

anf. 523
Trilupa No 11

Izvestje

c. kr. II. državne gimnazije

v Ljubljani

o šolskem letu 1908./1909.

Na svetlo dal začasni vodja

Dr. Janko Bezjak.

Vsebina:

- 1.) Katalog učiteljske knjižnice. Sestavil knjižničar profesor *dr. Ivan Tertnik*.
- 2.) Šestdesetletnica vladarstva našega presvetlega cesarja. Poroča *začasni vodja*.
- 3.) Šolska poročila. Sestavil *začasni vodja*.

V Ljubljani 1909.

Založila c. kr. II. državna gimnazija.

Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Viribus unitis!

1848—1908

Izvestje

c. kr. II. državne gimnazije

v Ljubljani

o šolskem letu 1908./1909.

Na svetlo dal začasni vodja

Dr. Janko Bezjak.

Vsebina:

- 1.) Katalog učiteljske knjižnice. Sestavil knjižničar profesor *dr. Ivan Tertnik*.
- 2.) Šestdesetletnica vladarstva našega presvetlega cesarja. Poroča *začasni vodja*.
- 3.) Šolska poročila. Sestavil *začasni vodja*.

V Ljubljani 1909.

Založila c. kr. II. državna gimnazija.

Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

g) Mitologija in verstvo rimsko.¹

834. **Bonghi** Ruggero, Die *römischen Feste*. Illustriert von G. A. Sartorio u. Ugo Fleres. Deutsch von Alfred Ruhemann. Wien. Pest. Leipzig b. l. 4. . . . RMy. 1.
 835. **Preller** L., *Römische Mythologie* 3. Aufl., von H. Jordan. Berlin 1881. 1883. 8. — 2 zvez. RMy. 2.
 (137.) **Wissowa** Georg, Religion u. Kultus der *Römer*. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, V. Bd. 4. Abt. München 1902. 8.) KPh. 1.

h) Slovstvena zgodovina rimska.²

836. **Bernhardy** G., Grundriß der *römischen Litteratur*. 4. Bearbeitung. Braunschweig 1865. 8. RL. 1.
 837. **Gerlach** Franz Dorotheus, Die Geschichtschreiber der *Römer* von den frühesten Zeiten bis auf Orosius. Stuttgart 1855. 8. RL. 2.
 838. **Kopp** W., Geschichte der *römischen Literatur* für höhere Lehranstalten u. zum Selbststudium. 8. Aufl., bearbeitet von Max Niemeyer. Berlin 1909. 8. RL. 3.
 839. **Ribbeck** Otto, Geschichte der *römischen Dichtung*. Stuttgart 1892. 1894. 1900. 8. — 3 zvez. RL. 4.
 (137.) **Schanz** Martin, Geschichte der *römischen Litteratur* bis zum Gesetzgebungswerk des Kaisers Justinian. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller. München. VIII. Bd. 1. Teil. 1. u. 2. Hälfte. 3. Aufl., 1907. 1909; VIII. Bd. 1. Teil, 2. Teil 1. u. 2. Hälfte u. 3. Teil. 2. Aufl. 1898. 1899. 1901. 1905; VIII. Bd. 3. Teil. 1. Aufl. 1896; VIII. Bd. 4. Teil. 1. Hälfte. 1. Aufl. 1904.) KPh. 1.
 840. **Teuffel** W. S., Geschichte der *römischen Literatur*. 2. Aufl. Leipzig 1872. 8. RL. 5.

B. Grščina.

1. K l a s i k i.

a) Izvirniki.

841. **Aeschines**, Oratio in Ctesiphontem. Recensuit Ern. Car. Frid. Wunderlich. Gottingae 1810. 8. GKAE. 1.
 842. **Aeschylus**, Tragoediae. Edid. A. Kirchhoff. Berolini 1880. 8. GKAEs. 1.
 843. — ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ. Tragoediae. Recognovit et praefatus est Guilielmus Dindorfius. Editio quinta. Lipsiae 1882. 8. GKAEs. 2.

¹ O tej tvarini razpravlja, časi pač le mimogrede, marsikaka knjiga, ki je po glavnej vsebini izvršena drugam; gl. štev. 303, 367, 379, 822, 829, 832, 1067, 1069; gl. oddelek c) na strani 18.; isto tvarino obdelava, če tudi ob kratkem, vsaka *zgodovina* starega veka.

² Gl. štev. 822, 832, 1069; gl. oddelek b) na strani 18.; gl. slednjič razne rimske *zgodovine*.

844. **Aeschylus**, Agamemnon. *Griechisch* u. deutsch mit Einleitung, einer Abhandlung zur Aeschylischen Kritik u. Commentar. Von Karl Heinrich Keck. Leipzig 1863. 8. GKaes. 3.
845. **Demosthenes**, Orationes Philippicae novem. In usum scholarum denuo edid. Fridericus Franke. Lipsiae 1850. 8. GKD. 1.
846. — Ausgewählte Reden. Erklärt von Anton Westermann. I. Bdchn.: I.—III., IV., V., VI., VIII., IX. Rede. II. Bdchn.: XVIII., XX. Rede. 3. (2.) Aufl. Berlin 1856. (1855). III. Bdchn.: XXIII., LIV., LVII. Rede. Leipzig 1852. 8. — 3 zvez. GKD. 2.
847. — Orationes. Edid. Immanuel Bekker. Vol. I. Pars. I.: Orationes I.—XVII. Editio stereotypa. Lipsiae 1854. 8. GKD. 3.
848. — Orationes. Edid. Immanuel Bekker. Vol. I. Pars II.: Orationes XVIII.—XIX., Vol. II. Pars I.: Orationes XX.—XXIII., Vol. III. Pars I.: XLI.—LV. Editio stereotypa. Lipsiae 1854. 1855. 16. (Žepna oblika). — 3 seš. GKD. 4.
849. — ΑΟΓΟΙ. Orationes ex recensione Guilielmi Dindorfii. Vol. I. Pars I.: Orationes I.—XVII., Vol. II. Pars I.: Orationes XX.—XXIII. Editio tertia (?), Lipsiae 1855. 1864. 8. — 2 zvez. GKD. 5.
850. — Zwölf Philippische Reden für den Schulgebrauch erklärt von C. Rehdantz. 3. Heft: X., XI., XII. Rede. Leipzig 1860. 8. GKD. 6.
851. — Acht Philippische Reden für den Schulgebrauch erklärt von C. Rehdantz. 1. Heft: I.—III., IV. Rede. 2. Heft: V., VI., VIII., IX. Rede. 2. Aufl. Leipzig 1865. 1866. 8. — 2 zvez. GKD. 7.
852. — Ausgewählte Reden. Erklärt von C. Rehdantz.
I. Teil: Die neun Philippischen Reden. 8. (5., 4.) Aufl., besorgt von Friedr. Blass. Leipzig 1893. 1886. 8. — 2 zvez. GKD. 8.
II. Teil: Die Rede vom Kranze. Erklärt von Friedr. Blass. Leipzig 1890. 8. GKD. 9.
853. — Orationes selectae. In usum scholarum edid. Franciscus Slameczka. Vindobonae 1890. 8. GKD. 10.
854. — Ausgewählte politische Reden. Herausg. von Heinrich Reich.
Text. Leipzig 1896. 8. GKD. 11.
Erklärungen. Leipzig 1899. 8. GKD. 12.
Hilfsheft. Leipzig 1899. 8. GKD. 13.
855. — Ausgewählte Reden für den Schulgebrauch, herausg. von Karl Wotke. 5. Aufl. Wien 1902. 8. GKD. 14.
856. **Herodas**, Die Mimiamben. Herausg. u. erklärt mit einem Anhang über den Dichter, die Überlieferung u. den Dialekt von Richard Meister. Leipzig 1893. 8. GKH. 1.
857. **Herodotus**, Historiarum libri novem. Nova editio stereotypa. Curavit Fridericus Palm. Tom. II. (Lib. IV., V., VI.). Lipsiae 1839. 8. GKHe. 1.
858. — ΙΣΤΟΡΙΗΣ ΑΠΟΔΕΞΙΣ. Mit erklärenden Anmerkungen von K. W. Krüger. Berlin 1855. 1856. 8. GKHe. 2.
859. — Historiarum liber quintus. Scholarum in usum edid. Alfred Holder. Vindobonae et Pragae. Lipsiae 1887. 8. GKHe. 3.
860. — De bello Persico librorum epitome. In usum scholarum post A. Wilhelmii curam denuo edid. Franciscus Laucazizky. Adiunctae sunt librorum I.—IV. partes selectae. Vindobonae 1888. 8. GKHe. 4.
861. — Für den Schulgebrauch erklärt von K. Abicht. I.—V. Bd. Buch I—IX. 4. (3.) Aufl. Leipzig 1876. 1883. 1884. 1886. 1892. 1893. 8. — 5 zvez. GKHe. 5.

862. *Herodotus*, Auswahl. Herausg. von Karl Abicht.
 Text. 2. Aufl. Leipzig 1899. 8. GKHe. 6.
 Kommentar. Leipzig 1896. 8. GKHe. 7.
 Hilfsheft. Leipzig 1897. 8. GKHe. 8.
863. *Hesiodus Ascræus*, Opera, quae quidem extant, omnia Graece, cum interpretatione Latina. Adiectis iisdem Latino carmine elegantiss. versis, & *Genealogiae deorum* a Pylade Brixiano descriptae, libris V. Accessit nunc demum *Herculis scutum*, doctiss. carmine a Joanne Ramo conversum.
 Lipsiae 1581. 8. GKHe. 1.
864. — Quae feruntur carmina. Ex recensione Arminii Koechly. Lipsiae 1870. 8. GKHe. 2.
865. *Homer, Ilias*. Nova editio stereotypa. Tom. I. (Rhapsodia I.—XII.). Tom. II. (Rhapsodia XIII.—XXIV.). Lipsiae 1839. 8. — 2 zvez. GKHo. 1.
866. — Erkläert von J. U. Faesi. I. Bd. (1.—12. Buch). II. Bd. (13.—24. Buch). Leipzig 1851. 1852. 8. — 2 zvez. GKHo. 2.
867. — Für den Schulgebrauch erklärt von Karl Friedr. Ameis.
 I. Bd.: Gesang I.—XII. 5. (4.) Aufl., besorgt von C. Hentze. Leipzig 1894. 1891. 1896. 8. GKHo. 3.
 II. Bd.: Gesang XIII.—XXIV. 3. Aufl., besorgt von C. Hentze. Leipzig 1896. 1894. 8. GKHo. 3.
Anhang zu Homers Ilias. Schulausgabe von K. F. Ameis.
 I. Bd.: Erläuterungen zu Gesang I.—XII. 3. (2.) Aufl., besorgt von C. Hentze. Leipzig 1896. 1882. 1887. 1888. 8. GKHo. 4.
 II. Bd.: Erläuterungen zu Gesang XIII.—XXIV. 2. (1.) Aufl., besorgt von C. Hentze. Leipzig 1897. 1881. 1883. 1886. 8. Nebst Register zu der ganzen Ausgabe von Wähler GKHo. 4.
868. — Bearbeitet von Oskar Henke.
 Text.
 I. Bd.: Buch 1—13. 2. Aufl. Leipzig u. Berlin 1901. 8. GKHo. 5.
 II. Bd.: Buch 14—24. Leipzig 1896. 8. GKHo. 5.
 Kommentar. 2. Aufl. Leipzig u. Berlin 1902. 8. GKHo. 6.
Hilfsbuch. 2. Bd. Leipzig 1897. 8. GKHo. 7.
869. — Carmina. Edid. Aloisius Rzach. Pars prior. (Carm. I.—XII.). Pragae 1886. 8. GKHo. 8.
870. — Epitome Francisci Hoheggeri. In usum scholarum tertium edid. Augustinus Scheindler. Pars prior. (Iliadis I.—X.). Pars altera. (Iliadis XI.—XXIV.). Vindobonae 1888. 8. — 2 zvez. GKHo. 9.
871. — In verkürzter Ausgabe. Für den Schulgebrauch von A. Th. Christ. Wien u. Prag.
 α.) 1. Aufl. 1890. 8. (v dvojnem izvodu) GKHo. 10.
 β.) 2. Aufl. 1902. 8. GKHo. 11.
872. — *Odyssee*. Erläutert von J. St. Zauper. Wien 1827. 1828. 8. — 2 zvez. (v dvojnem izvodu) GKHo. 12.
873. — Erkläert von J. U. Faesi. 2. Aufl. Leipzig 1853. 8. GKHo. 13.
874. — Für den Schulgebrauch erklärt von Karl Friedr. Ameis.
 I. Bd.: Gesang I.—XII. 11. (10.) Aufl., besorgt von C. Hentze. Leipzig u. Berlin (Leipzig) 1900. 8. GKHo. 14.
 II. Bd.: Gesang XIII.—XXIV. 8. Aufl., besorgt von C. Hentze. Leipzig 1895. 1894. 8. GKHo. 14.
Anhang zu Homers Odyssee. Schulausgabe von K. F. Ameis,

Erläuterungen zu Gesang I.—XXIV. 4. (3.) Aufl., besorgt von C. Hentze.

Leipzig 1890. 1889. 1895. 1900. 8. GKHo. 15.

875. **Homer**, *Odyssee*. Bearbeitet von Oskar Henke.

Text.

I. Bd.: Buch 1—12. 3. Aufl. Leipzig u. Berlin 1901. 8. GKHo. 16.

II. Bd.: Buch 13—24. 2. Aufl. Leipzig 1898. 8. GKHo. 16.

Kommentar. 3. Aufl. Leipzig u. Berlin 1902. 8. GKHo. 17.

Hilfsbuch. 1. Bd. 2. Aufl. Leipzig u. Berlin 1901. 8. GKHo. 7.

876. — *Epitome*. In usum scholarum edid. Franciscus Pauly. Editio IV., quam curavit Carolus Wotke. Pars altera. (Lib. XIII.—XXIV.). Lipsiae. Pragae 1887. 8. GKHo. 18.

877. — *Epitome*. In usum scholarum edid. Augustinus Scheindler. Editio altera. Vindobonae 1900. 8. GKHo. 19.

878. — In verkürzter Ausgabe. Für den Schulgebrauch von A. Th. Christ. 2. Aufl. Prag. Wien. Leipzig 1894. 8. GKHo. 20.

(546). — *Batrachomyomachia*. (gl. št. 546.) LKPh. 1.

879. **Isocrates**, *Orationes*. Recognovit, praefatus est, indicem nominum addidit Gustavus Eduardus Benseler. Lipsiae 1869. 1868. 8. — 2 zvez. GKL. 1.

880. **Lucian**, *Der Traum oder Lucians Lebensgang u. Ikaromenipp oder die Himmelsreise*. Herausg. u. erklärt von Karl Mras.

Text (nebst Vorbemerkungen). Wien u. Leipzig 1904. 8. GKLu. 1.

Einleitung, Kommentar u. a. Wien u. Leipzig 1904. 8. GKLu. 2.

881. **Lykurgus**, *Rede gegen Leokrates*. Herausg. u. erklärt von Emil Sofer.

Textheft. Wien 1905. 8. GKLy. 1.

Einleitung u. Kommentar. Wien 1905. 8. GKLy. 2.

882. **Pindarus**, *Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia, Omnia Graece et Latine*. b. k.

Anno 1560. 8. GKPi. 1.

883. **Plato**, *Opera. Graece et Latine*.

Vol. I. ex recensione R. B. Hirschigii. Parisiis 1856. 4. GKPl. 1.

Vol. II. ex recensione C. E. Ch. Schneideri. Parisiis 1846. 4. GKPl. 2.

884. — *Dialogi secundum Thrasylli tetralogias dispositi. Ex recognitione Caroli Friderici Hermannii*. Lipsiae 1858—1860. 8. — 6 zvez. GKPl. 3.

885. — *Opera. Recensuit, prolegomenis et commentariis instruxit Godofredus Stallbaum*.

Vol. I. Sect. I.: *Apologia et Crito*. Editio III. Gothae 1846. 8. GKPl. 4.

Sect. II.: *Phaedo*. Editio III. Gothae 1850. 8. GKPl. 5.

Sect. III.: *Symposium*. Editio III. Gothae 1852. 8. GKPl. 6.

Vol. II. Sect. I.: *Gorgias*. Editio II. Gothae 1840. 8. GKPl. 7.

Sect. II.: *Protagoras*. Editio II. Gothae 1840. 8. GKPl. 8.

Vol. IV. Sect. I.: *Phaedrus*. Editio II. Gothae et Ehrfordiae 1857. 8. GKPl. 9.

886. — *Euthyphro, Apologia Socratis, Crito*. Recognoverunt Jo. Georgius Baiterus, Jo. Caspar Orellius, Aug. Guil. Winckelmannus. Editio tertia. Turici 1846. 8. GKPl. 10.

887. — *Opera*. No. 1. *Euthyphro, Apologia, Crito*. Edid. Godofredus Stallbaumius. Nova editio stereotypa. Lipsiae 1850. 8. GKPl. 11.

888. — *Sammlung ausgewählter Dialoge mit deutschem Kommentar, veranstaltet von M. Schanz. Euthyphro. Kriton. Apologia*. Leipzig 1887—1888. 1893. 8. GKPl. 12.

889. — *Apologie des Sokrates und Kriton*. Für den Schulgebrauch bearbeitet von Ed. Goebel. 2. Aufl. Paderborn 1893. 8. GKPl. 13.

890. **Plato**, *Obrana Sokratova*. Ku potřebě gymnasií upravil F. Krsek. V Praze 1893. 8. GKPl. 14.
K tej izdaji spadajo: *Poznámky k četbě Platonovy Obrany Sokratovy*. S
zřením k mluvnici Niederlové upravil F. Krsek. V Praze 1893. 8. GKPl. 14.
891. — *Verteidigungsrede des Sokrates und Kriton*. Für den Schulgebrauch
erklärt von Christian Cron. 11. Aufl., bearbeitet von Heinrich Uhle. Leip-
zig 1901. 8. GKPl. 15.
892. — *Apologie und Kriton nebst Abschnitten aus dem Phaidon u. Symposion*
herausg. von Ferdinand Rösiger.
Text. Leipzig u. Berlin 1902. 8. GKPl. 16.
Kommentar. Leipzig u. Berlin 1903. 8. GKPl. 17.
893. — *Protagoras*. Mit Einleitung u. Anmerkungen von Eduard Jahn. Wien
1857. 8. GKPl. 18.
894. — *Laches*. Mit Einleitung u. Anmerkungen von Eduard Jahn. Wien.
α.) 1. Aufl. 1864. 8. GKPl. 19.
β.) 2. Aufl. 1888. 8. GKPl. 20.
895. — *Schüler-Kommentar zu . . . Euthyphron*. Von Gustav Schneider. Prag.
Leipzig. Wien 1902. 8. GKPl. 21.
896. — *Schüler-Kommentar zu . . . Phaidon*. Von Gustav Schneider. Leipzig.
Wien 1905. 8. GKPl. 22.
897. **Plutarchus**, *Biographien*, mit Anmerkungen von Gottlob Benedict Schirach.
I. Th. Wien u. Prag 1796. 8. GKPlu. 1.
898. — *Aristides u. Cato Maior*. Erklärt von C. Sintenis. 3. Aufl., revidirt
von R. Hercher. Berlin 1870. 8. GKPlu. 2.
899. — *Biographie des Aristides*. Herausg. u. erklärt von Jakob Simon.
Textheft. Wien 1907. 8. GKPlu. 3.
Einleitung u. Kommentar. Wien 1907. 8. GKPlu. 4.
900. **Sophocles**, *Tragoediae ad optimorum librorum fidem accurate editae*. Adiec-
tae sunt Godofredi Henrici Schaeferi notae. Editio stereotypa. Lipsiae
1828. 8. GKS. 1.
901. — *Tragoediae*. Recognovit ac brevi annotatione scholarum in usum in-
struxit Frider. Neuius. Lipsiae 1831. 8. GKS. 2.
902. — *Tragoediae*. Recensuit et explanavit Eduardus Wunderus.
Vol. I. Sect. I.: *Philoctetes*. Editio III. Gothae et Erfordiae. 1848. 8. GKS. 3.
Sect. II.: *Oedipus Rex*. Editio IV. Gothae et Erfordiae. 1856. 8. GKS. 3.
Sect. III.: *Oedipus Coloneus*. Editio III. Gothae et Erfordiae
1847. 8. GKS. 3.
Sect. IV.: *Antigona*. Editio IV. Gothae 1856. 8. GKS. 3.
Vol. II. Sect. I.: *Electra*. Editio III. Gothae 1854. 8. GKS. 4.
Sect. II.: *Aias*. Editio III. Gothae et Erfordiae 1857. 8. GKS. 4.
Sect. III.: *Trachiniae*. Editio II. Gothae 1850. 8. GKS. 4.
903. — *ΔΡΑΜΑΤΑ*. Mit Einleitungen u. Anmerkungen für Schulen herausg. von
August Witzschel. Leipzig 1847—1849. 1851—1853. 8. GKS. 5.
904. — *ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ*. *Tragoediae*. Ex recensione Guillelmi Dindorfii. Editio
tertia. Lipsiae 1852. 8. GKS. 6.
905. — *Tragoediae*. Edid. Theodorus Bergk. Editio stereotypa. Lipsiae 1858. 8. GKS. 7.
906. — Erklärt von F. W. Schneidewin.
I. Bdchn.: *Allgemeine Einleitung. Aias. Philoctetes*. 4. Aufl., besorgt
von Aug. Nauck. Berlin 1860. 8. GKS. 8.

- II. Bdehn.: Oedipus Tyrannos.
 α.) 4. Aufl., besorgt von Aug. Nauck. Berlin 1861. 8. . . . GKS. 8.
 β.) 6. Aufl., besorgt von Aug. Nauck. Berlin 1872. 8. . . . GKS. 9.
- V. Bdehn.: Elektra.
 α.) 4. Aufl., besorgt von Aug. Nauck. Berlin 1862. 8. . . . GKS. 10.
 β.) 7. Aufl., besorgt von Aug. Nauck. Berlin 1877. 8. . . . GKS. 11.
- VI. Bdehn.: Trachinierinnen.
 α.) 3. Aufl., besorgt von Aug. Nauck. Berlin 1864. 8. . . . GKS. 10.
 β.) 4. Aufl., besorgt von Aug. Nauck. Berlin 1873. 8. . . . GKS. 12.
907. Sophocles, Tragödien. Herausg. von Carl Conradt.
 I. Antigone.
 Text. Leipzig 1895. 8. GKS. 13.
 Kommentar. Leipzig 1895. 8. GKS. 14.
 II. König Oedipus.
 Text. Leipzig 1895. 8. GKS. 15.
 Kommentar. Leipzig 1896. 8. GKS. 16.
 III. Aias.
 Text. Leipzig 1898. 8. GKS. 17.
 Kommentar. Leipzig 1898. 8. GKS. 18.
- K tej izdaji spada:
 Hilfsheft. Leipzig 1896. 8. GKS. 19.
908. — Werke. Griechisch mit metrischer Übersetzung u. prüfenden u. erklärenden Anmerkungen von J. A. Hartung.
 II. Bdehn.: Antigone. Leipzig 1850. 8. GKS. 20.
 VII. Bdehn.: Trachinierinnen. Leipzig 1851. 8. GKS. 21.
909. — Tragoediae. Scholarum in usum edid. Josephus Král.
 I. Aias. Praeae 1885. 8. GKS. 22.
 II. Antigona. Praeae 1886. 8. GKS. 23.
910. — Antigona ad novissimam optimi codicis conlationem recensuit et brevi adnotatione instruxit Mauricius Seyffertus. Berolini 1865. 8. GKS. 24.
911. — Tragoedie. Vydal a ku potřebě školní poznámkami opatřil Josef Král.
 I. Antigona. Druhé, opravené vydání. V Praze 1886. 8. GKS. 25.
912. — Antigona. Edid. Gustavus Kassai. Budapestini 1891. 8. GKS. 26.
913. — Antigone von Friedrich Schubert. 5. Aufl. von Ludwig Hüter. Wien 1903. 8. GKS. 27.
914. — Schüler-Kommentar zu . . . Antigone. Von Ludwig Hüter. Leipzig. Wien 1905. 8. GKS. 28.
915. — Electra. Edid. A. Nauck. Berolini 1867. 8. GKS. 29.
916. — ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ. Oedipus Tyrannus. In usum scholarum edid. Guilielmus Dindorfius. Editio quarta. Lipsiae 1868. 8. GKS. 30.
917. — Aias. Für den Schulgebrauch erklärt von Gustav Wolff. Leipzig 1858. 8. GKS. 31.
918. — Aias von Friedrich Schubert. 4. Aufl. von Ludwig Hüter. Wien 1904. 8. GKS. 32.
919. — Schüler-Kommentar zu . . . Aias. Von Ludwig Hüter. Wien 1903. 8. GKS. 33.
920. Theophrastus, Characteres, Epicteti manuale et Cebetis Thebani tabula. Nova editio stereotypa. Lipsiae 1829. 8. GKThe. 1.
921. Thucydides, De bello Peloponnesiaco libri octo. Ad optimorum librorum fidem editos explanavit Ernestus Fridericus Poppo. Gothae (Gothae et Erfordiae) 1843. 1847. Accedit: De historia Thucydidea commentatio. Lipsiae 1856. 8. — 2 zvez. GKThu. 1.
922. — De bello Peloponnesiaco libri octo. Recognovit Godofredus Boehme. Vol. I. Lib. I.—IV., Vol. II. Lib. V.—VIII. Lipsiae 1867. 8. — 2 zvez. GKThu. 2.

923. **Xenophon, Opera.** Edid. Gustavus Sauppe. Vol. I.—V. Editio stereotypa. Lipsiae 1865. 1866. — 5 zvez. GKX. 1.
924. — **ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.** Expeditio Cyri. Edid. Georg Aenotheus Koch. Editio stereotypa. Lipsiae 1849. 8. GKX. 2.
925. — **Anabasis.** Für den Schulgebrauch erklärt von Raphael Kühner. Leipzig b. 1. (1852?) 8. GKX. 3.
926. — **Anabasis.** Zum Schulgebrauche herausg. von Konstantin Matthia. 2. Aufl. Quedlinburg 1859. 8. GKX. 4.
927. — **Anabasis.** Für den Schulgebrauch erklärt von Ferdinand Vollbrecht. 2. Aufl. Leipzig 1861. 1862. 8. GKX. 5.
928. — **Anabasis.** Erklärt von C. Rehdantz. 6. (5.) Aufl., besorgt von Otto Carnuth. Berlin 1888. 1884. 8. GKX. 6.
929. — **Anabasis in Auswahl** herausg. von Friedrich Gustav Sorof.
Text. 4. Aufl. Leipzig u. Berlin 1900. 8. GKX. 7.
Kommentar. 3. Aufl. Leipzig 1898. 8. GKX. 8.
Hilfsheft. 2. Aufl. Leipzig u. Berlin 1900. 8. GKX. 9.
930. — **Opera.** Recensuit et commentariis in usum scholarum instruxit Frideric. August. Bornemann. Vol. I. continens Cyropaediam. Gothae et Erfordiae 1828. 8. GKX. 10.
931. — **Cyropaedie.** Für den Schulgebrauch erklärt von Ludwig Breitenbach. Leipzig 1858. 8. GKX. 11.
932. — **Cyropädie,** erklärt von F. K. Hertlein. I. Bdchn. (Buch I—IV.) 4. Aufl., besorgt von W. Nitsche. II. Bdchn. (Buch V—VIII.) 3. Aufl. Berlin 1886. 1876. 8. GKX. 12.
933. — **De Socrate commentarii.** Recognovit et explanavit Raphael Kühner. Gothae 1841. 8. GKX. 13.
934. — **Memoiren.** Erklärt von Ludwig Breitenbach. Leipzig 1854. 8. . . . GKX. 14.
935. — **Memorabilien in Auswahl.** Herausg. von Ferdinand Rösiger.
Text. Leipzig 1899. 8. GKX. 15.
Kommentar. Leipzig u. Berlin 1903. 8. GKX. 16.
936. — **Griechische Geschichte.** Für den Schulgebrauch erklärt von B. Büchsen-schütz. Leipzig 1860. 8. GKX. 17.
937. — **Hellenika in Auswahl.** Herausg. von Friedrich Gustav Sorof.
Text. 2. Aufl. Leipzig u. Berlin 1901. 8. GKX. 18.
Kommentar mit Einleitung. Leipzig 1899. 8. GKX. 19.
938. — **Scripta minora.** Recognovit Ludovicus Dindorfius. Editio II. Lipsiae 1863. (1850?) 8. (v dvojnem izvodu) GKX. 20.

b) Po raznih izvirnikih sestavljena berila (antologije, krestomatije).

939. **Anthologia lyrica** continens Theognidem, Babrium, Anacreontea cum ceterorum poetarum reliquiis selectis. Edid. Theodorus Bergk. Lipsiae 1854. 8. GCh. 1.
940. **Chrestomathie** aus Xenophon, aus der Kyropädie, der Anabasis, den Erinnerungen an Sokrates, zusammengestellt u. mit erklärenden Anmerkungen u. einem Wörterbuche versehen von Karl Schenkl. Wien 1855. 8. . . . GCh. 2.
941. — **aus griechischen Classikern.** Zur Erleichterung u. Förderung des Übersetzens aus dem Stegreife zusammengestellt von J. Rappold. 2. Aufl. Wien 1901. 8. GCh. 3.
942. **Antiqua historia ex ipsis veterum scriptorum Graecorum narrationibus contexta.** Edid. Jo. Godofr. Eichhorn. Lipsiae 1811. 1812. 8. — 4 zvez. . . . GCh. 4.

943. **Lesebuch** aus Platon. Für den Schulgebrauch herausg. von Gustav Schneider. Leipzig-Wien 1908. 8. GCh. 5.
944. Griechisches **Lesebuch** für die Humanitäts-Classen in den Gymnasien der österreichischen Staaten. Zweyter Theil. Wien 1841. 8. GCh. 6.
945. **Sokrates**, oder *Auszüge* aus den philosophischen Schriftstellern der Griechen von Friedrich Jacobs. Für die mittlern Classen gelehrter Schulen. 4. Ausgabe. Jena 1828. 8. GCh. 7.

2. Pripomočki.

a) Prestave.

946. **Aeschylus**, Deutsch in den Versmaßen der Urschrift von J. J. C. Donner. Stuttgart 1854. 8. GÜ. 1.
947. — Ausgewählte Dramen. Uebersetzt von A. Oldenberg. Leipzig b. l. 8. GÜ. 2.
- (1052). — Agamemnon. Eine Tragödie. Übersetzt von C. Th. Gravenhorst. (Griechisches Theater. II. Bd. Stuttgart u. Augsburg 1856. 8.) GL. 2.
- (844). — Agamemnon. Griechisch u. *deutsch* etc. Von Karl Heinrich Keck. Leipzig 1863. 8. GKaes. 3.
- (1052). — Die Eumeniden. Eine Tragödie. Übersetzt von C. Th. Gravenhorst. (Griechisches Theater. II. Bd. Stuttgart u. Augsburg 1856. 8.) GL. 2.
- (1052). — Die Todtenspende. Eine Tragödie. Übersetzt von C. Th. Gravenhorst. (Griechisches Theater. II. Bd. Stuttgart u. Augsburg 1856. 8.) GL. 2.
948. **Aesopus Phryx et alii, Fabulae**. Venetiis, ac Bassani 1752. (?) 12. (Prestava iz grškega na *latinsko*.) GÜ. 3.
949. **Anakreon**,¹ Oden nach dem Griechischen *frei* bearbeitet von J. M. Wien 1812. 8. GÜ. 4.
950. — Die Lieder in *sinngetreuer* Nachdichtung. Von Vincenz Knauer. Berlin. Wien. Leipzig 1888. 8. GÜ. 5.
951. **Appian** von Alexandrien, Römische Geschichten, übersetzt von Ferdinand L. J. Dillenius. Stuttgart 1830—1832. 16. — 3 zvez. GÜ. 6.
952. **Aristoteles**, Poetika. Sa grškoga na hrvatski preveo i protumačio Armin Pavić. U Zagrebu 1869. 8. GÜ. 7.
953. **Demosthenes**, Staatsreden nebst der Rede für die Krone. Uebersetzt u. mit Einleitungen u. erläuternden Anmerkungen begleitet von Friedrich Jacobs. 2. Aufl. Leipzig 1833. 8. GÜ. 8.
954. — Izabrani govori. Preveo, uvod napisao i bilješke dodao Stjepan Senc. Zagreb 1890. 8. GÜ. 9.
955. **Cassius Dio**, Römische Geschichte, übersetzt von Leonhard Tafel. Stuttgart 1831—1844. 16. — 3 zvez. GÜ. 10.
956. **Diodor** von Sicilien, Historische Bibliothek, übersetzt von Julius Friedrich Wurm. Stuttgart 1831—1840. 16. — 4 zvez. GÜ. 11.
957. **Dionysius** von Halikarnaß, Werke, übersetzt von Schaller. Stuttgart 1832. 16. (Natančnega naslova ni) GÜ. 12.
958. **Euripides**, Ausgewählte Dramen. Uebersetzt von Jakob Mähly. Leipzig b. l. 8. GÜ. 13.
- (1052). — Medea. Eine Tragödie. Übersetzt von C. Th. Gravenhorst. (Griechisches Theater. I. Bd. Stuttgart u. Augsburg 1856. 8.) GL. 2.
- (856.) **Herodas**, Die Mimiamben. Herausg. etc. von Richard Meister. Leipzig 1893. 8. GKH. 1.

¹ Prim. Valentina **Vodnika**: *Anakreonta grškiga pevca nektare pesni iz grškiga po slovensko*.

959. **Herodot** von Halikarnaß, Geschichte, übersetzt von Adolf Schöll. Stuttgart. Knjiga I.—VI. 1. Aufl. 1829—1832. 16.
 VII. knjiga { α .) 1. Aufl. 1832. 16.
 { β .) 3. Aufl. 1856 & 1848. (?) 16.
 VIII. knjiga (do vštetega cap. 96.) { α .) 1. Aufl. 1832. 16.
 { β .) 2. Aufl. 1848. 16.
 VIII. knjiga (od cap. 97. dalje) in IX. knjiga. 1. Aufl. 1832. 16.
 Skupaj: 2 zvez. + 3 seš. GÜ. 14.
960. — Povijest. Preveo, uvod napisao i bilješke dodao Avgust Musić. U Zagrebu 1887—1888. 8. — 2 zvez. GÜ. 15.
961. **Herondas**, Die Mimiamben. Deutsch mit Einleitung u. Anmerkungen von Otto Crusius. Göttingen 1893. 8. GÜ. 16.
962. **Homer**, *Ilias*. Im Versmaß der Urschrift übersetzt von F. W. Ehrenthal. Leipzig b. l. 8. GÜ. 17.
963. — *Iliada*. Preveo i tumač dodao Tomo Maretić. Zagreb 1883. 8.¹. . . . GÜ. 18.
964. — *Odysseja*. Preveo, uvod napisao i tumač dodao Tomo Maretić. Zagreb 1882. 8.². GÜ. 19.
965. **Pausanias** der Periegete, Beschreibung von Griechenland, übersetzt von Carl Gottfried Siebelis. Stuttgart 1827. 16. GÜ. 20.
- (882.) **Pindarus**, Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia. Omnia Graece et Latine. b. k. Anno 1560. 8. GKPi. 1.
966. **Platon**, Gorgias. Uebersetzt von Georg Schultheß. Zürich 1838. 12. . . . GÜ. 21.
- (883.) — Opera. Graece et Latine.
 Vol. I. ex recensione R. B. Hirschigii. Parisii 1856. 4. GKPi. 1.
 Vol. II. ex recensione C. E. Ch. Schneideri. Parisii 1846. (?) 4. . . . GKPi. 2.
967. **Sophokles**, Deutsch in den Versmaßen der Urschrift von J. J. C. Donner. 4. Aufl. Leipzig u. Heidelberg 1856. 8. GÜ. 22.
- (908.) — Antigone. Griechisch mit metrischer Übersetzung etc. von J. A. Hartung. Leipzig 1850. 8. GKS. 20.
- (1052.) — Antigone. Eine Tragödie. Übersetzt von C. Th. Gravenhorst. (Griechisches Theater. I. Bd. Stuttgart u. Augsburg 1856. 8.) GL. 2.
- (908.) — Trachinerinnen. Griechisch mit metrischer Uebersetzung etc. von J. A. Hartung. Leipzig 1851. 8. GKS. 21.
968. **Strabo**, Geographie. Uebersetzt von Karl Kärcher. Stuttgart 1831. 1835. 16. — 2 zvez. GÜ. 23.
969. **Thucydides**, Geschichte des peloponnesischen Kriegs, übersetzt von C. N. Osiander. 4. (3., 2., 1.) Aufl. Stuttgart 1829. 1848. 1852.—1855. 16. GÜ. 24.
970. — Reden u. Urkunden aus dem peloponnesischen Kriege, übersetzt mit dem Wichtigsten aus der Kriegsgeschichte von Carl Beck. Halle 1871. 8. GÜ. 25.
971. **Xenophon** von Athen, Hellenische Geschichte, übersetzt von C. N. Osiander. Stuttgart 1831. 16. GÜ. 26.
972. — Erinnerungen an Sokrates, übersetzt von Christoph Eberhard Finkh. I.—III. Buch. 3. Aufl. Stuttgart 1857. 16. GÜ. 27.

b) Slovarji.

 α)

- (137.) **Autenrieth** G., Griechische Lexikographie. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft) herausg. von Iwan Müller, II. Bd. 2. Aufl. München 1890. 8. pag. 587—607, pag. 932—936) KPh. 1.

¹ Gl. Jovana Vesela *Koseskega* prestavo I., III., V., XII., XIV. in XIX. speva Homerjeve *Ilijade*.

² Prim. Homerjeve *Odiseje* III. spev. Prevel V(alentin) K(ermavner). (*Zora*. V. tečaj. V Mariboru 1876.) Drugih *Kermavnerjevih* predstav (*Odiseje* IX. spev in *Platon*, *Evtifron*) v našej knjižnici ni.

β)

973. Capelle C., Vollständiges Wörterbuch über die Gedichte des Homeros u. der Homeriden. 9. Aufl. Leipzig 1889. 8. GW. 1.
974. Gemoll W., Schulwörterbuch zu Xenophons Anabasis, Hellenika u. Memorabilien. Leipzig 1901. 8. GW. 2.
975. Güthling Otto, Taschenwörterbuch der griechischen u. deutschen Sprache. Teil II. Deutsch-Griechisch. Berlin-Schöneberg b. I. 8. GW. 3.
976. Harder Christian, Schulwörterbuch zu Homers Ilias u. Odyssee. Wien u. Prag 1900. 8. GW. 4.
977. Kothe Hermann, Mnemonik der griechischen Sprache. Praktische Anleitung für angehende Schüler im Griechischen, sich die nothwendigsten Vocabeln u. Wurzelwörter dieser Sprache (ungefähr drittehalb tausend) in wenigen Tagen fest einzuprägen. Kassel 1853. 8. GW. 5.
978. Krüger K. W., Lexikon zu Xenophons Anabasis. 3. Aufl. Berlin 1860. 8. GW. 6.
979. Passow Franz, Handwörterbuch der griechischen Sprache. Neu bearbeitet u. zeitgemäß umgestaltet von Val. Chr. Fr. Rost, Friedr. Palm, Otto Kreußler, Karl Keil, Ferd. Peter u. G. E. Benseler. 5. Aufl. Leipzig 1841. 1847. 1852. 1857. 4. — 4 zvez. GW. 7.
980. Rost Valent. Christ. Friedr., Deutsch-griechisches Wörterbuch. 8. Aufl. Göttingen 1860. 8. GW. 8.
981. Scheindler August, Wörterverzeichnis zu Homeri Iliadis A—Δ. Nach der Reihenfolge im Verse geordnet. Prag. Wien. Leipzig.
α.) 2. Aufl. 1891. 8. GW. 9.
β.) 3. Aufl. 1894. 8. GW. 10.
982. Schenkl Karl, Griechisch-deutsches u. Deutsch-griechisches Schul-Wörterbuch.
I. Griechisch-deutsches Schul-Wörterbuch. Wien.
α.) 5. Abdruck. 1875. 8. GW. 11.
β.) 8. Abdruck. 1886. 8. GW. 12.
II. Deutsch-griechisches Schul-Wörterbuch. 4. Aufl. Leipzig 1883. 8. GW. 13.
983. Schrevelius Cornelius, Lexicon manuale Graeco-Latinum et Latino-Graecum, ut illud in Belgio quintum prodiit semper auctius etc. etc. Dresdae et Lipsiae 1752. 8. GW. 14.
984. Vaniček Alois, Griechisch-lateinisches etymologisches Wörterbuch. Leipzig 1877. 8. — 2 zvez. GW. 15.

c) Slovníce.

α)

985. Bäumlein Wilhelm, Griechische Schulgrammatik. 2. Aufl. Stuttgart 1857. 8. GG. 1.
986. Born E., Conjugations-Tabellen der griechischen unregelmäßigen Verba. Berlin 1866. 8. GG. 2.
— (Ista knjižica, prevedena na italijansčino, a po kaki novejši izdaji *Bornovih tabelj*; naslovnega lista manjka.) 8. GG. 3.
- (137). Brugmann Karl, Griechische Grammatik (Lautlehre, Flexionslehre u. Syntax). (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, II. Bd. 2. Aufl. München 1890. 8. pag. 1—236, pag. 879—931). KPh. 1.
987. Buttmann Philipp, Griechische Grammatik. 14. Ausgabe. Berlin 1833. 8. GG. 4.
988. Curtius Georg, Griechische Schulgrammatik. Prag (Wien u. Prag).
α.) 1. Aufl. 1852. 8. GG. 5.
β.) 2. Aufl. 1855. 8. GG. 6.
γ.) 5. Aufl. 1862. 8. (v dvojnem izvodu) GG. 7.

- б.) 6. Aufl. 1864. 8. GG. 8.
 в.) 8. Aufl. 1868. 8. GG. 9.
 г.) 9. Aufl. 1870. 8. GG. 10.
 д.) 10., unter Mitwirkung von Bernhard Gerth erweiterte Aufl. 1873.
 8. (v dvojnem izvodu). GG. 11.
 е.) 17. Aufl., bearbeitet von Wilhelm Hartel. 1888. 8. GG. 12.
989. Curtius G.—Hartel W., Abriß der Grammatik des homerischen u. herodo-
 tischen Dialects. Sonderabdruck aus der 17. Aufl. von Curtius' Griechischer
 Schulgrammatik. 2. Aufl. Wien u. Prag 1888. 8. GG. 13.
990. — — Griechische Schulgrammatik. Kurzgefaszte Ausgabe. Bearbeitet
 von Florian Weigel. Wien-Leipzig 1906. 8. GG. 14.
991. Curtius Georg, Erläuterungen zu meiner Griechischen Schulgrammatik.
 Prag 1863. 8. GG. 15.
992. — Grundzüge der griechischen Etymologie. 3. Aufl. Leipzig 1869. 8. . . GG. 16.
993. Füßling W., Morphologie oder Formenlehre der griechischen Sprache
 zurückgeführt auf die indogermanische Ursprache für Gymnasien bearbeitet.
 Münster 1867. 8. GG. 17.
994. Goettling Carl, Allgemeine Lehre vom Accent der griechischen Sprache.
 Jena 1835. 8. GG. 18.
995. Brevis grammatica Graeca. Sectio II. In usum classium humanitatis. Vindo-
 bonae 1847. 8. GG. 19.
996. Hauptregeln der griechischen Syntax. Im Anschluß an die Grammatiken
 von Curtius-Hartel u. Hintner. Zusammengestellt von einem Schulmanne.
 Wien 1892. 8. GG. 20.
997. Holzweißig Friedrich, Griechische Syntax in kurzer, übersichtlicher Fassung
 auf Grund der Ergebnisse der vergleichenden Sprachforschung zum
 Gebrauch für Schulen bearbeitet. 2. Aufl. Leipzig 1881. 8. GG. 21.
998. Klement K., Schulgrammatik der griechischen Sprache. Auf Grund von
 V. Hintners Griechischer Schulgrammatik bearbeitet. Wien 1908. 8. . . GG. 22.
999. Koch Ernst, Griechische Grammatik auf Grund der Ergebnisse der ver-
 gleichenden Sprachforschung bearbeitet. 2. Aufl. Leipzig 1871. 8. . . . GG. 23.
1000. Krüger K. W., Griechische Sprachlehre für Schulen. Berlin. I. Th.: Über
 die gewöhnliche, vorzugsweise die attische Prosa. Formlehre. Syntax.
 4. Aufl. 1861. 1862. II. Th.: Ueber die Dialekte, vorzugsweise den epischen
 u. ionischen. Formlehre. Poetisch-dialektische Syntax. 4. (2.) Aufl. 1862.
 1859. Register mit ergänzenden Erklärungen. 1856. 8. — 4 zvez. . . . GG. 24.
1001. Kühner Raphael, Schulgrammatik der griechischen Sprache. 2. Aufl.
 Hannover 1843. 8. GG. 25.
1002. — Elementargrammatik der griechischen Sprache nebst eingereihten
 griechischen u. deutschen Übersetzungsaufgaben u. den dazu gehörigen
 Wörterverzeichnissen, sowie einem Anhang von dem homerischen Verse
 u. Dialekte. Hannover.
 а.) 9. Aufl. 1850. 8. GG. 26.
 б.) 15. Aufl. 1854. 8. GG. 27.
1003. — Ausführliche Grammatik der griechischen Sprache. Hannover. (Han-
 nover u. Leipzig.) I. T.: Elementar- u. Formenlehre. 3. Aufl., besorgt von
 Friedr. Blass. 1890. 1892. II. T.: Satzlehre. 3. Aufl., besorgt von Bernhard
 Gerth. 1. Bd. 1898. 8. — 3 zvez. GG. 28.
1001. Matthiä August, Ausführliche griechische Grammatik. 3. Aufl. Leipzig 1835.
 8. — 3 zvez. GG. 29.

1005. Meyer Gustav, Griechische Grammatik. 2. Aufl. Leipzig 1886. 8. GG. 30.
 1006. Reehfeld Philipp Jakob, Einfachere Darstellung der Conjugation des griechischen regulären verbi. Laibach 1844. 8. GG. 31.
 1007. Schnorbusch H. A. u. Scherer F. J., Griechische Sprachlehre für Gymnasien. I. Th.: Attische Formenlehre. Paderborn 1866. 8. GG. 32.
 1008. Simonis Joh., Introductio grammatica — critica in linguam Graecam, qua de linguae illius origine et antiquitate, natura, fatis ac subsidiis, de praecipuis grammaticis Graecae momentis, lingua et textu N. T. Graeco, de versionibus denique V. T. Graecis disseritur. Halae Magdeburgicae 1752. 8. GG. 33.
 1009. Trendelenburg Johann Georg, Anfangsgründe der griechischen Sprache. 5. Aufl. Leipzig 1805. 8. GG. 34.
 1010. Westphal Rudolf, Methodische Grammatik der griechischen Sprache. I. Th.: Formenlehre. Jena 1870. 1871. 8. — 2 zvez. GG. 35.

β)

1011. Russiades G., Praktische Grammatik der neuhellenischen Sprache. Wien 1834. 8. — 2 zvez. NGG. 1.

d) Vadbe.

1012. Büchschütz B., Griechisches Lesebuch. Berlin 1869. 8. GÜb. 1.
 (988.) Curtius Georg, Griechische Schulgrammatik. Prag 1852. 8. (Ta izdaja — *prva* — ni le slovnica, ampak ima tudi vaje.) GG. 5.
 1013. Feldbausch u. Söpfl, Griechische Chrestomathie für die zwei ersten Jahres-Curse im griechischen Sprachunterricht. 5. Aufl. Heidelberg 1851. 8. . . . GÜb. 2.
 1014. Hintner Val., Griechisches Elementarbuch zunächst für die dritte u. vierte Klasse der Gymnasien nach der Grammatik von Curtius bearbeitet. 2. Aufl. Wien 1877. 8. GÜb. 3.
 1015. — Griechisches Übungsbuch nach den Grammatiken von Hintner u. Curtius bearbeitet. Wien 1883. 8. GÜb. 4.
 1016. — Griechisches Lese- u. Übungsbuch für die 3. u. 4. Classe der Gymnasien zur Grammatik von Curtius-Hartel bearbeitet. 3. Aufl. des Übungsbuches. Wien 1892. 8. GÜb. 5.
 1017. — Griechische Aufgaben in zusammenhängenden Stücken im Anschluß an die Grammatik u. die Lectüre bearbeitet. Wien 1886. 8. GÜb. 6.
 (1002.) Kühner Raphael, Elementargrammatik der griechischen Sprache nebst eingereihten griechischen u. deutschen *Übersetzungsaufgaben* u. den dazu gehörigen Wörterverzeichnissen etc. Hannover.
 α.) 9. Aufl. 1850. 8. GG. 26.
 β.) 15. Aufl. 1854. 8. GG. 27.
 1018. Schenkl Karl, Griechisches Elementarbuch für die dritte u. vierte Klasse der Gymnasien des österreichischen Kaiserstaates. Nach der Grammatik des Prof. Curtius bearbeitet. Prag 1852. 8. GÜb. 7.
 1019. — Griechisches Elementarbuch für die dritte u. vierte Klasse der Gymnasien des österreichischen Kaiserstaates nach den Grammatiken von Curtius u. Kühner bearbeitet. Prag.
 α.) 3. Aufl. 1857. 8. (Te vadbe so skupaj vezane s slovnico št. 988. β.) GG. 6.
 β.) 4. Aufl. 1859. 8. GÜb. 8.
 γ.) 5. Aufl. 1863. 8. GÜb. 9.
 δ.) 7. Aufl. 1869. 8. GÜb. 10.

1020. Schenkl Karl, Griechisches Elementarbuch für die österreichischen Gymnasien nach der griechischen Schulgrammatik von G. Curtius bearbeitet. Wien u. Prag (Wien).
 α.) 13. Aufl. 1888. 8. GÜb. 11.
 β.) 18. Aufl. 1902. 8., bearbeitet von Heinr. Schenkl GÜb. 12.
 γ.) 19. Aufl. 1904. 8., bearbeitet von Heinr. Schenkl u. Florian Weigel. GÜb. 13.
1021. — Übungsbuch zum Übersetzen aus dem Deutschen u. *Lateinischen* ins Griechische für die Classen des Obergymnasiums. Prag (Wien).
 α.) 2. Aufl. 1861. 8. GÜb. 14.
 β.) 11. Aufl. 1905. 8., bearbeitet von Heinr. Schenkl u. Florian Weigel. (Vaj iz *latinščine* tu ni več) GÜb. 15.
1022. Spieß Fr., Übungsbuch zum Uebersetzen aus dem Griechischen ins Deutsche u. aus dem Deutschen ins Griechische für Anfänger. 4. Aufl., bearbeitet von Th. Breiter. Essen 1860. 8. GÜb. 16.

e) Posebni spisi h grškim klasikom.

1023. Alberti Eduard, Die Frage über Geist und Ordnung der *Platonischen* Schriften beleuchtet aus Aristoteles. Leipzig 1864. 8. GSp. 1.
1024. Benicken H. K., Das dritte u. vierte Lied vom Zorne des Achilleus nach Karl Lachmann aus Γ u. Δ der *Ilias* herausgegeben u. mit einem Anhang „Theodor Bergk u. die *Homerische Frage*“ begleitet. Halle 1874. 8. . . . GSp. 2.
1025. Bonitz Herm., Über den Ursprung der *Homerischen* Gedichte. Vortrag. 2. Aufl. Wien 1864. 8. GSp. 3.
1026. Buchholz E., Die sittliche Weltanschauung des *Pindaros* u. *Aeschylos*. Leipzig 1869. 8. GSp. 4.
1027. Burekhardt Ludovicus Augustus, De *Hieroclis* „Syneclemi“ codicibus commentatio. Dissertatio inauguralis. Lipsiae 1892. 8. GSp. 5.
1028. Classen Joh., Beobachtungen ueber den *Homerischen* Sprachgebrauch. Frankfurt a. M. 1867. 8. GSp. 6.
- (811.) Fellner Thomas, Forschung u. Darstellungsweise des *Thukydides*, gezeigt an einer Kritik des VIII. Buches. Wien 1880. 8. (Untersuchungen aus der alten Geschichte. II) LSp. 3.
1029. Gleditsch Hugo, Die Cantica der *Sophokleischen* Tragödien. Nach ihrem rhythmischen Bau besprochen. 2. Bearbeitung. Wien 1883. 8. GSp. 7.
1030. Hartel W., *Homerische* Studien. III. Wien 1874. 8. GSp. 8.
1031. Lohmann Antonius, De Jove *Homeri* et *Sophoclis*. Dissertatio inauguralis. Berolini 1863. 8. GSp. 9.
1032. Mekler Siegfried, *Euripidea*. Textkritische Studien. Wien 1879. 8. . . . GSp. 10.
1033. Müller Wilhelm, *Homerische* Vorschule. Eine Einleitung in das Studium der *Ilias* u. *Odyssee*. Leipzig 1824. 8. GSp. 11.
1034. — Strübing Hermann, *Thukydideische* Forschungen. Wien 1881. 8. . . . GSp. 12.
1035. Nägelsbach Carl Friedrich, Anmerkungen zur *Ilias* (Buch I. II, 1—483. III.) nebst einigen Excursen. Ein Hilfsbuch für das Verständniß des Dichters überhaupt. Nürnberg.
 α.) 2. Aufl. 1850. 8. GSp. 13.
 β.) 3. Aufl., bearbeitet von Georg Autenrieth. 1864. 8. GSp. 14.
- (921.) Poppo Ernestus Fridericus, De historia *Thucydidea* commentatio. Lipsiae 1856. 8. GKThu. 1.
1036. Schmidt Joannes, De epithetis compositis in *tragoedia* Graeca usurpatis. Dissertatio inauguralis. Berolini 1865. 8. GSp. 15.

1037. Schöne Richard, Über *Platons* Protagoras. Ein Beitrag zur Lösung der Platonischen Frage. Leipzig 1862. 8. GSp. 16.
1038. Teuffel Wilhelm Sigmund, Über des *Aeschylus* Prometheus u. Orestie. Tübingen 1861. 4. GSp. 17.
1039. Ueberweg Friedrich, Untersuchungen über die Echtheit u. Zeitfolge Platonischer Schriften u. über die Hauptmomente aus *Plato's* Leben. Wien 1861. 8. GSp. 18.
1040. Warsberg Alexander, *Odysseische* Landschaften. Wien 1878. 1879. 8. — 3 zvez. GSp. 19.
1041. Westphal R., Prolegomena zu *Aeschylus* Tragödien. Leipzig 1869. 8. . . . GSp. 20.
1042. Zell Th., Polyphem ein Gorilla. Eine naturwissenschaftliche u. staatsrechtliche Untersuchung von *Homers* Odyssee Buch IX. v 105 ff. Berlin 1901. 8. . . . GSp. 21.

f) Starožitnosti grške.

- (137). Bauer Adolf, Die *griechischen* Kriegeraltertümer. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, IV. Bd. 1. Abt. 2. Hälfte. 2. Aufl. München 1893. 8. pag. 269—469, 487—500, 502) . . . KPh. 1.
- (823). Brežnik Franz, Erziehung u. Unterricht bei den *Griechen*. Separatabdruck aus dem Gymnasialprogramm Rudolfswert 1883. 8. RA. 2.
- (137). Busolt Georg, Die *griechischen* Staats- u. Rechtsaltertümer. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, IV. Bd. 1. Abt. 1. Hälfte. 2. Aufl. München 1892. 8. pag. 1—384) KPh. 1.
1043. Helbig Karl Gustav, Die sittlichen Zustände des *griechischen* Heldenalters. Leipzig 1839. 8. GA. 1.
- (137). Judeich Walther, Topographie von *Athen*. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, III. Bd. 2. Abt. 2. Hälfte. München 1905. 8.) KPh. 1.
- (137). Müller Iwan, Die *griechischen* Privataltertümer. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, IV. Bd. 1. Abt. 2. Hälfte. 2. Aufl. München 1893. 8. pag. 1—268, 470—487, 501) KPh. 1.
1044. Prix Franz, *Athen*. Bilder zur Veranschaulichung der topographischen Verhältnisse der alten Stadt u. ihrer hervorragenden Denkmäler. Wien 1907. 8. . . . GA. 2.
- (811). Szántó Emil, Untersuchungen über das *attische* Bürgerrecht. Wien 1881. 8. (Untersuchungen aus der alten Geschichte. IV.) LSp. 3.
1045. Schoemann G. F., *Griechische* Alterthümer. Berlin 1855. 1859. 8. — 2 zvez. . . . GA. 3.
1046. Schwalbe K. F. H., Handbuch der *griechischen* Antiquitäten. Magdeburg 1854. 8. GA. 4.
1047. Stoll Heinrich Wilhelm, Bilder aus dem *altgriechischen* Leben. Leipzig 1870. 8. . . . GA. 5.
1048. Wagner Josef, Realien des *griechischen* Altertums für den Schulgebrauch zusammengestellt. 4. Aufl. Brünn 1902. 8.¹. GA. 6.

g) Mitologija in verstvo grško.²

1049. Baumeister A., Kulturbilder aus *Griechenlands* Religion u. Kunst. Populäre Vorträge. Mainz 1865. 8. GM. 1.
- (137). Gruppe O., *Griechische* Mythologie u. Religionsgeschichte. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, V. Bd. 2. Abt. I., II.; V. Bd. 2. Abt. I. 1. Hälfte. München 1906. 8.) KPh. 1.

¹ Gl. tudi štev. 379 in 1062.² Gl. opombo 1. na strani 3.; gl. štev. 379, 1045, 1046, 1047, 1048, 1067, 1069; gl. oddelek c) na strani 18.

1050. **Preller L.**, *Griechische Mythologie*. I. Bd. Theogonie u. Goetter. 4. Aufl., bearbeitet von Carl Robert. Berlin 1894. 8. GMy. 2.
- (137.) **Stengel Paul**, Die *griechischen* Kultusaltertümer. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, V. Bd. 3. Abt. München 1890. 8. pag. 1—178.) KPh. 1.

h) Slovestvena zgodovina grška.¹

1051. **Bergk Theodor**, *Griechische Literaturgeschichte*. Aus dem Nachlass herausg. von Gustav Hinrichs u. Rudolf Peppmüller.² I.—IV. Bd. (+ Registerband von R. Peppmüller u. Wilhelm Hahn.) Berlin 1872. 1883. 1884. 1887. 1894. 8. — 5 zvez. GL. 1.
- (137.) **Christ Wilhelm**, Geschichte der *griechischen* Litteratur bis auf die Zeit Iustinians. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, VII. Bd. München.)
- α.) 2. Aufl. 1890. 8. KPh. 1.
- β.) 3. Aufl. 1898. 8. KPh. 1.
1052. **Gravenhorst C. Th.**, *Griechisches Theater*. Stuttgart u. Augsburg. 1856. 8. — 2 zvez. GL. 2.
- (137.) **Krumbacher Karl**, Geschichte der *byzantinischen* Litteratur von Iustinian bis zum Ende des oströmischen Reiches (527—1453). 2. Aufl., bearbeitet unter Mitwirkung von A. Ehrhard u. H. Gelzer. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, IX. Bd. 1. Abt. München 1897. 8. pag. 1—910.) KPh. 1.
1053. **Munk Eduard**, Geschichte der *griechischen* Prosa. 2. Ausgabe. Berlin 1863. 8. GL. 3.
1054. **Müller Karl Otfried**, Geschichte der *griechischen* Literatur bis auf das Zeitalter Alexanders. Nach der Handschrift des Verfassers herausg. von Eduard Müller. Breslau 1841. 8. — 2. zvez. GL. 4.
1055. **Wilamowitz-Moellendorf Ulrich**, Einleitung in die *griechische* Tragödie. Berlin 1907. 8. GL. 5.

C. Latinščina in grščina.

a) Metrika grška in rimska.³

1056. **Fritzsche R. W.**, Prosodische Regeln u. Anweisung zum Versbau, zunächst für die lateinische Sprache, nebst Anhängen über griechische Prosodie u. Metra. Leipzig 1852. 8. Mtr. 1.
- (137.) **Gleditsch H.**, Metrik der Griechen u. Römer mit einem Anhang über die Musik der Griechen. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, II. Bd. 2. Aufl. München 1890. 8. pag. 677—870, pag. 937—942.) KPh. 1.
1057. **Habenicht Richard**, Die Grundzüge der lateinischen Prosodie u. Metrik. Leipzig 1860. 8. Mtr. 2.
1058. **Hermannus Godofredus**, Elementa doctrinae metricae. Lipsiae 1816. 8. . . . Mtr. 3.
1059. — Epitome doctrinae metricae. Editio tertia. Lipsiae 1852. 8. . . . Mtr. 4.
1060. **Munk Eduard**, Die Metrik der Griechen u. Römer. Glogau u. Leipzig 1834. 8. Mtr. 5.

¹ Gl. štev. 1048, 1069; gl. oddelek b) na strani 18; gl. slednjič razne grške zgodovine.

² A I. knjigo je izdal še *Bergk* sam.

³ Nekaj *metričnih* naukov nudijo *šlovnice* in nekatere *izdaje* pesnikov.

b) Slovestvena zgodovina grška in rimska.

- (377.) Ficker Franz, Anleitung zum Studium der *griechischen* u. *römischen* Classiker in seinem ganzen Umfange. Wien u. Triest 1821. 1823. 8. — 2 zvez. (gl. II. zvez. „enthaltend die Literaturgeschichte der *Griechen* u. *Römer*“.) KPh. 2.
1061. Göll Hermann, Das gelehrte Alterthum. Die hervorragendsten Forscher u. Entdecker auf dem Gebiete der Wissenschaft bei den *Griechen* u. *Römern*. Leipzig 1870. 8. GRL. 1.
- (137.) Günther Siegmund, Abriß der Geschichte der Mathematik u. der Naturwissenschaften im Altertum. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, V. Bd. 1. Abt. 2. Aufl. München 1884. 8. pag. 229—308.) KPh. 1.
1062. Marn Franjo, Prijegled grške i rimske literature s izvadkom iz starina. Za gimnazije napisao. U Zagrebu 1891. 8. GRL. 2.
- (137.) Volkmann Richard, Rhetorik der *Griechen* u. *Römer*. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, II. Bd. 2. Aufl. München 1890. 8. pag. 637—676, pag. 932—936.) KPh. 1.

c) Mitologija in verstvo grško in rimsko.¹

1063. Bilder zur Mythologie u. Geschichte der *Griechen* u. *Römer*. Unter Mitwirkung der k. k. Lehr- u. Versuchsanstalt für Photographie u. Reproductionsverfahren in Wien herausg. von Feodor Hoppe. Vollständig in 30 Tafeln. Folio. Text zu den Bildern. Wien 1896. 8. (1 mapa s slikami in 1 seš.) GRMy. 1.
1064. Doehler Ed., Die Orakel. Berlin 1872. 8. (Sammlung gemeinverständlicher wissenschaftlicher Vorträge, herausg. v. Rud. Virchow u. Fr. Holtzendorff, VII. Serie, 150. Heft.) GRMy. 2.
1065. Geppert C. E., Die Götter u. Heroen der alten Welt. Leipzig 1842. 8. . . . GRMy. 3.
1066. Stoll Heinrich Wilhelm, Handbuch der Religion u. Mythologie der *Griechen* u. *Römer*. 5. Aufl. Leipzig 1864. 8. GRMy. 4.

d) Starožitnosti grške in rimske.¹

1067. Forbiger Albert, Hellas und Rom. Populäre Darstellung des öffentlichen u. häuslichen Lebens der *Griechen* u. *Römer*. Leipzig 1871. 1872. 1874. 1876. 1878. 8. — 5 zvez. GRA. 1.
1068. Guhl Ernst u. Koner Wilh., Das Leben der *Griechen* u. *Römer* nach antiken Bildwerken dargestellt. 2. Aufl. Berlin 1864. 8. GRA. 2.
1069. Hermann Karl Friedrich, Culturgeschichte der *Griechen* und *Römer*. Aus dem Nachlasse des Verstorbenen herausg. von Karl Gustav Schmidt, Göttingen 1857. 1858. 8. GRA. 3.
1070. Hultsch Friedrich, Griechische u. römische Metrologie. Berlin.
 α) 1. Aufl. 1862. 8. GRA. 4.
 β) 2. Bearbeitung. 1882. 8. GRA. 5.
1071. Kunst und Geschichte. Herausg. von H. Luckenbach. I. Teil: Abbildungen zur alten Geschichte. 4. Aufl. München u. Berlin 1902. 4. GRA. 6.
- (137.) Nissen Heinrich, Griechische u. römische Metrologie. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, I. Bd. 2. Aufl. München 1892. 8. pag. 833—890.) KPh. 1.
1072. Oehler Raimund, Klassisches Bilderbuch. 2. Aufl. b. k., b. l. (1892?) 4. . . . GRA. 7.
- (137.) Oehleichen Gustav, Das Bühnenwesen der *Griechen* u. *Römer*. (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, V. Bd. 3. Abt. München 1890. 8. pag. 179—304.) KPh. 1.

¹ Prim. štev. 379.

1073. **Reallexikon** des classischen Alterthums für Gymnasien. Im Vereine mit mehreren Schulmännern herausg. von Friedrich Lübker. Leipzig.
 α.) 2. Aufl. 1860. 8. GRA. 8.
 β.) 7. Aufl., herausg. von Max Erler. 1891. 8. GRA. 9.
- (137.) **Unger** Georg Fr., *Zeitrechnung der Griechen u. Römer.* (Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft, . . . herausg. von Iwan Müller, I. Bd. 2. Aufl. München 1892. 8. pag. 711—831.) KPh. 1.
1074. **Wiener Vorlegeblätter** für archäologische Übungen. Herausg. von Otto Benndorf. Wien 1889. 1890. 1891. Folio. — 3 zvez. GRA. 10.

VI. Moderna filologija.

A. Nemščina.

a) Izvirniki.

1075. **Pater Abraham** à St. Clara, Auserlesene Gedanken, Anekdoten, Fabeln, Schnurren und Märchen. 2. Ausgabe. 2. Theil. Wien 1818. 8. DA. 1.
1076. **Bauernfeld**, Aus . . . 's Tagebüchern. Herausg. von Carl Glossy. I. Bd. 1819—1848, II. Bd. 1849—1879. (Separatabdruck aus dem Jahrbuch der Grillparzer-Gesellschaft 1894, 1895.) Wien 1895. 1896. 8. — 2 zvez. DA. 2.
1077. **Humoristische Blumen-Lese.** Herausg. von Hans Immergrün. Neutitschein 1862. 8. DA. 3.
1078. **Börne** Ludwig, Gesammelte Schriften. Vollständige Ausgabe in 6 Bänden nebst Anhang: Nachgelassene Schriften in 2 Bänden. Mit . . . Einleitung von Alfred Klaar. Leipzig b. l. 8. — 3 zvez. DA. 4.
1079. **Buch** der Laune. Herausg. von Ludwig Bowitsch. Neutitschein 1861. 8. . . . DA. 5.
1080. **Deutsches Dichter-Album** für 1859. Herausg. vom „Deutsch-patriotischen Verein für Oesterreich in Wien.“ Wien 1860. 8. DA. 6.
1081. **Eckstein** Ernst, *Prusias.* Roman aus dem letzten Jahrhundert der römischen Republik. Leipzig 1884. 8. — 3 zvez. DA. 7.
1082. **Feffler**, Marc-Aurel. 4. Aufl. Breßlau 1801. 8. — 4 zvez. DA. 8.
1083. **Föglar** Ludwig, Neuere Gedichte. Wien 1859. 8. (Oesterreichische Dichter der Gegenwart. 3. Bd.) DA. 9.
1084. — *Novellen.* Wien 1859. 8. (Oesterreichische Dichter der Gegenwart. 4. Bd.) DA. 10.
1085. **Gellert** C. F., Sämmtliche Schriften. I.—X. Theil. Leipzig 1775. 8. — 10 zvez. . . . DA. 11.
1086. — Sämmtliche Schriften. I.—II., IV.—X. Theil. Reutlingen 1786. 8. — 5 zvez. (III. dela ni.) DA. 12.
1087. — Sämmtliche Fabeln und Erzählungen in drey Büchern. Leipzig 1803. 8. . . . DA. 13.
1088. **Germonik** L., *Die Josefskapelle.* Poetische Erzählung. 2. Aufl. Laibach. b. l. 16. DA. 14.
1089. **Gessner** S., Schriften. I.—V. Theil. Wien 1774. 8. — 2 zvez. DA. 15.
1090. **Goethe**, Sämmtliche Werke in 40 Bänden. Vollständige, neugeordnete Ausgabe.
 α.) I.—XXI. Bd. Stuttgart u. Tübingen. 1853—1855. 8. — 11 zvez. DA. 16.
 β.) IV.—XI. Bd. Stuttgart u. Augsburg. 1853. 1856. 8. — 8 zvez. DA. 17.
1091. — Sämmtliche Werke. Jubiläums-Ausgabe in 40 Bänden. In Verbindung mit K. Burdach, W. Creizenach etc. etc. herausg. von Ed. von Hellen. Stuttgart u. Berlin. b. l. (1902?) 8. — 40 zvez. DA. 18.

1092. **Grillparzer**, Sämtliche Werke. 5. Ausgabe in 20 Bänden. Herausg. von August Sauer. Stuttgart. b. l. (1892?) 8. — 20 zvez. DA. 19.
1093. — Briefe und Tagebücher. Eine Ergänzung zu seinen Werken. Gesammelt u. mit Anmerkungen herausg. von Carl Glossy u. August Sauer. I. Bd.: Briefe. II. Bd.: Tagebücher. Stuttgart u. Berlin. b. l. 8. — 2 zvez. DA. 20.
1094. — Briefe von und an Grillparzer. Herausg. von Carl Glossy. (Separat-Abdruck aus dem Jahrbuche der Grillparzer-Gesellschaft 1890.) Wien 1892. 8. DA. 21.
1095. — Aus . . . 's Tagebüchern. (1808—1859.) Herausg. von Carl Glossy. (Separat-Abdruck aus dem Jahrbuche der Grillparzer-Gesellschaft 1892.) Wien 1893. 8. DA. 22.
1096. Ein **Grottenfest**. Gedicht dem Herrn Ferdinand Schmidt zu seiner goldenen Hochzeit am 19. October 1869 gewidmet von seinen Freunden. b. l. 8. DA. 23.
1097. **Anastasius Grün**, Gesammelte Werke. Herausg. von Ludwig August Frankl. Berlin 1877. 8. — 5 zvez. DA. 24.
1098. **Haller Albrecht**, Versuch Schweizerischer Gedichte. 10. Aufl. Göttingen 1768. 8. DA. 25.
1099. **Hamerling**, Werke. Volksausgabe in 4 Bänden. Ausgewählt u. herausg. von M. M. Rabenlechner. Mit einem Geleitwort von Peter Rosegger. Hamburg b. l. 8. — 4 zvez. DA. 26.
1100. **Henning Friedr.**, Kuno der Pirgheimer. Historische Erzählung aus dem Anfange des dreißigjährigen Krieges. Stuttgart b. l. 8. DA. 27.
1101. **Heine Heinrich**, Sämtliche Werke. Herausg. von Ernst Elster. 4. Abdruck. Leipzig u. Wien b. l. 8. — 7 zvez. DA. 28.
1102. **Jocosis Hilarius** der Jüngere, Eine Thierfabel aus Krain. Erbauliche Historia für mäniglich zu Nutz und Fromm. In zierliche Knittelreimlein gebracht. Wien 1861. 8. DA. 29.
1103. **Hoffmann Franz**, Fürst Wolfgang. Historische Erzählung. 3. Aufl. Stuttgart 1866. 16. DA. 30.
1104. — Der Bekehrte. Eine Erzählung für meine jungen Freunde. 4. Aufl. Stuttgart b. l. 16. DA. 31.
1105. — Ehre Vater und Mutter. Eine Erzählung für meine jungen Freunde. 4. Aufl. Stuttgart b. l. 16 DA. 32.
1106. **Höcker Oskar**, Harte Köpfe. Eine Schwarzwälder Dorfgeschichte für die reifere Jugend. Stuttgart b. l. 16. DA. 33.
1107. **Humboldt Wilhelm**, Briefe an eine Freundin. 2. Aufl. der Ausgabe in 1 Bande. Leipzig 1864. 8. DA. 34.
1108. **Kleist Christ. Ewald**, Sämtliche Werke. Bern 1765. 8. DA. 35.
1109. — **Heinrich**, Werke. Im Verein mit Georg Minde-Pouet u. Reinhold Steig herausg. von Erich Schmidt. Leipzig u. Wien b. l. 8. — 5 zvez. DA. 36.
1110. **Klopstock**, Sämtliche Werke. Leipzig.
 α) I.—X. Bd. 1854—1855. 8. — 5 zvez. DA. 37.
 β) I.—VI. Bd. 1856. 8. — 5 zvez. DA. 38.
1111. — I.—III. Bd.: Der Messias. (I.—XV. Gesang); IV. Bd.: Salomo, Der Tod Adams. Wien 1771. (Iz leta 1773. — 2. izdaja — je le knjiga III.). 12. — 4 zvez. DA. 39.
1112. — Werke. I.—IV. Bd.: Der Messias. (I.—XX. Gesang); V. Bd.: Oden (Elegien). Troppau 1784. 8. — 5 zvez. (Pisatelj je v tej izdaji ime: *Klopstock*.) DA. 40.
1113. — Messias. I.—XII. Gesang. Wien b. l. 16. — 3 zvez. DA. 41.
1114. **Kreuzhage Eduard**, Gedichte. 2. Aufl. Münster 1865. 8. DA. 42.

1115. Lessing G. E., Gesammelte Werke. Neue rechtmäßige Ausgabe. Leipzig.
 α.) I.—VI. Bd. 1853—1855. 8. — 4 zvez. DA. 43.
 β.) I.—V. Bd. 1855—1856. 8. — 3 zvez. DA. 44.
1116. Matthiſſon Fridrich, Gedichte. Wien 1826. 16. DA. 45.
1117. Michaelis Johann Benjamin, Sämmtliche poetische Werke. 1. vollständige Ausgabe. I., III., IV. Theil. Wien 1791. 12. — 3 zvez. (II. dela ni.) . . . DA. 46.
1118. Mund E. D., Marahinta oder die Verlassene von San Nicolas. Nach einer wahren Begebenheit der Jugend erzählt. Stuttgart u. Leipzig. b. l. 8. . . . DA. 47.
1119. Das Nibelungenlied in der ältesten Gestalt mit den Veränderungen des gemeinen Textes. Herausg. und mit einem Wörterbuch versehen von Adolf Holtzmann. Stuttgart 1857. 8. DA. 48.
1120. Pauli Johannes, Schimpf und Ernst. Als Zugabe zu den Volksbüchern erneut u. ausgewählt von K. Simrock. Heilbronn 1876. 8. DA. 49.
1121. Platen August, Gesammelte Werke. In 5 Bänden.
 α.) Stuttgart u. Tübingen. 1853—1854. 8. — 4 zvez. DA. 50.
 β.) Stuttgart u. Augsburg. 1854. 1856. (I. in III. knjiga pa ste še iz leta 1853 in sicer: Stuttgart u. Tübingen.) 8. — 4 zvez. . . . DA. 51.
1122. Pyrker Johann Ladislav, Sämmtliche Werke. Stuttgart u. Tübingen. 1855. 8. — 3 zvez. DA. 52.
1123. Rabener Gottlieb Wilhelm, Satiren. II. Theil. Biel 1775. 8. DA. 53.
1124. Schiller Friedrich, Werke. Der vollständigsten u. wohlfeilsten Grätzer-Taschenausgabe 3. Abdruck. Grätz 1825. (+ Ergänzungs-Band. Grätz 1829.) 16. — 13 zvez. DA. 54.
1125. — Werke. Herausg. von Ludwig Bellermann. Leipzig u. Wien. b. l. 8. — 14 zvez. DA. 55.
1126. — Sämmtliche Werke in 36 Bänden. Neueste, vollständigste . . . Wiener Ausgabe. Wien 1835. 8. — 17 zvez. DA. 56.
1127. — Sämmtliche Werke in 12 Bänden.
 a) Stuttgart b. l. 8. — 12 zvez. DA. 57.
 b) Stuttgart u. Tübingen.
 α.) 1838. 8. — 12 zvez. DA. 58.
 β.) 1853—1854. (I.—VI. Bd.) 8. — 6 zvez. DA. 59.
 c) Stuttgart u. Augsburg. 1855—1856. (I.—VII. Bd.; le IV. knjiga je iz leta 1853.; Stuttgart u. Tübingen.) 8. — 7 zvez. DA. 60.
1128. — Gedichte. I. u. II. Theil. Wien. b. l. 12. — 2 zvez. DA. 61.
1129. Thümmel A. M., Sämmtliche Werke. I.—VIII. Bd. Leipzig.
 α.) 1853—1854. 8. — 3 zvez. DA. 62.
 β.) 1853—1854. 1856. 8. — 3 zvez. in 2 seš. DA. 63.
1130. Wartenegg Wilhelm, Mozart. Festspiel zur hundertjährigen Todtenfeier. Wien 1893. 8. DA. 64.
1131. Weissenbach Aloys, Glauben u. Liebe. Trauerspiel in 3 Aufzügen. Herausg. von A. J. Hammerle. Salzburg 1902. 8. DA. 65.
1132. Wieland C. M., Sämmtliche Werke. Leipzig.
 α.) I.—XVI. Bd. 1853—1855. 8. — 8 zvez. in 1 seš. (16. knjige prvi.) DA. 66.
 β.) I.—VIII. Bd. 1855—1856. 8. — 4 zvez. DA. 67.

b) Prestave.

1133. Baumbach R., Zlatorog. Planinska pravljica. Preložil Anton Funtek. V Ljubljani 1886. 8. DÜ. 1.

1134. Friedrich W., Marta ali semenj v Richmondu. Romantiško-komiška opera v 4 dejanjih. Preložil A. Funtek. V Ljubljani 1894. 16. DÜ. 2.
1135. Goethe W., Faust. Tragedije prvi del. Poslovenil Anton Funtek. V Ljubljani 1908. 8. (Prevodi iz svetovne književnosti. Založila in izdala „Slovenska Matica“. V. zvez.)¹ DÜ. 3.
1136. Jelačić Josip, Pjesme. U stihomierju izvornika², preveo Dr. Demeter. U Zagrebu 1861. 16. DÜ. 4.
1137. Šmid Kristof, Nedolznost pregašana in poveljavana. Povést. Na svitlobo dal Jozef Burger. V. Lublan. 1832. 8. DÜ. 5.
1138. — Sačuvana nevinost ili otac Marko i crkvice na briegu. Dvie ugodne pripoviesti za matere i djecu. U Zagrebu 1862. 16. (Spisi za mladež. Svezak I. Iz njemačkoga prevadja . . . sbor duhovne mladeži zagrebačke.) DÜ. 6.

c) Čitanke.

a)

1139. Aufsätze patriotischen Inhaltes für die unteren Classen der Mittelschulen u. für Bürgerschulen, zusammengestellt von Jakob Simon, Kremsier 1897. 8. DLb. 1.
1140. Deutsches Lesebuch für österreichische Mittelschulen. Von Friedr. Bauer, Fr. Jelinek u. Fr. Streinz.
I. Bd. Wien 1907. 8. DLb. 2.
II. Bd. Wien 1907. 8. DLb. 3.
1141. Deutsches Lesebuch mit bulgarischen Anmerkungen für den Gebrauch an Lehranstalten u. zum Selbstunterrichte. Von Anton Bezenšek. Philippopol 1892. 8. DLb. 4.
1142. Deutsches Lesebuch für höhere Lehranstalten. Von Heinrich Bone.
I. Theil. Zunächst für die unteren u. mittleren Klassen der Gymnasien, mit Rücksicht auf schriftliche Arbeiten der Schüler. 10. Aufl. Köln 1855. 8. DLb. 5.
II. Theil. Handbuch für den deutschen Unterricht in den oberen Klassen der Gymnasien. Mit Einschluß der Rhetorik, Poetik, Literaturgeschichte u. der schriftlichen Aufsätze. 3. Aufl. Köln 1857. 8. . . DLb. 6.
1143. Deutsches Lesebuch. Von Alois Egger.
a) Für die II. Classe österreichischer Mittelschulen. Wien 1878. 8. . . DLb. 7.
b) Für die IV. Classe österreichischer Mittelschulen. 2. Aufl. Wien 1882. 8. (v dveh izvodih). DLb. 8.
1144. Deutsches Lehr- u. Lesebuch für höhere Lehranstalten. Als Einleitung in die Literaturkunde bearbeitet von Alois Egger. II. Th. 2. Bd. Wien 1870. 8. DLb. 9.
1145. Deutsches Lesebuch für die I. Klasse der Mittelschulen. Von Anton Heinrich. Laibach 1875. 8. DLb. 10.
1146. Deutsches Lesebuch für österreichische Gymnasien. Herausg. von Karl Ferd. Kummer u. Karl Stejskal.
I. Bd. 2. Aufl. Wien 1884. 8. DLb. 11.

¹ Gl. Matije Valjeca prestavo Goethejeve „Ifigenije v Tavridi“; prim. tudi Koseskega prestave Goethejevih in Schillerjevih, Bürgerjevih, Chamissonovih, Körnerjevih, Lessingovih in Uhlandovih pesmij; gl. slednjič Schillerjevo „Mesinsko nevesto“ in „Divico Orleansko“, preloženi po istem Jovanu Veselu Koseskem. — Cegnar-Schillerjeve „Marije Stuart“ in „Valenštajna“ pa naša knjižnica ne premore.

² nemškega: Gedichte von Joseph Freiherrn von Jellačić. Wien 1851; hrvatska prestava nudi pa le I. del nemškega izvirnika od strani 9. do strani 63.

- III. Bd.
 α.) 1. Aufl. Wien 1885. 8. DLb. 12.
 β.) 2. Aufl. Wien 1891. 8. DLb. 13.
- IV. Bd.
 α.) 1. Aufl. Wien 1886. 8. DLb. 14.
 β.) 2. Aufl. Wien 1891. 8. DLb. 15.
- V. Bd. 7. Aufl. Wien 1897. 8. DLb. 16.
- VI. Bd. 3. Aufl. Wien 1891. 8. DLb. 17.
1147. Deutsches **Lesebuch** für österreichische *Realschulen* u. verwandte Lehranstalten. Herausg. von Karl Ferd. *Kummer* u. Karl *Stejskal*.
 I. Bd. Wien 1888. 8. DLb. 18.
 II. Bd. Wien 1888. 8. DLb. 19.
 III. Bd. Wien 1888. 8. DLb. 20.
 IV. Bd. Wien 1888. 8. DLb. 21.
 V. Bd. Wien 1888. 8. DLb. 22.
 VI. Bd. Wien 1889. 8. DLb. 23.
 VIA. Bd. Mit mittelhochdeutschen Texten.) Wien 1889. 8. DLb. 24.
 VII. Bd. Wien 1890. 8. DLb. 25.
1148. Deutsches **Lesebuch** für österreichische *Gymnasien* u. *Realschulen*. Herausg. von Karl Ferd. *Kummer* u. Karl *Stejskal*. I. Bd. 7. Aufl. Wien 1902. 8. DLb. 26.
1149. Deutsches **Lesebuch**, herausg. von Leopold *Lampel*.
 a) Für die I. Classe österreichischer Mittelschulen. Wien 1883. 8. DLb. 27.
 b) Für die II. Classe österreichischer Mittelschulen. 11. Aufl. Wien 1909. 8. DLb. 28.
 c) Für die IV. Classe österreichischer Mittelschulen. 3. Aufl. Wien 1891. 8. DLb. 29.
1150. Deutsches **Lesebuch** für die *oberen* Klassen österreichischer *Gymnasien*, *Realgymnasien* u. *Reformrealgymnasien* von Leopold *Lampel*. I. Teil (für die V. Klasse). 6., nach den *neuen* Lehrplänen völlig umgearbeitete Aufl. herausg. von Leo Langer. Mit Beiheft. Wien. 1909. 8. (prim. šte. 1284.) DLb. 30.
1151. Deutsches **Lesebuch** für *Gymnasien* und *Realschulen*. Zusammengestellt von K. A. *Madiera*.
 a) Für die I. Klasse. 4. Aufl. Prag 1872. 8. DLb. 31.
 b) Für die II. Klasse.
 α.) 3. Aufl. Prag 1874. 8. DLb. 32.
 β.) 4. Aufl. Prag 1878. 8. DLb. 33.
1152. Deutsches **Lesebuch**. Von *Mager*.
 I. Bd. 8. Aufl. Stuttgart u. Augsburg 1855. 8. DLb. 34.
 II. Bd. 6. Aufl. Stuttgart u. Tübingen 1854. 8. DLb. 34.
 III. Bd. 4. Aufl. Stuttgart u. Augsburg 1855. 8. DLb. 35.
1153. Deutsches **Lesebuch** für die *unteren* Klassen der *Gymnasien*. Von J. *Mozart*.
 I. Bd. 10. Aufl. Wien 1861. 8. DLb. 36.
 II. Bd. 6. Aufl. Wien 1861. 8. DLb. 37.
 III. Bd. 7. Aufl. Wien 1863. 8. DLb. 38.
 IV. Bd. 5. Aufl. Wien 1863. 8. DLb. 39.
1154. Deutsches **Lesebuch** für die *oberen* Classen der *Gymnasien*. Von J. *Mozart*.
 I. Bd. 3. Aufl. Wien 1854. 4. DLb. 40.
 II. Bd.
 α.) 2. Aufl. Wien 1855. 4. DLb. 41.
 β.) 4. Aufl. Wien 1859. 8. DLb. 42.
1155. Deutsches **Lesebuch** für *Gymnasien* u. verwandte Anstalten, mit sachlichen u. sprachlichen Erklärungen herausg. von Alois *Neumann* u. Otto *Gehlen*.

- a) Für die I. u. II. Classe. Wien 1868. 8. DLb. 43.
 b) Für die III. Classe.
 α.) 1. Aufl. Wien 1869. 8. DLb. 44.
 β.) 4. Aufl. Wien 1875. 8. DLb. 45.
 γ.) 7. Aufl. Wien 1883. 8. DLb. 46.
 c) Für die IV. Classe.
 α.) 1. Aufl. Wien 1869. 8. DLb. 47.
 β.) 2. Aufl. Wien 1873. 8. DLb. 48.
 γ.) 5. Aufl. Wien 1881. 8. DLb. 49.
 δ.) 6. Aufl. Wien 1883. 8. DLb. 50.
1156. Deutsches **Lesebuch** für Gymnasien u. verwandte Anstalten. Herausg. von Alois *Neumann*.
 I. Bd. (Für die 1. Classe.) 10. Aufl. Wien 1889. 8. DLb. 51.
 III. Bd. (Für die 3. Classe.) 8. Aufl. Wien 1889. 8. DLb. 52.
 IV. Bd. (Für die 4. Classe.) 8. Aufl. Wien 1889. 8. DLb. 53.
1157. Deutsches **Lesebuch** für die *unteren* Klassen der Gymnasien. Von Maurus *Pfannerer*.
 I. Bd. Prag 1866. 8. DLb. 54.
 III. Bd. Prag 1868. 8. DLb. 55.
 IV. Bd. Wien 1869. 8. DLb. 56.
1158. Vaterländisches **Lesebuch** für österreichische Lehranstalten, herausg. von Fr. *Prosch* u. Fr. *Wiedenhofer*. I. Bd. (Für die I. Classe.) Wien 1886. 8. DLb. 57.
1159. Deutsches **Lesebuch** für österreichische Lehranstalten, herausg. von Fr. *Prosch* u. Fr. *Wiedenhofer*. I. Bd. (Für die I. Classe.) 2. Aufl. Wien 1886. 8. DLb. 58.
1160. Deutsches **Lesebuch** für österreichische Mittelschulen, herausg. von Fr. *Prosch* u. Fr. *Wiedenhofer*.
 I. Bd. (Für die 1. Classe.) 2. Aufl. Wien 1892. 8. DLb. 59.
 II. Bd. (Für die 2. Classe.) Wien 1892. 8. DLb. 60.
 III. Bd. (Für die 3. Classe.)
 α.) Wien 1892. 8. DLb. 61.
 β.) Wien 1894. 8. DLb. 62.
 IV. Bd. (Für die 4. Classe.) Wien 1895. 8. DLb. 63.
1161. Deutsches **Lesebuch** für Gymnasien, Realgymnasien u. Realschulen. Herausg. von Franz *Prosch*. I. Bd. (Für die 1. Klasse.) 6. Aufl. unter Mitwirkung von Ludwig *Marcus*. Wien 1909. 8. DLb. 64.
1162. Deutsches **Lesebuch** für slovenisch-utraquistische Mittelschulen u. verwandte Lehranstalten. Herausg. von Anton *Štritof*.
 a) Für die 1. u. 2. Klasse. Wien.
 α.) 1. Aufl. 1897. 8. DLb. 65.
 β.) 3. Aufl. 1909. 8. DLb. 66.
 b) Für die 3. Klasse. Wien 1901. 8. DLb. 67.
 c) Für die 4. Klasse. Wien 1901. 8. DLb. 68.
- β)
1163. Mittelhochdeutsches **Lesebuch**. Mit einer Laut- u. Formenlehre des Mittelhochdeutschen u. einem Wörterverzeichnisse von Karl *Weinhold*. Wien 1850. 8. MDLb. 1.
1164. Mittelhochdeutsches **Lesebuch** mit einleitenden u. erklärenden Bemerkungen u. einem Glossar. Herausg. von Alois *Neumann*. Wien 1870. 8. MDLb. 2.

d) Slovarji.

1165. **Adelung** J. C., Kleines Wörterbuch der deutschen Sprache, für die Aussprache, Rechtschreibung, Beugung u. Ableitung, nebst der Erklärung der grammatischen Benennungen u. der Verdeutschung vieler fremder Wörter. Bearbeitet von Fr. L. Schmiedel. Wien. b. I. (1819?) 8. — 2 zvez. . . . DW. 1.
1166. **Bauer** Friedr. u. **Streinz** Franz, Wörterbuch der deutschen Sprache u. der gebräuchlichen Fremdwörter. Mit einem Verzeichnis der gebräuchlichen Personennamen. Zusammengestellt von Karl Rudlof. (Karl Schillers *Handbuch der deutschen Sprache*. I. Teil. 2. Aufl., herausg. von Friedr. Bauer u. Franz Streinz. Wien. Pest. Leipzig. b. I. 8.) DPh. 1.
1167. **Heinsius** Theodor, Der deutsche Rathgeber oder Noth- u. Halbs-Wörterbuch der deutschen Sprache, zum Nachschlagen in zweifelhaften grammatikalischen Fällen. 3. Ausgabe. Grätz 1807. 8. DW. 2.
1168. — Vollständiges Wörterbuch der deutschen Sprache mit Bezeichnung der Aussprache u. Betonung für die Geschäfts- u. Lesewelt. Wien 1840. 8. — 4 zvez. (v dveh izvodih) DW. 3.
1169. **Heintze** Albert, Deutscher Sprachhort. Ein Stil-Wörterbuch. Leipzig 1900. 8. DW. 4.
1170. **Heyne** Moriz, Deutsches Wörterbuch. Leipzig 1890. 1892. 1895. 4. — 3 zvez. DW. 5.
1171. **Heyse** Joh. Christ. Aug., Allgemeines verdeutschendes u. erklärendes Fremdwörterbuch mit Bezeichnung der Aussprache u. Betonung der Wörter nebst genauer Angabe ihrer Abstammung u. Bildung.
 α.) 13. Ausgabe. Hannover 1865. 8. DW. 6.
 β.) Neue mit Zusätzen versehene Berliner Ausgabe. Berlin 1881. 8. DW. 7.
1172. — Fremdwörterbuch. Durchaus neu bearbeitet u. bis auf ca. 90.000 Wort-erklärungen erweitert von Carl Böttger. 5. Aufl. Leipzig 1879. 8. . . . DW. 8.
1173. **Hoffmann** Wilhelm, Vollständigstes Wörterbuch der deutschen Sprache, wie sie in der allgemeinen Literatur, der Poesie, den Wissenschaften, Künsten, Gewerben, dem Handelsverkehr, Staats- u. Gerichtswesen etc. etc. gebräuchlich ist. Leipzig 1861. 8. — 6 zvez. DW. 9.
1174. **Huth** Julius, Ausführliches orthographisches Wörterbuch der deutschen Sprache nach der vom k. k. Ministerium für C. u. U. für die österreichischen Schulen festgestellten Rechtschreibung. Unter Mitwirkung von Philipp Brunner herausgegeben. Wien 1894. 8. DW. 10.
1175. **Kluge** Friedrich, Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. 4. Aufl. Straßburg 1889. 4. DW. 11.
1176. **Mann** Friedrich, Kurzes Wörterbuch der deutschen Sprache. 6. Aufl. Langensalza, Paris 1904. 8. DW. 12.
1177. **Paul** Hermann, Deutsches Wörterbuch. 2. Aufl. Halle a. S. 1908. 8. . . . DW. 13.
1178. **Petri** Friedrich Erdmann, Handbuch der Fremdwörter in der deutschen Schrift- u. Umgangssprache. 13. Aufl., neu bearbeitet von Emanuel Samostz. 2. Abdruck. Gera 1889. 8. DW. 14.
1179. **Sanders** Daniel, Kurzgefaßtes Wörterbuch der Hauptschwierigkeiten in der deutschen Sprache. 6. Aufl. Berlin 1873. 8. DW. 15.
1180. — Wörterbuch der deutschen Sprache. Mit Belegen von Luther bis auf die Gegenwart. 2. Abdruck. Leipzig 1876. 4. — 3 zvez. DW. 16.
1181. — Handwörterbuch der deutschen Sprache. 2. Aufl. Leipzig 1878. 8. . . DW. 17.
1182. **Schlessing** A., Deutscher Wortschatz oder der passende Ausdruck. Praktisches Hilfs- u. Nachschlagebuch in allen Verlegenheiten der schriftlichen u. mündlichen Darstellung. 2. Aufl. Stuttgart 1892. 8. DW. 18.
1183. Neuestes u. vollständigstes **Taschen-Fremdwörterbuch**, in welchem mehr als 20.000 fremde Wörter enthalten sind, die in der Umgangssprache, Büchern,

Zeitungen, ämtlichem u. gerichtlichem Geschäftsstyle etc. vorkommen u. . . . mit ihrer Rechtschreibung u. Aussprache verdeutscht erklärt werden. Wien u. Leipzig.

- α.) 7. Aufl. b. I. 8. DW. 19.
 β.) 10. Aufl. b. I. 8. DW. 20.
 1184. **Weber** F. A., Handwörterbuch der deutschen Sprache nebst den gebräuchlichsten Fremdwörtern, Angabe der Betonung u. Aussprache etc. 8. Aufl. Leipzig 1863. 8. DW. 21.
 1185. **Weigand** Friedr. Ludw. Karl, Deutsches Wörterbuch. 4. Aufl. (6. Aufl. von Friedr. Schmitthenners kurzem deutschen Wörterbuch.) Gießen 1881. 1882. — 2 zvez. DW. 22.

e) Slovnice.

α)

1186. **Adelung** Johann Christoph, Deutsche Sprachlehre. Berlin 1781. 8. . . . DG. 1.
 1187. **Bauer** Friedrich, Grundzüge der neuhochdeutschen Grammatik. Nördlingen.
 α.) 5. für Oesterreich bestimmte Aufl. 1858. 8. DG. 2.
 β.) 8. » » » » 1861. 8. DG. 3.
 γ.) 9. » » » » 1863. 8. DG. 4.
 δ.) 10. » » » » 1865. 8. (v dveh izvodih) DG. 5.
 ε.) 11. » » » » 1867. 8. DG. 6.
 ζ.) 21. » » » » , herausg. von Konrad Duden u. August Hofer. 1881. 8. DG. 7.
 1188. — Etymologie der neuhochdeutschen Sprache mit ausführlichem Wörterverzeichnis. Ein Hilfsbuch für die, welche des Verfaßers «Grundzüge der neuhochdeutschen Grammatik» gebrauchen. 2. Aufl. Nördlingen 1877. 8. DG. 8.
 (1165). **Bauer** Friedr. u. **Streinz** Franz, (**Brandeis** Arthur u. **Petak** Arthur), Grammatik der neuhochdeutschen Schriftsprache. (Karl Schillers *Handbuch der deutschen Sprache*. II. Teil. 2. Aufl., herausg. von Friedr. Bauer u. Franz Streinz. Wien u. Leipzig. b. I. 8. pag. 3—250.) DPh. 2.
 1189. **Becker** Karl Ferdinand, Handbuch der deutschen Sprache. Neu bearbeitet von Theodor Becker. 11. Aufl. Prag 1876. 8. DG. 9.
 1190. **Frauer** Ludwig, Neuhochdeutsche Grammatik mit besonderer Rücksicht auf den Unterricht an höheren Schulen, zugleich als Leitfaden für akademische Vorträge. Heidelberg 1881. 8. DG. 10.
 1191. **Gockel** Christian Friedrich, Lehrbuch der deutschen Schriftsprache für Mittelschulen. 1. Abth.: Sprache der Prosa. 2. Aufl. Karlsruhe 1851. 8. . . . DG. 11.
 1192. **Götzinger** M. W., Die Anfangsgründe der deutschen Sprachlehre in Regeln u. Aufgaben. 6. Aufl. Leipzig 1851. 8. DG. 12.
 1193. **Grimm** Jacob, Deutsche Grammatik. Besorgt durch Wilhelm Scherer. Berlin. 1870. 1878. 8. — 2 zvez. DG. 13.
 1194. **Heinrich** Anton, Grammatik der deutschen Sprache für Mittelschulen u. verwandte Anstalten in *mehrsprachigen* Ländern.¹ Laibach.
 α.) 1. Aufl. 1873. 8. (v dveh izvodih) DG. 14.
 β.) 4. Aufl. 1876. 8. (v dveh izvodih) DG. 15.

¹ Naslovno besedilo ni v vseh izdajah isto; pridevek „deutschen“ se je kmalu prekrstil v „neuhochdeutschen“ in „verwandte Anstalten“ so docela izginile. V obče izpreminjajo pisatelji kaj radi naslove istih del v poznejših izdajah; gl. *Bauerjeve* slovnice, štev. 1186; *Willomitzerjeve*, štev. 1227, i. t. d.; prim. *Štritofove* čitanke, štev. 1162, i. t. d.

- γ.) 8. Aufl. 1881. 8. (v treh izvodih) DG. 16.
 ž.) Unveränderter Neudruck der 8. Aufl. 1899. 8. DG. 17.
1195. — Deutsche Grammatik für die *österreichischen* Gymnasien. 10. Aufl. (Revidierter Neudruck der 9. Aufl.) I. Bd.: Für die I. u. II. Classe. Laibach 1886. 8. DG. 18.
1196. Hercher Arno, Deutsche Satzlehre in Beispielen aus den Classikern. Ein Hilfsbuch zu jeder deutschen Grammatik. 2. Aufl. Nördlingen 1878. 8. DG. 19.
1197. Hermann Eduard, Der deutsche Satz. Für die untersten Klassen der Mittelschulen. Wien 1865. 8. DG. 20.
1198. Heyse J. C. A., Leitfaden zum gründlichen Unterricht in der deutschen Sprache etc. Hannover.
 α.) 19. Aufl. 1858. 8. DG. 21.
 β.) 20. Aufl. 1863. 8. (v dveh izvodih; enemu izmed njih manjka na konci 3 listov) DG. 22.
1199. Humperdinck G., Deutsche Grammatik für höhere Lehranstalten u. zum Selbstunterricht. Essen 1884. 8. DG. 23.
1200. Ivanetizh Martin, Elementarische Satzlehre als theoretisch-praktische Anleitung zu schriftlichen Aufsätzen. Laibach 1842. 8. DG. 24.
1201. Kehrein Joseph, Schulgrammatik der deutschen Sprache. Mit besonderer Berücksichtigung der Klassiker des 18. u. 19. Jahrhunderts. 3. Aufl. Leipzig 1865. 8. DG. 25.
1202. Kummer Karl Ferd., Deutsche Schulgrammatik. 3. Aufl. Prag. Wien. Leipzig 1892. 8. DG. 26.
1203. Mager, Deutsches Sprachbuch. Anfänge der Laut-, Wort-, Satz-, Stil- u. Litteraturlehre. I. Bd. Für untere u. mittlere Klassen. 2. Aufl. Nach dem Tode des Verfassers neu bearbeitet von K. Schlegel. Stuttgart u. Augsburg. 1863. 8. (v dveh izvodih) DG. 27.
1204. Marn Franjo, Njemačka slovnica za srednja učilišta. U Zagrebu 1882. 8. DG. 28.
1205. — Njemačka vježbenica za prvi razred srednjih učilišta. Po Karlu Kunzu sastavio. U Zagrebu 1882. 8. DG. 29.
1206. — Njemačka vježbenica za drugi razred srednjih učilišta. Po Karlu Kunzu sastavio. U Zagrebu 1882. 8. DG. 30.
1207. — Njemačka vježbenica i čitanka za III. i IV. razred srednjih učilišta. U Zagrebu 1883. 8. DG. 31.
1208. — Njemačka vježbenica za V. i VI. razred viših djevojačkih škola. U Zagrebu 1884. 8. DG. 32.
1209. Muth Richard, Diktierbuch in stufenförmiger Anordnung für das 8.—14. Lebensjahr. Auf Grund der neuen Rechtschreibung zusammengestellt. Wien 1902. 8. DG. 33.
1210. — Die Unterschiede zwischen bisheriger u. neuer deutscher Rechtschreibung. Für Schüler zusammengestellt. 3. Aufl. Wien 1902. 8. DG. 34.
1211. — Vergleichende Übersicht der Unterschiede zwischen der bisherigen österreichischen u. der neuen allgemeinen deutschen Rechtschreibung. 2. Aufl. Wien 1902. 8. DG. 35.
1212. Ostfeller Franz, Leitfaden zum Studium der deutschen Sprache, für Mittelschulen bearbeitet. Gratz 1851. 8. DG. 36.
1213. Rauner Rudolf, Über deutsche Rechtschreibung. (Besonders abgedruckt aus der Zeitschrift f. d. österr. Gymnasien 1855. Heft I: S. 1—37; Heft VII: S. 533—580. Nebst einigen Zugaben.) Wien 1855. 8. (v treh izvodih) DG. 37.

1214. — Weitere Beiträge zur deutschen Rechtschreibung. (Besonders abgedruckt aus der Zeitschrift f. d. österr. Gymnasien 1857. Heft I: S. 1—35.) Wien 1857. 8. DG. 38.
1215. **Regeln** für die deutsche Rechtschreibung nebst Wörterverzeichnis. (Große Ausgabe.) Einzige vom k. k. Ministerium für K. u. U. autorisierte Ausgabe. Wien 1902. 8. DG. 39.
1216. **Sanders** Daniel, Lehrbuch der deutschen Sprache für Schulen. (Mit Beispielen u. Übungsaufgaben.) 4. Aufl. Berlin 1882. 8. DG. 40.
1217. — Satzbau u. Wortfolge in der deutschen Sprache. Dargestellt u. durch Belege erläutert. Berlin 1883. 8. DG. 41.
1218. **Schinnagl** Maurus, Leitfaden beim Unterrichte in der deutschen Formen- u. Satzlehre für die unteren Schulen an den österreichischen Gymnasien, nach *Heyse's* Leitfaden, *Wurst's* praktischer Sprachdenklehre u. *Mager's* deutschem Sprachbuche bearbeitet. 2. Aufl. Wien 1850. 8. DG. 42.
1219. **Schmitt-Blank** J. C., Deutsche Grammatik für Gelehrtenschulen. Der deutsch-lateinisch-griechischen Parallelgrammatik erster Teil. 2. Aufl. Mannheim 1872. 8. DG. 43.
1220. **Spengler** Franz, Deutsche Schulgrammatik für österreichische Mittelschulen. Wien 1905. 8. DG. 44.
1221. **Spitzer** Jakob, Theoretisch-praktisches Handbuch der deutschen Sprache. Für die I. u. II. Klasse bestimmt. 3. Ausgabe. Wien 1859. 8. DG. 45.
1222. — Theoretisch-praktisches Handbuch der deutschen Sprache. I. Theil. Die Formenlehre. Für die IV. Klasse bestimmt. 3. Ausgabe. Wien 1860. 8. DG. 46.
1223. **Stejskal** Karl, Diktierbuch für den Unterricht in der deutschen Rechtschreibung. 13. Aufl. Wien 1906. 8. DG. 47.
1224. **Thrämer** Th., Anleitung zu einer gründlichen u. fruchtbaren Behandlung der deutschen Satzlehre (als Vorstufe zur Stillehre) in . . . Schulen, herausg. von J. S. Bürger. Militsch 1861. 8. DG. 48.
1225. **Tumlirz** Karl, Deutsche Sprachlehre für Mittelschulen. Wien 1906. 8. (v dveh izvodi). DG. 49.
1226. **Wetzel** Ed. u. *Wetzel* Fr., Handbuch der Orthographie zum Gebrauch für Lehrer. Nach methodischen Grundsätzen bearbeitet. 7. Aufl. Berlin 1879. 8. DG. 50.
1227. — Die deutsche Sprache. Eine nach methodischen Grundsätzen bearbeitete Grammatik für höhere Lehranstalten u. zum Selbstunterricht. 7. Aufl. Berlin 1880. 8. DG. 50.
1228. **Willomitzer** F., Deutsche Grammatik für österreichische Mittelschulen. Wien.
 α.) 1. Aufl. 1879. 8. DG. 51.
 β.) 4. Aufl. 1885. 8. DG. 52.
 γ.) 5. Aufl. 1890. 8. DG. 53.
1229. **Wurst** Raimund Jakob, Praktische Sprachdenklehre für Volksschulen u. die Elementarklassen der Gymnasial- u. Real-Anstalten. 3. Aufl. Reutlingen 1850. 8. DG. 54.
1230. — Theoretisch-praktische Anleitung zum Gebrauche der Sprachdenklehre. Reutlingen.
 I. Th.: Elementarische Satzlehre. 3. Aufl. 1851. 8. DG. 55.
 II. Th.: Wortlehre, Wortbildung u. Rechtschreiblehre. 2. Aufl. 1843. 8. DG. 56.

β)

1231. **Hahn** K. A., Mittelhochdeutsche Grammatik. Neu ausgearbeitet von Friedrich Pfeifer. Frankfurt a. M. 1865. 8. MDG. 1.

f) Stilistika.

1232. Beck Friedrich, Lehrbuch des deutschen Prosastiles für höhere Unterrichts-Anstalten, wie auch zum Privatgebrauche. Mit einer Sammlung von Uebungsaufgaben, Hinweisung auf Musterbeispiele u. einem Anhang über Titulatur der Briefe. München 1861. 8. Stil. 1.
1233. Cholevius L., Dispositionen u. Materialien zu deutschen Aufsätzen über Themata für die beiden ersten Klassen höherer Lehranstalten. I. Bdchn. 2. Aufl. Leipzig 1862. 8. Stil. 2.
- (151.) — Praktische Anleitung zur Abfassung deutscher Aufsätze, in Briefen an einen jungen Freund. Leipzig 1868. 8. (gl. štev. 151.) Pdg. 13.
1234. Dorenwell K., Der deutsche Aufsatz in den unteren u. mittleren Klassen höherer Lehranstalten. I. u. II. T. 4. Aufl. Hannover. Berlin 1900. 1899. 8. Stil. 3.
1235. Falkmann Ch. F., Stilistik oder: vollständiges Lehrbuch der deutschen Abfassungskunst. 4. Aufl. Leipzig 1849. 8. (Na konci knjige najdeš mnogo *latinskih* pregovorov.) Stil. 4.
1236. Geerling Karl F. A., Die ersten Stilübungen. 2. Aufl. Wiesbaden. (Frankfurt a. M.?) 1881. (1884?) 8. Stil. 5.
1237. — Der deutsche Aufsatz, ein Hand- und Hilfsbuch für den Unterricht. Wiesbaden. I., II., III. Stufe. 3. Aufl. 1882., IV. Stufe (Supplement). 1878. 8. Stil. 5.
1238. Geyer Paul, Der deutsche Aufsatz. Muenchen 1906. 8. Stil. 6.
1239. Herling S. H. A., Praktische Zergliederung der stylistischen Darstellungsweisen. Ein Hilfsbuch für den stylistischen Unterricht etc. Hannover 1837. 8. (Theoretisch-praktisches Lehrbuch der Stylistik für obere Classen etc. II. Theil. Die stylistische Analyse.) Stil. 7.
1240. Kellner L., Praktischer Lehrgang für den deutschen Sprachunterricht. Erfurt. I. Bd. Die Denk-, Sprech- u. Schreib-Schule. 11. Aufl. 1861. 8. (v dveh izvodih) Stil. 8.
- II. Bd. Der Sprachunterricht in seiner Begründung durchs Lesebuch. 10. Aufl. 1862. 8. Stil. 9.
1241. Klima Anton, Handbuch zum Unterrichte im deutschen Stil. I. Abth.: Die allgemeine Stilistik u. der historische Stil. II. Abth.: Der Briefstil. III. Abth.: Der Geschäftsstil. Wien 1857. 8. Stil. 10.
1242. Müller Otto, Die Kunst der Beredsamkeit. Eine . . . Anleitung des geschriebenen u. lebendigen Wortes in der Umgangs- u. Schriftsprache durch Selbstunterricht Meister zu werden. Wien. Pest. Leipzig 1872. 8. . . . Stil. 11.
1243. Ostfeller Franz, Anleitung zur Abfassung von Geschäftsaufsätzen u. Privaturkunden, mit Benützung von A. Haidingers Selbstadvokat . . . bearbeitet. Wien 1854. 8. DG. 36.
1244. — Prosaische Lesestücke nebst einer kurzen Anleitung zu prosaischen Aufsätzen für Ober-Realschulen. Graz 1854. 8. Stil. 12.
1245. Perktold Fidelis, Entwürfe zu deutschen Aufsätzen. Auf Grund der an österreichischen Mittel- u. Bürgerschulen . . eingeführten deutschen Lesebücher. Wien. α.) 1. Aufl. 1900. 8. — 2 zvez. Stil. 13.
- β.) 2. Aufl. 1906. 8. — 2 zvez. Stil. 14.
- (1165.) Petak Arthur, Stilistik. (Karl Schillers *Handbuch der deutschen Sprache*. II. Teil. 2. Aufl., herausg. von Friedr. Bauer u. Franz Streinz. Wien u. Leipzig. b. l. 8. pag. 251—264) DPh. 2.

1246. Rinne J. Karl Friedrich, Methodisch-praktische Stil- oder Aufsatzlehre; eine methodisch-geordnete Sammlung von Musterstücken u. zahlreichen Aufgaben zur . . . Ausbildung der Fertigkeit in der schriftlichen Darstellung nebst . . . kurzgefaßten Regeln u. methodischen Erläuterungen. 2. Ausgabe. Stuttgart 1860. 8. Stl. 15.
1247. Rochholz E. L., Der deutsche Aufsatz. Neun Abtheilungen stilistischer Aufgaben u. Ausarbeitungen etc. Wien 1866. 8. Stl. 16.
1248. Rudolph Ludwig, Praktisches Handbuch für den Unterricht in deutschen Stilübungen. Berlin.
 I. Theil. 6. Aufl. 1877. 8. Stl. 17.
 II. Theil.
 α.) 5. Aufl. 1877. 8. Stl. 18.
 β.) 6. Aufl. 1883. 8. Stl. 19.
 III. Theil.
 α.) 4. Aufl. 1874. 8. Stl. 20.
 β.) 6. Aufl. 1890. 8. Stl. 21.
 IV. Theil.
 α.) 1. Aufl. 1861. 8. Stl. 22.
 β.) 4. Aufl. 1876. 8. Stl. 23.
 γ.) 5. Aufl. 1882. 8. Stl. 24.
1249. Schopf Fr. J., Practisches Handbuch des öffentlichen Geschäftsstyles im österreichischen Kaiserstaate. Erläutert durch eine große Zahl von Entwürfen für alle Arten der ämtlichen Ausfertigungen. Zum Gebrauche für die Staatsbeamten aller Verwaltungszweige, auch für geistliche u. Militärbehörden, sowie für Gemeindeämter. Pest 1858. 8. Stl. 25.
1250. Sternberg Julius, Neuer deutscher Briefsteller in einer großen Menge Briefmuster für die vornehmsten Vorfälle des Lebens. Nebst einer Anleitung zum Briefschreiben. Leipzig 1825. 8. Stl. 26.
1251. Weyh J. B. F., Stoff- u. Muster-Sammlung zu Beschreibungen, Abhandlungen u. Reden. Regensburg 1862. 8. Stl. 27.
1252. Zauper J. St., Anleitung zur Redekunst mit sorgfältig gewählten Beispielen für Schulen u. zum Privatunterricht. Nebst einem Vorwort von C. A. Böttiger. 2. Aufl. Stuttgart 1851. 8. Stl. 28.

g) Poetika, metrika, estetika.

1253. Fuchs Carl, Lehrbuch der deutschen Metrik für höhere Lehranstalten, sowie zum Selbstunterricht. Stuttgart 1854. 8. Ptk. 1.
1254. Groß Peter, Die Tropen und Figuren. Ein Hilfsbuch für den *deutschen*, lateinischen u. griechischen Unterricht an höheren Lehranstalten. 2. Ausgabe. Leipzig 1888. 8. Ptk. 2.
1255. Kleinpaul Ernst, Die Lehre von den Formen und Gattungen der deutschen Dichtkunst. 3. Aufl. Barmen 1856. 8. Ptk. 3.
1256. Knüttell August, Die Dichtkunst und ihre Gattungen. Ihrem Wesen nach dargestellt u. durch eine nach den Dichtungsarten geordnete Muster-sammlung erläutert. Breslau 1840. 4 Ptk. 4.
- (1165) Petak Arthur, Poetik. (Darstellungsformen der Poesie.) (Karl Schillers *Handbuch der deutschen Sprache*. II. Teil. 2. Aufl., herausg. von Friedr. Bauer u. Franz Streinz. Wien u. Leipzig. b. l. 8. pag. 290—307) DPh. 2.
- (1165) Pollak Valentin, Neuhochdeutsche Metrik. (Karl Schillers *Handbuch der deutschen Sprache*. II. Teil. 2. Aufl., herausg. von Friedr. Bauer u. Franz Streinz. Wien u. Leipzig. b. l. 8. pag. 265—289) DPh. 2.

1257. Schmidt Alfred M., Einführung in die Ästhetik der deutschen Dichtung. Ein Handbuch für Schüler höherer Lehranstalten. b. k. (Leipzig?) 1908. 8. Ptk. 5.
 1258. Stejskal Karl, Deutsche Verslehre. Wien 1906. 8. (v dveh izvodih) . . . Ptk. 6.
 1259. Tumlirz Carl, Tropen und Figuren nebst einer kurzgefaßten deutschen Metrik. Zum Gebrauche für Mittelschulen u. zum Selbstunterricht. Prag 1881. 8. Ptk. 7.
 1260. Wolff O. L. B., Poetischer Hausschatz des deutschen Volkes. Ein Buch für Schule u. Haus. 17. Aufl. Leipzig 1856. 8. Ptk. 8.
 1261. Zauper J. St., Anleitung zur Dichtkunst mit sorgfältig gewählten Beispielen für Schulen u. zum Privatunterricht. Nebst einem Vorwort von C. A. Böttiger. 2. Aufl. Stuttgart 1851. 8. Ptk. 9.

h) Posebni spisi k nemškim klasikom.

1262. Aus deutschen Lesebüchern. Dichtungen in Poesie u. Prosa erläutert für Schule u. Haus. Unter Mitwirkung namhafter Schulmänner herausg. von Rudolf Dietlein, Woldemar Dietlein, Paul Polack u. Friedr. Polack, (O. Frick, G. Frick u. H. Gaudig.) 5. (3. 2.) Aufl. Leipzig. (Gera u. Leipzig.) 1901. 1900. 1895. 1898. 8. — 8 zvez. DSp. 1.
 1263. Düntzer H., *Goethe's* lyrische Gedichte. Für gebildete Leser erläutert. Elberfeld 1858. 8. — 2 zvez. DSp. 2.
 1264. Egger Josef, Beiträge zur Kritik u. Erklärung des Gregorius *Hartmanns von Aue*. Separatabdruck aus dem Jahresberichte des k. k. II. Staats-Gymnasiums zu Graz vom Jahre 1872. Graz 1872. 8. DSp. 3.
 1265. Graf Rainer, Zeittafeln zu *Goethe's* Leben u. Wirken. Klagenfurt 1853. 8. DSp. 4.
 1266. Gude C., Erläuterungen deutscher Dichtungen. Nebst Themen zu *schriftlichen Aufsätzen*, in Umrissen u. Ausführungen. I.—V. Reihe. 9. (8., 7., 4.) Aufl. Leipzig 1893 1892. 1891. — 5 zvez. DSp. 5.
 1267. Hartung J. A., Ungelehrte Erklärung des *Goethe'schen* Faust. Leipzig 1855. 8. DSp. 6.
 1268. Klaar Alfred, *Grillparzer* als Dramatiker. Wien 1891. 8. DSp. 7.
 1269. Kulke Eduard, Erinnerungen an Friedrich *Hebbel*. Wien. 1878. 8. . . . DSp. 8.
 1270. Lüben August u. *Nacke* Carl, Einführung in die deutsche Litteratur, vermittelt durch Erläuterungen von Musterstücken aus den Werken der vorzüglichsten Schriftsteller. Leipzig 1894. 1892. 1896. — 3 zvez. . . . DSp. 9.
 1271. Meyer Richard M., *Goethe*. Preisgekrönte Arbeit. 2. Aufl. Berlin 1898. 8. — 3 zvez. DSp. 10.
 1272. Minor J. u. *Sauer* A., Studien zur *Goethe-Philologie*. Wien 1880. 8. . . . DSp. 11.
 1273. Rappold J., Die am Gymnasium *auswendig* zu lernenden deutschen Gedichte. Für den Schul- u. Privatunterricht mit *erklärenden* Anmerkungen u. mit Fragen zur Einprägung u. Vertiefung versehen. I.—IV. Classe. Wien 1888. 8. — 4 seš. DSp. 12.
 1274. Rieger Karl, *Schillers* Verhältnis zur französischen Revolution. Vortrag gehalten im Vereine *Mittelschule* in Wien. Wien 1885. 8. DSp. 13.
 1275. Truxa Hanns Maria, Richard von *Kralik*. Ein Lebensbild mit einer Auswahl aus seinen Dichtungen u. einer Sammlung kritischer Stimmen. 2. Aufl. Wien u. Leipzig 1905. 8. DSp. 14.
 1276. Viehoff Heinrich, *Schillers* Gedichte, erläutert u. auf ihre Veranlassungen u. Quellen zurückgeführt, nebst Variantensammlung u. Nachlese. 3. Aufl. Stuttgart 1859. 8. — 3 zvez. DSp. 15.

1277. Wohlthat Arthur, Die klassischen Schuldramen nach Inhalt u. Aufbau. 2. Aufl. Wien u. Leipzig 1905. 8. DSp. 16.
 1278. Wychgram Jakob, Schiller. Bielefeld u. Leipzig 1905. 8. DSp. 17.

i) Slóvstvena zgodovina nemška.

1279. Bürgel Fr. W. u. Wimmers P., Die deutsche Lektüre in Lehrerbildungsanstalten. *Literaturkunde* u. Methodik. 16. Aufl. Leipzig 1908. 8. . . . DL. 1.
 1280. Fach-Katalog der Abtheilung für deutsches Drama u. Theater. Wien 1892. 8. (Internationale Ausstellung für Musik u. Theaterwesen. Wien 1892.) . . . DL. 2.
 1281. Gottschall Rudolf, Die deutsche Nationalliteratur des 19. Jahrhunderts. Literarhistorisch u. kritisch dargestellt. 3. Aufl. 1. Lfg. Breslau 1872. 8. DL. 3.
 1282. Gräff Hans, Der „Sprachverderber“ vom Jahre 1643 u. die aus ihm hervorgegangenen Schriften. Inaugural-Dissertation der philos. Fakultät zu Jena. Dresden 1892. 8. DL. 4.
 1283. Kurz Heinrich, Geschichte der deutschen Literatur mit ausgewählten Stücken aus den Werken der vorzüglichsten Schriftsteller. 8. (5.) Aufl. Leipzig 1887. 1888. 1891. 1894. 4. DL. 5.
 1284. Langer Leo, Grundriß der deutschen Literaturgeschichte, im Anschlusse an das Deutsche Lesebuch von Leopold Lampel u. Leo Langer. I. Heft (für die V. Klasse). Wien 1909. 8. (prim. štev. 1150.) DL. 6.
 1285. Müller Hugo, Über die angelsächsischen versus gnomici. Inaugural-Dissertation. Jena 1893. 8. DL. 7.
 1286. Nagel Siegf. Robert, Deutscher Literaturatlas. Die geographische u. politische Verteilung der deutschen Dichtung in ihrer Entwicklung nebst einem Anhang von Lebenskarten der bedeutendsten Dichter. Wien u. Leipzig 1907. 4. DL. 8.
 1287. Ortner Max, Reimar der Alte. Die Nibelungen. Oesterreichs Antheil an der deutschen Nationalliteratur. Wien 1887. 8. DL. 9.
 1288. Pinter Robert, Njemačka književnost do smrti Goetheove. Zagreb 1897. 8. (Slike iz svjetske književnosti. Izdaje Matica Hrvatska. Svezak peti.) (v dveh izvodih) DL. 10.
 (1165.) Pollak Valentin, Abriß der deutschen Literaturgeschichte. (Karl Schillers *Handbuch der deutschen Sprache*. II. Teil. 2. Aufl., herausg. von Friedr. Bauer u. Franz Streinz. Wien u. Leipzig. b. I. 8. pag. 308—456.) . . . DPh. 2.
 1289. Scholl G. H. Friedr. u. Scholl Traug. Ferd., Geschichte der neudeutschen Literatur in Proben u. Biographien. Stuttgart 1845. 8. DL. 11.
 1290. Schwab Gustav u. Klüpfel Karl, Wegweiser durch die Literatur der Deutschen. 3. Aufl. Leipzig 1861. 8. DL. 12.
 Te knjige *starejšim* izdajam pripadajo:
 1291. Klüpfel Karl, *Erster* Nachtrag zu dem Wegweiser durch die Literatur der Deutschen von G. Schwab u. K. Klüpfel. Leipzig 1853. 8. DL. 12.
 1292. — *Zweiter* Nachtrag zu dem Wegweiser durch die Literatur der Deutschen. Leipzig 1856. 8. DL. 13.
 1293. — *Dritter* Nachtrag zu dem Wegweiser durch die Literatur der Deutschen. Leipzig 1858. 8. (Literarischer Wegweiser für gebildete Laien. Die Jahre 1856—1858. Nebst einem Vorworte über Schriftstellerei u. Buchhandel.) DL. 13.
 1294. — *Vierter* Nachtrag zu dem Wegweiser durch die Literatur der Deutschen. Leipzig 1860. 8. (Literarischer Wegweiser für gebildete Laien. Die Jahre 1859—1860.) DL. 14.

A prav 3. izdaji onega «kažipota» (gl. štev. 1290) je namenjen:

1295. Klüpfel Karl, *Fünfter* Nachtrag zu dem Wegweiser durch die Literatur der Deutschen. Leipzig 1862. 8. (Literarischer Wegweiser für gebildete Laien. Die Jahre 1861—1862.) DL 15.
1296. Vilmar A. F. C., Geschichte der deutschen National-Literatur. 9. Aufl. Marburg 1862. 8. DL 16.
1297. Weber Georg, Die Geschichte der deutschen Literatur nach ihrer organischen Entwicklung, in einem leicht überschaulichen Grundriß bearbeitet. 4. Aufl. Leipzig 1853. 8. DL 17.

k) Starožitnosti nemške.

1298. Jiriczek Otto Luitpold, Deutsche Heldensagen. I. Bd. Straßburg 1898. 8. DAL 1.
1299. Much M., Baugen und Ringe. Eine Studie über das Ringgeld u. seinen Gebrauch bei den Germanen. (Separat-Abdruck aus Nr. 4—6, IX. Bd., der «Mittheilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien».) Wien 1879. 8. DAL 2.

B. Angleščina.

a) Izvirniki.

b) Prestave.

1300. Dickens Charles, Božična pjesma u prozi. S engleskoga. U Beču 1868. 8. EÜ. 1.
1301. Garrik David, Varh. Komédija v dvéh djanjih. Iz engleškiga «The Guardian a Comedy in two Acts» Prestavil Andrej Smole. V Ljubljani 1840. 16. EÜ. 2.
1302. Gray Th., Elegija, pisana na nekím vaškim pokopališi. Iz engleškiga ravno u tisti méri zdélal Jožef Žemlja. U Ljubljani 1843. 16. EÜ. 3.
1303. Harte Bret, Kalifornske povesti. Poslovenil M. P. V Ljubljani 1876. 16. (Slovenska knjižnica. Izdaje J. Jurčič. II. zvez.) EÜ. 4.
1304. Milton Johann, Verlornes Paradies. Neu übersetzt von Samuel Gottlieb Bürde. Wien 1826. 8. — 2 zvez. EÜ. 5.
1305. Shakspeare, Dramatische Werke übersetzt von August Wilhelm Schlegel u. Ludwig Tieck. Neue Ausgabe in 9 Bänden. Berlin 1853—1855. 8. — 9 zvez. EÜ. 6.
1306. Shakespeare William, Kralj Lear. Zaloigra v petih dejanjih. Poslovenil Anton Funtek. V Ljubljani 1904. 8. (Prevodi iz svetovne književnosti. Založila in izdala «Slovenska Matica». I. zvez.) (v dveh izvodih) EÜ. 7.
1307. — Beneški trgovci. Igrokaz v petih dejanjih. Poslovenil Oton Zupančič. V Ljubljani 1905. 8. (Prevodi iz svetovne književnosti. Založila in izdala «Slovenska Matica». II. zvez.) (v dveh izvodih) EÜ. 8.

c) Slovnice in vadbe.

1308. Berger Hermann, Theoretisch-praktischer Lehrgang der *englischen* Sprache für den Handels- u. Gewerbestand. Vorschule u. I. Cursus. Wien 1872. 8. EG. 1.

C. Francoščina.

a) Izvirniki.

1309. Cottin, Élisabeth ou les exilés de Sibérie. Mit grammatischen Bemerkungen u. einem Wörterbuche herausg. von Ed. Hoche. 2. Aufl. Leipzig 1852. 8. FA. 1.

1310. **Florian**, Guillaume Tell ou la Suisse libre. Mit grammatischen u. historisch-geographischen Bemerkungen u. einem . . . Wörterbuche . . . herausg. von Ed. Hoche. 13. Aufl. Leipzig b. l. 8. FA. 1.

b) Antologije (krestomatije).

1311. Französische **Chrestomathie** für höhere Lehranstalten. Mit sprachlichen u. sachlichen Bemerkungen u. einem vollständigen Wörterbuche von E. Filek. 2. Aufl. Wien 1877. 8. FCh. 1.

c) Prestave.

1312. **Cherbuliez** Viktor, Meta Holdenis. Roman. Poslovenil Davorin Hostnik. V Ljubljani 1873. 16. (Listki. V. zvez.) FÜ. 1.
1313. **Cottin**, Elizabeta ili prognani u Sibirii. Iz franczskog¹ izdaje Lavoslav Župan. U Zagrebu 1847. 16. (Zabavna čitaonica. Prevodi iz inostranih književah. Izdaje Lavoslav Župan u Zagrebu. Knjiga I.) FÜ. 2.
1314. **Laboulaye** E., Cerkev in država v Ameriki. Poslovenil Dav. Hostnik. V Ljubljani 1873. 16. (Listki. VI. zvez.) FÜ. 3.
1315. **Rivière** H., Kazen. Novela. Poslovenil Dav. Hostnik. V Ljubljani 1873. 16. (Listki. VI. zvez.) FÜ. 3.
1316. **Verne** Julius, Reise um den Mond. 2. Aufl. Wien. Pest. Leipzig. 1874. 8. (Julius Verne's Schriften. II. Bd.) FÜ. 4.
1317. — Jules, Potovanje okolo svetá v 80 dnéh. Prevél Davorin Hostnik. Na svitlo dala Matica Slovenska. V Ljubljani 1878. 8. FÜ. 5.

d) Slovarji.

1318. Nouveau **dictionnaire** français-allemand et allemand-français a l'usage des deux nations. Septième édition. à Vienne.
- a) Tome premier contenant le français expliqué par l'allemand. b. l. 8. FW. 1.
- b) Tome second contenant l'allemand expliqué par le français. b. l. 8. FW. 2.

e) Slovnice in vadbe.

1319. **Ahn** F., Handbuch der französischen Umgangssprache. 26. Aufl. Köln 1875. 12. FG. 1.
1320. **Boerner** Otto u. **Kukula** R. C., Die Hauptregeln der französischen Grammatik. Für die österreichischen Gymnasien bearbeitet. Wien 1899. 8. FG. 2.
1321. — Lehr- u. Lesebuch der französischen Sprache für die österreichischen Gymnasien. Wien 1899. 8. FG. 3.
- Tej knjigi prideni: **Boerner** Otto u. **Kukula** R. C., Wörterverzeichnisse zum Lehr- u. Lesebuch der französischen Sprache für die österreichischen Gymnasien. FG. 3.
1322. **Filek** E., Elementarbuch der französischen Sprache. Wien 1877. 8. (v dveh izvodi) FG. 4.
1323. **Höchst** Ernst, Uebungen zum Uebersetzen aus dem Deutschen in's Französische. Anhang zu *Knebel's* Schulgrammatik. 8. Aufl. Koblenz 1859. 8. FG. 5.
1324. **Knebel** Heinrich, Französische Schulgrammatik für Gymnasien u. Pro-gymnasien. 9. Aufl. Koblenz 1857. 8. FG. 5.

¹ Gl. izvirnik štey. 1309.

1325. Machat J. B., Französische Sprachlehre in einer ganz neuen u sehr faßlichen Darstellung mit besonderer Rücksicht für Anfänger. Herausg. von G. Legat. 22. Aufl. Wien 1851. 8. FG. 6.
1326. Ploetz Carl, Schulgrammatik der französischen Sprache. 25. Aufl. Berlin 1876. 8. FG. 7.
1327. — Elementar-Grammatik der französischen Sprache. Ausgabe für Österreich. Berlin.
 α.) 16. Aufl. 1888. 8. FG. 8.
 β.) 18. Aufl. 1896. 8. FG. 9.
1328. Weitzenböck Georg, Lehrbuch der französischen Sprache. I. Th. Prag. Wien. Leipzig 1892. 8. FG. 10.

D. Italijanščina.

a) Izvirniki.

1329. De Amicis Edmondo, Constantinopoli. Dodicesima edizione. Milano 1881. 8. ItA. 1.
1330. Ariosto Lodovico, Orlando Furioso. Editio ad uso della gioventù con note ed un indice dal G. B. Bolza. Vienna 1853. 8. ItA. 2.
1331. Manzoni Alessandro, I promessi sposi. Storia Milanese del secolo XVII. Leipzig 1863. 8. ItA. 3.
1332. Petrarca Francesco, Le Rime. Con l'interpretazione di Giacomo Leopardi. Quarta edizione. Firenze 1854. 8. ItA. 4.

b) Antologije (krestomatije).

1333. Antologia Italiana proposta alle classi de' ginnasi liceali (superiori) da Francesco Carrara. Vienna.
 Volume I.
 α) 1853. 8. ItCh. 1.
 β) 1856 (1857 ?)¹. 8. ItCh. 2.
 Volume II.
 α) 1858. 8. ItCh. 3.
 β) 1859 (1857 ?)¹. 8. ItCh. 4.
 Volume III. 1858. 8. (v dvojnem izvodu) ItCh. 5.
 Volume IV. Compiuto dall' . . . Giuseppe Jacopo . . . Ferrazzi 1858. 8. (v dvojnem izvodu)² ItCh. 6.
 Volume V. Compiuto dall' . . . Giuseppe Jacopo . . . Ferrazzi 1859. 8. ItCh. 7.
 1334. Memoriale di gratitudine. Trieste 1845. 8. ItCh. 8.

c) Prestave.

1335. Dante Alighieri, Göttliche Komödie, übersetzt u. erläutert von Friedrich Notter. Die Hölle. Das Fegefeuer. Das Paradies. Stuttgart. b. l. (1871, 1872 ?) 8.³ ItÜ. 1.

¹ Na *oritku* nevezanega izvoda je druga letnica, na *notranjem* naslovnem listu zopet druga.

² Oba iz l. 1858.; vendar stoji na *oritku* enega izvoda letnica 1859, ne pa, kakor na *notranjem* naslovu, letnica 1858; mogoče je torej, da je ta izvod *mlajši*.

³ Nekaj iz italijanščine na *slovensko* prevedenih pesmij (*Manzoni*, *Paride Zajotti*) najdeš v *Koseskem*.

d) Čitanke.

1336. **Lecture Italiane** proposte da Francesco *Ambrosoli* agli scolari della . . . classe dei ginnasi
- a) prima. Vienna 1853. 8. ItLb. 1.
- b) seconda:
- α.) Vienna 1853. 8. ItLb. 2.
- β.) Vienna 1860. 8. ItLb. 3.
- c) terza:
- α.) Vienna 1854. 8. ItLb. 4.
- β.) Seconda edizione. Vienna 1858. 8. ItLb. 5.
- d) quarta:
- α.) Vienna 1854. 8. ItLb. 6.
- β.) Seconda edizione. Vienna 1858. 8. ItLb. 7.

e) Slovarji.

1337. Schul- u. Reise-Taschen-Wörterbuch der italienischen u. deutschen Sprache. Stereotyp-Ausgabe. Leipzig.
- α) Italienisch-deutscher Theil. b. I. 16. ItW. 1.
- β) Deutsch-italienischer Theil. b. I. 16. ItW. 2.

f) Slovnice in vadbe.

1338. **Boerner** Otto u. *Lovera* Romeo, Lehr- u. Lesebuch der italienischen Sprache. Für die österreichischen Mittelschulen bearbeitet von A. Ive. Wien 1902. 8. ItG. 1.
1339. **Filippi** P. A., Praktischer Lehrgang zur schnellen, leichten u. doch gründlichen Erlernung der italienischen Sprache, nach F. Ahn's . . . Lehrmethode.
- α) I. Cursus. 11. Aufl. Wien 1854. 8. ItG. 2.
- β) II. Cursus. 7. Aufl. Wien 1853. 8. (v dvojnem izvodu) ItG. 3.
1340. **Fornasari**-Verge A. J., Kleine italienische Schulgrammatik. Mit besonderer Rücksicht auf Real- u. Handelsschulen. Wien 1857. 8. ItG. 4.
1341. **Lovera** Romeo, Grammatik der italienischen Umgangssprache. Im Anschluß an das Lehr- u. Lesebuch der italienischen Sprache für die österreichischen Mittelschulen bearbeitet von A. Ive. Wien 1902. 8. ItG. 5.
1342. **Marchel** Franz, Italienische Grammatik. 2. Aufl. Innsbruck 1899. 8. ItG. 6.

E. Španščina.

a) Izvirniki.

1343. Miguel de **Cervantes** Saavedra, Život i djela glasovitoga Dona Quixotta de la Mancha. Španjolski. Po franczkom, za mladež priredjenu izdanju hrvatski napisao Jos. Eugen Tomić. U Zagrebu 1879. 8. SpÜ. 1.

c) Slovnice in vadbe.

1344. **Ollendorff** H. G., Neue Methode eine Sprache in 6 Monaten lesen, schreiben u. sprechen zu lernen. Für das *Spanische* zum Gebrauche der Deutschen bearbeitet. Original-Ausgabe. Leipzig. Paris 1862. 8. SpG. 1.

(Dalje v izvestji prihodnjega leta.)

Šestdesetletnica vladarstva našega presvetlega cesarja.

Šolsko leto 1908./1909. je bilo tudi v patriotskem oziru prevažnega pomena. Dne 2. decembra l. 1908. je namreč Njega Veličanstvo naš presvetli cesar Franc Jožef I. obhajal šestdesetletnico svojega slavnega vladanja. Ta zgodovinsko velepomembni in redki dan se je tudi na c. kr. II. državni gimnaziji slavil po predpisu c. kr. naučnega ministrstva z dne 7. maja l. 1908., št. 8331, na slovesen način, in sicer s sv. mašo in šolsko slavnostjo.

Že pri sv. maši, ki se je darovala v nunski cerkvi, so učenci pokazali s posebno himno, da gre temu dnevu velika važnost in slovesen pomen. Zapeli so namreč za moški zbor s spremljevanjem harmonija zloženo Malatovo kantato „Molitev“.

Po sv. maši so se zbrali vsi učenci in ves učiteljski zbor v primerno okrašeni telovadnici šolskega poslopja, ki mu je raz pročelje vihrala velika cesarska zastava, k šolski slavnosti. Na sprednji steni je bil položen oder, na katerem je stal sredi med bujnim zelenjem doprsni kip Njega Veličanstva. Dve sulici sta nosili rdečebazunast baldahin, ki se je razprostiral nad kipom. Više na steni pa je bil pritrjen cesarski grb, obdan s smrekovim zelenjem, ki sta mu strani lepšali cesarska in slovenska zastava. Na desni steni spredaj je bil videti med zastavami in zelenjem grb kranjske dežele, na levi pa grb glavnega mesta Ljubljane. Razen tega so še krasili smrekovi venci stranski steni in vhod v telovadnico. Široka preproga je pokrivala oder, ki je rabil tudi govornikoma, deklamovaleu in pevecem.

Ko so bili učitelji in učenci zbrani, jih je pozdravil začasni vodja približno tako-le:

Velecenjeni gospodje tovariši, draga mi mladina!

Zbrali smo se v tej okrašeni dvorani, da proslavimo izredno ter velevažno zgodovinsko dejstvo, to je šestdesetletnico preslavnega vladanja Njega Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Baš pred šestdesetimi leti dne 2. decembra leta 1848. ob osmih zjutraj je prevzel v starodavnem mestu Olomueu na Moravskem naš presvetli vladar vlado naše slavne države. Od istega časa do današnjega dne je dvigal z močno, pravično in milo roko vladarsko žezlo nad vsemi raznovrstnimi narodi naše širne domovine. Zato se spodobi, da praznujemo ta imenitni zgodovinski dan dostojno, slovesno in ponosno.

Bodite mi torej vsi, ki se udeležujete tega redkega slavlja, najsrčneje pozdravljeni! Prosim Vas, da prisostvujete z zbranim duhom, v svesti si velikosti današnjega dne, ter se po končani slovesnosti razidete, na novo navdušeni za našega premilega in predobrega cesarja in za našo veliko in slavno domovino Avstrijo.

Po tem pozdravu je deški zbor glasno zapel R. Rihovskega „Himnus“, ki je bil baš primeren temu slavlju. Čvrsti, zvonki in mladostni glasovi so, spremljani na klavirju, kaj lepo doneli po dvorani ter navduševali navzoče.¹

Nato je začasni vodja drugič stopil na oder ter skušal v znesenih besedah orisati pomen te patriotiške slavnosti.

Govoril je nekoliko tako-le:

„*Monumentum exegi aere perennius*. Te ponosne besede rimskega pesnika Horacija se mi bude v spominu, ko mi je v tem slovesnem trenutku premišljevati o imenitnosti današnjega dne; iste besede namreč lahko danes na Dunaju vzklikne tudi naš presvetli vladar, premo-trujoč svoje slavno šestdesetletno delovanje na prestolu habsburškem.

Šestdeset let! Dolga vrsta jih je, redka že kot življenska doba, še mnogo redkejša kot vladarska! Zaradi tega je tem znamenitejša ta slovesnost, ki se danes vrši širom naše mile domovine. Milijonom zvestih državljanov utriplje danes srce v blagi navdušenosti, v iskreni ljubezni, v resnični hvaležnosti do najblažjega izmed vladarjev, ki mu je milost božja podelila to nepričakovano srečo, da je doživel šestdeset vladarskih let. Kateri drugi med habsburškimi vladarji bi se bil mogel ponašati ter reči: „Vladam šestdeset let.“? — Ni ga med njimi. Edini Friderik III., ki je umrl leta 1493., se je približal vladarski dobi našega cesarja, toda dosegel je ni: bil je 58 let vladar.

Ako nas že misel o tolikoletnem vladanju sama napolnjuje z globokim spoštovanjem do sivolasega, 78letnega starčka na prestolu habsburškem, vzplantimo s tem bolj navdušeno ljubeznijo do vladarja, pomislivši, da je teh šestdeset let posvetil in žrtvoval svojim narodom: njegovo življenje je zlata knjiga blestečih in blagonosnih činov, ki je z njimi osrečeval svoja ljudstva; ono je knjiga velikodušnih prizadevanj in stremljenj, obrnjenih v blagost naše domovine; ono je knjiga srečnih in veselih dni, pa tudi knjiga polna žalosti in bridkosti; ono je naposled knjiga dokazov o ljubezni in vdanosti njegovih zvestih podanikov.

Prelistajmo torej najimenitnejša poglavja te knjige, ki bo v zgodovini ne samo avstrijske domovine, marveč tudi vse Evrope blestela v najkрасnejšem sijaju in lesku!

¹ Vse zборе za to slavnost je marljivo vabil in prav spretno vodil učitelj petja, gospod Josip Vedral.

Kako strašni so bili oblaki nesreč in nezgod, ki so se zbirali leta 1848. nad našo ljubo domovino ter ji zakrivali blago solnce miru in sreče! Kako strašen vihar je razsajal na jugu in severu, na vzhodu in zahodu! Povsod je bil nemir in prepir, povsod nesloga in sovraštvo med narodi, povsod uboj in umor, smrt in poguba!

V teh burnih, opasnih časih je moral 18letni nadvojvoda Franc Jožef deti na svojo mlado glavo krono brez leska, vzeti v mlado roko žezlo brez moči, položiti na svoje šibke rame težko breme vele-težavne in nevarne vlade.

Spoznaviši resnost svojega položaja ter dobro vedoč, da mu bo odslej hoditi po nevarni poti, ki vede v negotovo, morda celo v nesrečno bodočnost, da so izgubljeni zlati dnevi jasne mladosti, je pač po vsej pravici vzkliknil: „Oj z Bogom, srečna ti mladost!“

Toda takoj s prvim oklicem, ki je z njim naznanil nastop svoje vlade, je pokazal z mladeniško navdušenostjo, da je krenil na pravo pot in da ga je bila volja, ublažiti razmere ter umiriti in osrečiti avstrijske narode. Bila je velikanska naloga, ki si jo je bil postavil: popolnoma je hotel preustro-jiti veliko domovino, jo lepo urediti ter v njej napraviti vsem raznovrstnim podanikom prijetno domovanje. Med drugimi načeli, navedenimi v omenje-nem oklicu, čitamo tudi ta-le odstavek: „Na podlagi prave svobode, na pod-lagi enakopravnosti vseh narodov v državi in enakosti vseh državljanov pred postavo, nadalje na podlagi udeležbe zastopnikov ljudstva pri zakono-davstvu se bo domovina iznova povzdignila v stari velikosti, pa z novo pomlajeno močjo, neomajna zgradba v viharjih časih, prostorna hiša za plemena raznih jezikov, ki jih že stoletja združuje bratovska vez pod žezlom Naših očetov.“

In danes po šestdesetletnem neumornem delovanju sme ponosno zreti na to svojo zgradbo, na srečen završek svojega orjaškega dela, na srečno dosego svojega visokega smotra ter sme zaklicati: Monumentum exegi aere perennius.

Tako delo pa je bilo mogoče le junaku, ki so ga dičile pred vsem te-le štiri čednosti: neustrašna hrabrost, vzorna vestnost v izpolnjevanju vladarskih dolžnosti, neomahljiva vztrajnost in brezmejna marljivost.

Svojo hrabrost je naš vladar pokazal pri raznovrstnih prilikah; tako že leta 1848. pred nastopom vlade v slavni bitki pri Sv. Luciji v Italiji, ko se je na strani slavnega Radeckega prvič boril za slavo domovine ter sredi med bojnimi gromom in smrtonosnimi kroglijami neustrašeno vihtel svoj meč. Leta 1849. se je odlikoval v vojni proti Ogrom, kjer je osebno naskočil trdnjavi Rabo in Komarno. Ko je istega leta kolera razsajala po Dunaju, se naš hrabri vladar ni zbal te smrtonosne bolezni, marveč je blagega srca in pogumno posetil bolnike, ki jih je bilo na stotine v bolnici nako-

pičenih, ter jih tolažil. Ta hrabri in človekoljubni čin je hipoma vnel najiskrenejšo ljubezen in najvišje spoštovanje Dunajčanov do vladarjeve osebe.

Živ zgled vztrajnega, neumornega in vestnega delovanja pa je sploh vse njegovo življenje. V dvorni palači poznajo ter kažejo okno, kjer se je videla in se še vidi marsikateri dan luč pozno v noč pa tudi že zarana: tam je cesarjeva pisarna, kjer je rešil že marsikateri važen akt v blagostanje svojih ljudstev in svoje države.

Takoj po nastopu svoje vlade je začel izvajati svoje dalekosežne načrte. Najprej je s pomočjo hrabre vojske in imenitnih, v bojih izkušenih vojskovodij skušal pomiriti razburjene duhove, kar se mu je tudi posrečilo. Ko pa je po vsej Avstriji nastopil mir, se je najprej na političnem polju začelo novo gibanje in delovanje: nove naredbe, nove postave so zagledale svet in Avstrija je polagoma stopala med najimenitnejše, najslavnejše, najboljše vladane države evropske.

Prvi slavní čin, ki je z njim naš premili vladar pokazal svoje blago in človekoljubno srce, je bil ta, da je povzdignil kmetski stan iz jarma sužnosti. Kar je začela cesarica Marija Terezija, kar je nadaljeval njen sin Jožef II., to je dovršil Franc Jožef I. Čisto je odpravil tlako, uvedel zemljiščno razbremenitev, odstranil odvisnost kmetov od graščinske gosposke in tako ubogemu kmetu na stežaj odprl vrata zlate svobode, da je mogel za naprej veselo dihati, oproščen sto- in stoletnega tlaka, pod katerim je bil dotlej zdihoval.

Druga imenitna izprememba se je učinila pri sodništvu: namesto prejšnjih takozvanih patrimonialnih sodišč, kjer so plemenitaši sodili prostacke, so nastopila po geslu „za vse podložnike enake pravice“ nova javna sodišča: okrajna, deželna, višja deželna sodišča in najvišje državno sodišče na Dunaju. Kazenske razprave so postale javne: dobili smo porotno sodišče in še marsikaj drugega.

Uvedla se je tudi nova politična uprava: nastala so okrajna glavarstva, deželne vlade in namestništva. Tudi javno varstvo se je na novo uredilo. Tako se je polagoma marsikaj dobrega in koristnega ukrenilo v političnem in socialnem oziru.

Zlasti se je lotil naš pravični vladar že leta 1848. najtežje naloge, da bi namreč dal svojim narodom novo ustavo, ki jo je bil obljubil v svojem nastopnem manifestu. Toda razmere omenjenega leta niso bile ugodne tako velikemu koraku. Tudi pozneje še ni šlo tako hitro, kakor je želel. Vendar je vkljub mnogim težavam in zaprekam, vkljub vnanjim bojem in drugim nepričakovanim oviram bil objavljen leta 1860. takozvani oktobrski diplom, s katerim so se določile pravice poedinih kronovin in njihovo razmerje proti celokupni državi.

Za tem je sledil leta 1861. februarški patent ali februarska ustava: državni zbor se je razširil in določila se je nekaznivost državnih poslancev za izvrševalne dobe poslanstva.

Tako je nastopil Franc Jožef I. pot konstitucije, tako je bil prvi vladar Avstrije, ki je zbral okoli svojega prestola svoje zveste podanike in jim dal pravico, posvetovati se o blagostanju in povzdigu države ter sodelovati pri raznih ukrepih in sklepih, namenjenih koristi prebivalstva, zlasti pri zakonodavstvu.

Nato se je še pogodił z Ogrji, se dal venčati 8. junija leta 1867. za ogrskega kralja in tako ustvaril avstrijsko-ogrsko monarhijo. Še dalje stopajoč na začrtani poti, je dne 21. decembra istega leta potrdil najimenitnejšo, za vse avstrijske narode velevažno postavo, takoimenovani državni temeljni zakon, ki je z njim zopet pokazal svojo veliko pravico-ljubnost. V tem zakonu je bila med drugim vsem avstrijskim državljanom zajamčena enakopravnost in verska prostost, poedinim narodom pa nedotakljiva pravica do varovanja svoje narodnosti ter svojega jezika in enakopravnost v poedinih deželah običajnih jezikov v šolah, uradih in sploh v javnem življenju.

Tako je na političnem polju smotreno delujoč, naš slavni vladar dvigal in dvigal našo monarhijo in še pred kratkim vpletel v slavni venec političnih dejstev novo lavoriko: anektiral je Bosno in Hercegovino, tako priklopil naši veliki domovini dve novi velezanimivi, bogati ter imenitni deželi, s tem povečal in okrepil našo državo in tako učinil, da se bodo prebivalci teh dežel odslej naprej pod žezlom habsburškim veselili istih dobrin in istih vrlin, ki jih uživamo mi že celo vrsto let.

A tudi na polju znanosti ter umetnosti je Avstrija imenitno napredovala pod vladno našega za vse lepo in blago vnetega cesarja.

Velik blagoslov je imelo njegovo delovanje in njegova skrb za šolstvo. Prvi veliki čin vladarjev je bila ustanovitev posebnega naučnega ministrstva, ki je bilo najnujnejša potreba. Nato se je začela uvajati temeljita preustrojitev ljudskega, srednjega in višjega šolstva. Koliko so pridobile za vladanja našega cesarja ljudske šole, kako se je blagonosno izpremenila vsa metoda, kako so se začele po vsej državi ustanavljati in postavljati nove ljudske šole, kako se je povzdignil v gmotnem in duševnem oziru ves učiteljski stan: to vam lahko pripoveduje vsak ljudskošolski učitelj, hvaležno se spominjajoč Njega Veličanstva.

A tudi srednje šolstvo se je vsestransko povzdignilo; tudi mi se smemo ponašati z imenitnimi pridobitvami. Za nas je bilo posebnega pomena, da se je število razredov pomnožilo: prejšnja šestrazredna gimnazija se je izpremenila v osemrazredno ter delila v nižjo in višjo gimnazijo. Tudi število predmetov se je z ozirom na vseobči napredek povečalo, učni načrt in

učna metoda sta se izdatno izboljšala, začeli so ustanavljati nove zavode, med njimi tudi realke in razne strokovne šole. Tako so se naše srednje šole čedalje bolj izpopolnjevale in šele pred kratkim se je pomnožila vrsta sedanjih gimnazij za dve novi vrsti: za takozvano realno gimnazijo in reformno realno gimnazijo.

Vsencilišča so postala vzorna semenišča in središča prave znanosti: poklicali so tja najslavnejše profesorje in izrekli prostost v predavanju in učenju.

Tako je stopala naša država na polju šolstva vedno naprej ter dosegla tako popolnost, da se lahko kosa v šolstvu z najimentnejšimi državami evropskimi.

Če torej pomislite, dragi učenci, kako se zdaj lahko temeljito izobražate na raznovrstnih poljih znanosti, kako si lahko zagotavljate bodočnost, kako lahko zadoščate svoji ukaželjnosti: ali ne vzplamti vaše srce največje hvalenosti do vladarja, ki vam je omogočil vse to?

Zares, on je bil do današnjega dne zaščitnik in varuh, podpiratelj in pospešitelj znanosti ter umetnosti. Veliko število javnih zavodov, imenitnih poslopij, znanostim ter umetnostim posvečenih, ter v to svrho potrjenih državnih ustanov jasno dokazuje cesarjevo spoštovanje vsega, kar bistri um človeški ter povzdiguje človeško srce. Že Dunaj sam se v tem oziru odlikuje ter je za to najsičajnejši dokaz. Koliko slavnih, imenitnih spomenikov, mramornatih in bronastih, koliko divnih, bajnolepih palač in drugih javnih poslopij, koliko javnih vrtov in drugih nasadov diči ter krasi zdaj naše stolno mesto! A večina izmed njih je nastala s cesarjevo podporo, po njegovi želji ter iniciativi.

Koliko je nadalje naš presvetli vladar storil za pospeševanje trgovstva in prometa! Koliko se je za njegove vlade zgradilo novih cest, novih železnic, uravnalo tokov rek, ustanovilo trgovskih šol, uvedlo novih pošt itd.!

Tako je naša slavna monarhija neprestano napredovala na političnem in kulturnem polju, tako so napredovali vsi narodi, združeni v njej pod krepkim žezlom Njega Veličanstva. Premotrivši ta napredek, sme pač ponosno vzklikniti: monumentum exegi...

Vse te slavne čine, ki je z njimi povečal, povzdignil in okrepil našo domovino Avstrijo, je izvrševal ter dal izvrševati naš preblagi cesar, ne moten in ne omajan, vkljub temu, da so nanj butali kakor v javnem tako v zasebnem življenju valovi najhujših nesreč. Sicer se nam zdi na prvi pogled njegovo življenje blesteče ter srečno, pot njegova z rožami posuta, toda v istini je ta pot bila čestokrat trnjeva in njegovo življenje mračno ter nesrečno: na njegovo ponosno glavo so padali kruti udarci nemile usode, kakršnih še ni prenašal noben vladar. Po vsej pravici smem trditi, da je naš presvetli vladar m u č e n i k n a p r e s t o l u.

Že leta 1853. mu je pretila prva smrtna nevarnost: neki Libeny ga je hotel od zadaj zabosti, toda božja roka je varovala dragoceno življenje vladarjevo: bodalo, ki je z njim sunil vladarja za vrat, je izpoddrknilo ter ga le precej ranilo, a ne smrtno.

Nato so prišli nesrečni dnevi leta 1859., ko je Avstrija po bitkah pri Magenti in Solferinu izgubila krasno Lombardijo. Hrabri cesar se je bil sicer v bojnem viharju sam postavil središču vojakov na čelo ter hitel z njimi proti sovražniku, rekoč: „Naprej korenjaki, tudi meni je izgubiti ženo in otroke!“ Toda tudi najhrabrejša požrtvovalnost ni mogla obrniti vojne sreče. Kako je krvavelo njegovo srce pri tej izgubi!

Potem so padali še težji udarci na javno življenje Njega Veličanstva. Najbolj ga je zadel poraz njegove vojske pri Kraljevem dvoru na Češkem leta 1866. Nič nista mu pomagali slavni zmagi, in sicer na morju pri Visu pod vodstvom admirala Tegetthoffa in na kopnem pri Custozzi pod vodstvom nadvojvode Albrehta. Strašne so bile posledice, povzročene po tej vojni, in pogled na te grozne razdejatve je miroljubnemu vladarju trgal srce: na bojnem polju kraljedvorskem, kjer so se svetili še sveži grobovi padlih junakov, je kleče molil za uboge žrtve te nesrečne vojne.

Toda Vsemogočni je bil ubogemu vladarju določil še hujših in bridkejših bolesi. Morala sta ga zadeti še dva strašnejša udara, ki sta njegovemu javnemu in zasebnemu življenju vsekala najgloblji rani: 30. januarja leta 1889. se je kakor blisk po vsej Evropi in drugih delih sveta razširila tužna, srea vseh pretresujoča vest o hipni smrti njegovega edinega ljubljenelega sina cesarjeviča in prestolonaslednika Rudolfa. Morje žalosti je zajelo izmučeno srce tako globoko zadetega cesarja in njegove plemenite soproge. Toda kakor skala v penečem morju je stal naš vzvišeni vladar v največji boli, ki more zadeti očetovo srce, hrabro in junaško, vsakemu vladarju vzoren zgled zvestega izpolnjevanja vladarskih dolžnosti, vsakemu zasebniku pa najlepša podoba pobožnosti ter vdanosti v Boga. A tudi mi smo izgubili s cesarjevičem Rudolfom prestolonaslednika, ki je po svojih dušnih vrlinah obetal biti vrl naslednik svojega očeta.

A komaj je naš cesar nekoliko prebolel to neizrekljivo izgubo, ga je zadela druga nič manj strašna nezgoda: morilčeva roka mu je utrgala dne 10. septembra leta 1898., torej istega leta, ko je obhajal petdesetletnico svojega vladanja, njegovo drago soprogo, našo premilo cesarico Elizabeto ter ga ostavila samega na težkem potu njegovega življenja.

Ali moremo umeti in čutiti, koliko je moral naš preblagi cesar prenašati v tistih časih? — Ako še zraven omenim, da je eno leto prej najmlajša sestra cesaričina, vojvodinja Alençonska, v Parizu našla strašno smrt — zgorela je namreč v službi krščanske človekoljubnosti — in da je njegov plemeniti brat Maksimilijan kot mehikanski cesar izdihnil svojo blago dušo, ustreljen od nehvaležnih Mehikancev, izvestno spoznate, da je opravičena moja trditev, da je naš cesar pravi mučenik.

V teh stiskah in nesrečah, težavah in bolestitih pa sta vladarja tolažili in krepili, da se ni zgrudil pod njihovo pezo, dve izredno lepi lastnosti: že imenovana vestnost in zvestoba v izpolnjevanju dolžnosti in iskrena, globoka, prava pobožnost. Poleg tega pa mu je bila v veliko tolažbo tudi ljubezen njegovih podanikov, ki so se z njim veselili, pa tudi z njim trpeli.

Svoje pobožno mišljenje in čuvstvovanje je vladar kazal v mnogih slučajih. Dal je sezidati marsikatero cerkev ali vsaj nje zgraditev omogočil s svojo velikodušno podporo. Vsako leto je na Telovo videti cesarja v procesiji korakajočega za Sv. Rešnjim Telesom tudi v najhujši vročini z razkrito ter pobožno sklonjeno glavo. Posebno pa je zablestela ta njegova čednost v najsijsajnejši luči, ko je romal leta 1869. v sveto deželo, ko je tam pred Jeruzalemom razjahal konja ter pokleknički v globoki ganjenosti poljubljal sveta tla, koder je hodil Zveličar, potem pa pobožno ter iskreno molil v cerkvi Sv. groba za blagostanje svoje države in svojih podanikov.

Vedno ga je navdajala prava misel, da podložniki niso zavoljo njega, ampak da je on zaradi podložnikov in da je torej njegova sveta dolžnost, vso svojo skrb obračati na njih srečo in blagostanje kakor na napredek domovine Avstrije.

To je tudi dejanski kazal i z raznovrstnimi naredbami in upravami ter z naprednimi zakoni, ki sem o njih že govoril, i zlasti s svojim človekoljubnim, plemenitim sreem ter s svojo izredno velikodušnostjo. Ta ali oni vladar si je pridobil priimek Velikega, ker je slavno zmagoval v velikih bitkah, podjarmiljal narode ter si osvajal države. Toda tako je onesrečeval tisoče in tisoče ljudi, ki ga niso blagoslavljali, ampak preklinjali. Le tisti možje, ki so družili z bistrim umom in mogočno voljo tudi blago, plemenito, globoko čuteče srce, so vredni našega občudovanja. Med take može pa spada tudi Njega Veličanstvo, čigar srce je bilo vedno vneto za mir, se je veselilo z veselimi, je trpelo s trpečimi. Kaj je videla v tem oziru tekom mnogih let avdiencična dvorana našega cesarja na Dunaju? To je pravi kraj miru in tolažbe: bodi knez, bodi prostak, milijonar ali berač, vsakogar sprejme blagi vladar ljubeznivo in dobrohotno, vsakdo jemlje s seboj, ostavljajoč dvorano, ali izpolnitev svojih želja, če je bila mogoča, ali vsaj prijazne tolažilne besede, dalekosežno ozirnost obetajoče.

Kako vzvišen zgled človekoljubja in plemenite velikodušnosti pa daje naš dobrosrčni cesar vselej, kadarkoli doletavajo hude nezgode njegove podložnike?

Ko je leta 1849. strašna povodenj uničila velik del dunajskega mesta, ko je začela razsajati kolera po njem, je cesar daroval iz svojega lastnega premoženja 400.000 K, razen tega pa dal mestu iz državne blagajne nakazati milijon kron, da bi se razdelile med trpeče, obupajoče prebivalce. Sicer se mu je svetovalo, naj se maščuje nad mestom, ki je pred enim letom bilo zapodilo iz svojega ozidja cesarja Ferdinanda Dobrotljivega;

toda plemenito srce vladarju tega ni dopuščalo: hotel je pozabiti, hotel odpustiti. Zaradi tega je storil še več: izrekel je pomiloščenje vseh političnih zločincev, kar je storil pozneje še večkrat, kar je storil tudi letos.

A celo pri največjih, na smrt obsojenih hudodelnikih se je vselej odločil ter se še odločuje jako težko, da bi podpisal obsodbo na smrt. Vselej se bojuje s seboj, preden podpiše, in le takrat pretrga s svojim podpisom človeku nit življenja, kadar pomiloščenje ni mogoče. Pripoveduje se nam naslednja dogodba. Vladarju se je predložila smrtna obsodba v podpis. Dolgo je hodil semtertja, premišljuječ in boreč se sam s seboj. Naposled prime za pero, da bi podpisal svoje ime. A komaj zapiše prvo črko, kar se mu hipoma ukrade solza iz očesa ter kane na črko. Žalosten vrne obsodbo svojemu tajniku, rekoč: „Solze izbrišejo vsako krivdo, ne morem podpisati obsodbe. Glejte, moja črka je izbrisana, pisava nima moči, jaz prizanesem obsojencu smrtno kazen ter ga pomilostim na ječo.“ Ta solza je najsvetlejši biser v kroni blagih in plemenitih činov vladarjevih.

Ko je leta 1872. velikanska povodenj opustošila slavno kronovino češko in uničila velik del krasne dežele, se blagi monarh ni pomišljal ni minuto, ampak je pomagal ponesrečencem z obilno gmotno podporo, dasi je ležala njegova ljubljena mati nadvojvodinja Zofija na smrtni postelji, ko je prejel vest o tej nesreči.

Leta 1879. je meseca marca Tisa na Ogrskem pretrgala jezove ter uničila mesto Szegedin. Ko je cesar zvedel za to strašno naravno katastrofo, je takoj poslal nesrečnim prebivalcem 80.000 K. Nato je še sam pohitel tja, da bi se prepričal o velikosti nezgode. Videč razvaline mesta, je globoko ginjen tolažil mestnega župana, obetajoč izdatne pomoči. Naposled so se vladarju samemu zasvetile solze v očeh. Zgodovinar pa pravi, da se bo po Ogrskem prepevala sveta legenda o solzah, ki jih je jokal dobitljivi kralj za narod svoj.

In mi prebivalei Ljubljane, ali se ne spominjamo živo, da je takoj poslal 200.000 K, ko je o Veliki noči leta 1895. strašen potres porušil polovico našega mesta, in kako je kmalu potem semkaj poletel, da bi se sam prepričal o velikanski škodi ter o pripravah, ki so bile bednim ponesrečencem prirejene v prvo pomoč, da bi sam tolažil, izpodbujal, obetal pomoči?

Tako je ves čas svojega slavnega vladanja prihajal zdaj sem, zdaj tja, pomagal zdaj tu, zdaj tam. Kadarkoli kaka naravna nezgoda zadene katerokoli pokrajino, vselej je naš presvetli vladar prvi, ki kaže svoje sočuvstvo-vanje s prizadetim ljudstvom ter ga tolaži in gmotno podpira.

Kdo bi nadalje še mogel našteti vse dobrodelne zavode, ki jih je ustanovila cesarjeva milosrčnost ubogim bolnikom, zapuščenim sirotam, onemoglim starcem in starkam ter drugim nesrečnikom! Kdo vse tiste javne zavode, dobrodelne naprave, človekoljubne naredbe, šole, cerkve, občine, društva, ki jih podpira Njega Veličanstvo! Ko bi hoteli sešteti vse darove,

ki prihajajo leto za letom iz njegove mile roke med njegove podanike, bi našli vsako leto čez milijon. Toda koliko daril je takih, da se ne objavljajo, o katerih lahko trdim, da levica ne ve, kaj dela desnica. — Koliko solzá je blagi vladar tako obrisal raz lica nesrečnikov, koliko blagoslova si pridobil od svojih podanikov! S to svojo milosrčnostjo in plemenitostjo si je postavil v sreču vseh državljanov svetl, večno trajajoč spomenik in smelo sme zopet vzklikniti: „Monumentum exegi aere perennius“.

Mramornati kip razpade, zlati naslov obledi, a plemenita dela, ki z njimi pomagamo trpečemu bratu, ne preminejo, ker so globoko začrtana v hvaležna srca ter se svetlo bleste v zlati knjigi človeške povestnice.

Zaradi tega vklepa na tisoče in tisoče zvestih podanikov nad vse ljubljene cesarja vsak dan v svoje molitve; zlasti pa puhte danes iz milijonov hvaležnih sre vroče želje in molitve za srečo, blagoslov in dolgo življenje Njega Veličanstva v nebesa.

Tako so avstrijski narodi vselej kazali svojo ljubezen, svoje spoštovanje do vladarja: z njim so se veselili, z njim žalovali. Vez, ki je družila v neomajni zvestobi in vdanosti podložnike in cesarja, je postajala čedalje trdnejša in krepkejša in danes po šestdesetletnem vladanju lahko vladar s ponosom gleda na svoje državljane, ki so mu vdani v brezmejni zvestobi, v globokem spoštovanju, v goreči ljubezni.

In vi, dragi dečki in mladeniči, kaj čutite vi danes v svojih mladih sreih, v svojih za vse lepo, blago in dobro dovzetnih dušah?

Stari Grki in Rimljani so se navduševali ob slavnih činih svojih prednikov, z njimi so si napajali slavožejne duše ter si prizadevali, da bi jih dosegali ali celo prekašali. Ali ste vi manje nego stari poganski narodi? Ali niste bolj vneti za vse, kar je blago in plemenito, kar nas povzdiguje in navdušuje? Ne boste li torej posnemali ta vzor na slavnem prestolu habsburškem? Ne bodo vas mikale ter navduševale blesteče kreposti in čednosti Njega Veličanstva: njegova milosrčnost in radodarnost, njegova človekoljubnost in nesebičnost, njegova pobožnost in vdanost v voljo božjo, njegova pogumnost in hrabrost, njegova vztrajnost in marljivost, njegova vestnost in zvestoba v izpolnjevanju vseh življenskih dolžnosti?

Ali ne boste tudi vi goreče in navdušeno ljubili svojega vladarja, iz vsega sreja pripravljeni, kadar bo treba, zanj in za našo milo domovino žrtvovati vse, tudi svoje življenje?

Oj, prepričan sem, da vam bodo te kreposti najsijajnejši zgled in da vas bode navdajala iskrena ljubezen do njega. Marljivo se boste učili, vztrajno izpolnjevali svoje dijaške dolžnosti, da dorastete v krepke, vrle može, v dobre, zveste patriote, v vrle, poštene članove človeške družbe in naše države. Ko pa stopite v javno življenje, se boste ravnali po geslu Njega Veličanstva „Viribus unitis“: z združenimi močmi in z navdušenostjo boste delovali za našo čudovito lepo domovino, da bo čedalje bolj rastla, evetela in se

krečila; da se bo mogla krepko zoperstavljati vsem sovražnikom, vnanjim in notranjim; da ostane velesila med velesilami ter vedno naše domovje, biser vsega sveta, kakor poje naš pesnik, ki pravi:

Če bi izbiro dal mi Bog,
da dom poiščem si okrog,
ne dvomil bi in rekel koj:
Ti, Avstrija, ti dom si moj.

Tako se hočemo vsi zbrati okoli prestola Njega Veličanstva v navdušeni zvestobi ter ljubezni, hočemo ščititi njegov prestol in ljubljeno domovino, hočemo zlasti danes v tem slovesnem trenutku vzklikniti ter zapeti s pesnikom naše cesarske himne:

Vse za dom in za cesarja,
za cesarja blago, kri!

Končno še obrnimo svoje oči proti nebesom ter iskreno prosimo: Vse-mogočni, ki si vladar nad vsemi vladarji, ki ravnaš usode poedincev in celih narodov, prostakov in vladarjev, ohrani nam ter obvaruj našega ljubljene- ga, slavnega vladarja, premilega očeta vseh državljanov, ohranitelja miru in sprave, našega največjega dobrotnika še do življenja skrajnih mej v blagoslov naše slavne države in v srečo ter blagostanje nas podanikov! Podeli mu moč in modrost, da bo mogel v naših časih zmotnjav in nemirov močno in sigurno krmariti državno ladjo ter jo skozi razburkane valove privedi v varno пристanišče in zavetje miru in sprave. — Zakličite torej vsi z menoj z dna svoje zveste duše: Naš slavni jubila nt, Njega Veličanstvo presvetli cesar Franc Jožef I. naj živi! Slava mu! Slava! Slava!“

Po teh sklepnih besedah so zaorili iz krepkih, mladih grl močni, po dvorani zveneči živio- in slava-klici, ki je z njimi dalo 460 vznesenih učencev duška svoji navdušenosti. Nato je deški zbor, spremljan na glasovirju, enoglasno zapel cesarsko himno.

Ko so odzveneli ti mladi glasovi, je stopil na oder Fran Mihelčič, učenec IV. a razreda, ter prav živo in dostojno deklamoval v jubilejni namen od J. Žgurja spesnjeno slavnostno pesem: Njegovemu apostolskemu Veličanstvu Francu Jožefu I. k šestdesetletnemu vladanju. Nato je še zapel Rihard Jug, učenec VI. razreda, s simpatičnim glasom Nedvedovo skladbo za bariton „Na tujih tleh“, Stanislav Virant, učenec VIII. razreda, pa je v kratkem, prav dobro premišljenem slavnostnem govoru tudi od dijaške strani osvetlil pomen tega patriotičnega slavlja ter svoje součence navdušil za ljubav do vladarja in domovine in za resno, pošteno in marljivo delovanje na polju narodne prosvete. Z moškim zborom Nedvedovim „Avstrija moja“, ki so ga prav vrlo, lepo in navdušujoče prednašali pevci višje gimnazije, je bila končana ta sicer preprosta in skromna, a zbog splošne oduševljenosti ter vzvišenosti vsem, ki so bili prisotni, nepozabna jubilejna slovesnost.

Šolska poročila.

I.

Učiteljstvo.

A. Izpremembe.

1.) Na novo sta vstopila pred začetkom šolskega leta 1908./09. v učiteljski zbor:

Alojzij Virbnik, c. kr. profesor VIII. činovnega reda na gimnaziji v Novem mestu, premeščen na zavod z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 5. junija l. 1908., št. 20.637, in

Anton Peterlin, c. kr. profesor VIII. činovnega reda na gimnaziji v Kranju, premeščen na zavod z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 9. junija l. 1908., št. 20.126.

2.) Kmalu po začetku tega šolskega leta je vstopil:

Dr. Alojzij Merhar, za nižje gimnazije izprašan učitelj verouka, kot namestni učitelj potrjen od c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z razpisom z dne 5. oktobra l. 1908., št. 5578.

3.) V začetku II. poluleття je vstopil:

Robert Kenda, za višje gimnazije izprašan učitelj zgodovine in zemljepisja, kot namestni učitelj potrjen od c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z razpisom z dne 11. februarja l. 1909., št. 744.

4.) Izstopili pa so pred začetkom šolskega leta:

Dr. Fran Čadež, ki je prevzel mesto namestnega učitelja na c. kr. učiteljišču v Kopru.

Dr. Pavel Grošelj, ki je bil imenovan za profesorja na tukajšnjem mestnem liceju.

Dr. Milan Šerko, ki je prevzel mesto namestnega učitelja na gimnaziji v Novem mestu.

Dr. Viktor Tiller, ki je prevzel mesto namestnega učitelja na tukajšnji c. kr. I. državni gimnaziji.

5.) **Anton Jug**, izprašan učiteljski pripravnik in namestni učitelj na tukajšnjem dekliškem liceju, je nadaljeval poizkusno leto na c. kr. II. državni gimnaziji, in sicer od srede meseca novembra l. 1908. do konca maja l. 1909. (podrejen strokovnemu vodstvu šolskega svetnika **dr. J. Bezjaka** z razpisom c. kr. dež. šol. sveta kranjskega z dne 14. novembra 1908. l., št. 6018).

6.) V VII. činovni red sta bila pomaknjena s 1. januarjem t. l. c. kr. profesorja **dr. Janko Bezjak** in **Alojzij Virbnik**, in sicer z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 3. decembra l. 1908., št. 34.009.

B. Dopusti.

C. kr. naučno ministrstvo je podelilo za šolsko leto 1908./09. naslednje dopuste:

ravnatelju **Franu Wiesthalerju** z razpisom z dne 11. septembra l. 1908., št. 34.006, v svrhu izvršitve latinsko-slovenskega slovarja docelen dopust;

profesorju **Ivanu Macherju** z razpisom z dne 24. marca l. 1908., št. 10.442, tudi docelen dopust, da lahko obdrži vodstvo in pouk na tukajšnjem mestnem dekliškem liceju, oziroma višji dekliški šoli;

profesorju **dr. Gregorju Pečjaku** z razpisom z dne 11. septembra l. 1908., št. 35.768, delen dopust z obveznostjo 10 tedenskih učnih ur v svrhu spisovanja učne knjige za verouk;

profesorju **Josipu Westru** z razpisom z dne 10. julija l. 1908., št. 22.637, delen dopust z obveznostjo 6 tedenskih ur v svrhu spisovanja slovenskih čitank za gimnazije in dekliške liceje;

profesorju **dr. Otonu Jaukerju** z razpisom z dne 24. junija l. 1908., št. 13.029, v svrhu poučnega potovanja po Italiji in Grškem v II. polulethju docelen dopust.

C. Vodstvo.

Ker je c. kr. naučno ministrstvo kakor gori rečeno podelilo ravnatelju **Franu Wiesthalerju** docelen dopust, je poverilo z odlokom z dne 16. oktobra l. 1908., št. 40.096, začasno vodstvo zavoda z obveznostjo 8 tedenskih učnih ur šolskemu svetniku profesorju **dr. Janku Bezjaku**.

Č. Učiteljsko osebje koncem šolskega leta.

A. Za obvezne predmete.

	Ime in značaj	Razrednik v razredu	Učil v razredu	Šte- vilo ur na teden
1	Fran Wiesthaler , c. kr. ravnatelj VI. činovnega reda	—	Vse šolsko leto na dopustu	—
2	Janko Bezjak , dr. modroslovja, c. kr. šolski svetnik in profesor VII. činovnega reda, začasni vodja	—	Grščino v III. a. — Nemščino v VIII.	8
3	Oton Jauker , dr. modroslovja, c. kr. profesor, varuh zemljepis- nim in zgodovinskim učilom	v I. polul. V.	V I. polulethju: nemščino v V., VI. in VII. — Zemljepis in zgodovino v V., VI. in VII. V II. polulethju na dopustu.	19
4	Fran Jeraj , c. kr. profesor VII. činovnega reda, varuh prirodopisnim učilom	III. a.	Matematiko in prirodoslovje v III. a., III. b. — Matema- tiko v III. a. — Prirodopis v V. in VI.	17

	Ime in značaj	Razrednik v razredu	Učil v razredu	Število ur na teden
5	Anton Jeršinović , c. kr. profesor, c. kr. neaktivni poročnik v domobranskem pešpolku št. 4	VII.	Latinščino in grščino v VII. — Latinščino v IV. a. — Slovenščino v II. b.	17
6	Fran Kropivnik , dr. modroslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda	—	Zemljepis v I. a. in I. b. — Zemljepis in zgodovino v II. a., II. b. in VIII.	17
7	Ivan Macher , c. kr. profesor VII. činovnega reda, začasni vodja mestnemu dekliškemu liceju in mestni višji dekliški šoli	—	Vse šolsko leto na dopustu.	—
8	Gregorij Pečjak , dr. bogoslovja, profesor VIII. činovnega reda, svetni duhovnik in varuh knjižnice podporne zaloge	—	Verouk v III. a., V., VI., VII. in VIII.	10
9	Anton Peterlin , c. kr. profesor VIII. činovnega reda, varuh prirodoslovnim učilom	VIII.	Matematiko v VI., VII. in VIII. — Prirodoslovje v IV. a., VII. in VIII.	19 (20)*
10	Josip Pipenbacher , dr. modroslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda, c. kr. vojaški oskrb. akcesist v rezervi	II. a.	Latinščino in nemščino v II. a. in III. a. — Propedeutiko v VIII.	23 (25)
11	Ivan Tertnik , dr. modroslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda, varuh učiteljski knjižnici	VI.	Latinščino in grščino v VI. — Latinščino v VIII. — Nemščino v II. b.	20 (21)
12	Alojzij Virbnik , c. kr. profesor VII. činovnega reda	I. a.	Latinščino, nemščino in slovenščino v I. a. — V I. tečaju tudi propedeutiko v VII.	17 (16)
13	Josip Wester , c. kr. profesor, c. kr. neaktivni poročnik, prideljen domobranskemu pešpolku št. 27	—	Deloma na dopustu. — Slovenščino v VI., VII. in VIII.	6
14	Jakob Teršan , c. kr. redni gimn. učitelj	I. c.	Latinščino in slovenščino v I. c. — Grščino v IV. a. in VIII.	20

* V oklepaju stoječa števila se ozirajo na II. poluletje.

	Ime in značaj	Razrednik v razredu	Učil v razredu	Šte- vilo ur na teden
15	Leopold André, namestni gimn. učitelj, c. in kr. voj. oskrb. akcesist v rezervi	—	Matematiko v I. a., I. b., IV. b. in V. — Prirodoslovje v IV. b.	16
16	Robert Kenda, namestni gimn. učitelj	V II. polul. V.	V II. poluletju: zemljepis in zgodovino v V., VI. in VII. — Nemščino v I. c. in V. — Slovenščino IV. a.	20
17	Fran Kralj, namestni gimn. učitelj	III. b.	Latinščino, grščino in slovenščino v III. b. — Latinščino v V.	20
18	Janko Lokar, dr. modroslovja, namestni gimn. učitelj, varuh nemški dijaški knjižnici	I. b.	V I. poluletju: latinščino, nemščino in slovenščino v I. b. — Nemščino v I. c. — Slovenščino v IV. a. V II. poluletju: latinščino, nemščino in slovenščino v I. b. — Nemščino v VI. in VII.	21 (22)
19	Pavel Lokovšek, namestni gimn. učitelj	II. b.	Latinščino v II. b. — Nemščino v III. b., IV. a. in IV. b. — Slovenščino v IV. b.	21 (22)
20	Anton Lovše, namestni gimn. učitelj, c. in kr. poročnik v rezervi pri 27. pešpolku	IV. b.	Latinščino in grščino v IV. b. — Slovenščino v II. a. in V. — Grščino v V.	19
21	Alojzij Merhar, dr. bogoslovja, namestni gimn. učitelj, svetni duhovnik, propovednik	—	Verouk v I. a., I. b., I. c., II. a., II. b., III. b., IV. a. in IV. b. — Opravljal je tudi cerkvene vaje.	18
22	Pavel Pestotnik, dr. modroslovja, namestni gimn. učitelj, varuh slovenski dijaški knjižnici, voditelj šolskih iger, c. in kr. poročnik v rezervi pri 17. pešpolku	IV. a.	Slovenščino v III. a. — Zemljepis in zgodovino v III. a., III. b., IV. a. in IV. b. — Zemljepis v I. c. V II. poluletju tudi propedeutiko v VII.	20 (22)
23	Gvidon Sajovic, dr. modroslovja, namestni gimn. učitelj	—	Matematiko v I. c., II. a. in II. b. — Prirodopis v I. a., I. b., I. c., II. a. in II. b.	19

B. Za neobvezne predmete.

- 1.) *Fran Brunet*, c. kr. profesor na državni višji realki, je učil *telovadbo* v 3 oddelkih po 2 uri na teden.
- 2.) *Josip Gorečan*, c. kr. učitelj telovadbe na učiteljski šoli, je učil *nemško stenografijo* v 2 tečajih po 2 uri na teden.
- 3.) *Anton Jeršinovič*, c. kr. profesor (gl. A, št. 5), je učil *laščino* v 1. tečaju (oddelek A.) po 2 uri na teden.
- 4.) *Friderik Juvančič*, c. kr. redni učitelj na državni višji realki, je učil *francoščino* v 2 tečajih po 2 uri na teden.
- 5.) *Anton Koželj*, c. kr. redni učitelj na državni višji realki, je učil *risanje* v 3 tečajih po 2 uri na teden.
- 6.) *Anton Lovše*, izprašan namestni učitelj (gl. A, šte. 20), je učil *lepopisje* v 2 tečajih po 1 uro na teden.
- 7.) *Fran Novak*, c. kr. profesor na I. drž. gimnaziji, je učil *slovensko stenografijo* v 1. tečaju po 2 uri na teden.
- 8.) *Mihael Opeka*, dr. bogoslovja, c. kr. profesor na državni višji realki, je učil *laščino* v 1. tečaju (oddelek B.) po 2 uri na teden.
- 9.) *Josip Vedral*, učitelj »Glasbene Matice«, je učil *petje* v 3 oddelkih 5 ur na teden.

Šolski sluga: *Ivan Rozman*.

Pomožni sluga: *Ivan Gril*.

II.

Učni načrt.

A. Obvezni predmeti.

Podlaga pouku v obveznih predmetih je v obče splošno veljavni učni načrt (objavljen v 2. izdaji z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 23. februarja l. 1900., št. 5146). Učni načrt za nemščino v I. in II. razredu določuje naučnega ministrstva razpis z dne 6. julija l. 1892., št. 11.297. Število ur se je z razpisom istega ministrstva z dne 22. septembra in 14. decembra l. 1908., št. 27.245 in 40.914, za ta predmet pomnožilo, in sicer v vsakem treh nižjih razredov za eno uro, tako da se je nemščina že v 2. poluletju poučevala na teden v I. in II. razredu po 5 ur, v III. pa po 4 ure na teden.

Glede na učni jezik so veljala do šolskega leta 1908./9. za štiri nižje razrede pravila, ki jih je izdalo c. kr. naučno ministrstvo za slovenske oddelke tukajšnje I. drž. gimnazije z naredbo z dne 22. julija l. 1882., št. 10.820; za štiri višje razrede pa naredba istega ministrstva z dne 4. avgusta l. 1900., št. 22.102. Toda ta pravila so se nekoliko izpremenila z gori navedenima razpisoma istega ministrstva, ki določujeta nemščini več tedenskih ur ter ob enem ukazujeta, da naj se uvede na utrakvističnih državnih gimnazijah na Kranjskem polagoma slovenski učni jezik in da naj se poučujeta od začetka šolskega leta 1908./9. verouk v V. razredu in grščina v III. razredu v slovenskem učnem jeziku.

Zaradi tega je bila v šolskem letu 1908./9.:

- a) V I., II. in III. razredu **slovenščina** učni jezik pri vseh učnih predmetih, izvzemši **nemščino**, ki ji je kakor rečeno v I. in II. razredu določenih po 5 ur, v III. po 4 ure na teden.

b) V IV. razredu tudi slovenščina, izvzemši grščino in nemščino, izmed katerih se ta-le poučuje po 4 ure na teden.

c) V štirih višjih razredih je bila nemščina učni jezik pri vseh predmetih, izvzemši slovenščino, ki ji služi v zmislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 20. septembra l. 1873., št. 8172, slovenščina kot učni jezik, in verouk, ki se je v zmislu gori navedenih razpisov istega ministrstva v V. razredu tudi poučeval slovenski.

V. odnosno-obveznih ali na izvoljo danih predmetih razen petja je učni jezik nemški, imenstvo je podajati sploh v obeh jezikih.

Od prihodnjega leta naprej bo veljal novi normalni učni načrt za gimnazije, ki ga je odredil gospod minister za uk in bogočastje z razpisom z dne 20. marca l. 1909., št. 11.662.

Pregled predmetov,

razporejenih po posameznih razredih in tedenskih urah.

Predmet	I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V.	VI.	VII.	VIII.	Skupaj
Verouk	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	26
Latinsčina	8	8	8	8	8	6	6	6	6	6	6	5	5	86
Grščina	—	—	—	—	—	5	5	4	4	5	5	4	5	37
Nemščina	5	5	5	5	5	4	4	4	4	3	3	3	3	53
Slovenščina	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	31
Zemljepis in zgodovina	3	3	3	4	4	3	3	4	4	3	4	3	3	44
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	2	39
Prirodopis	2	2	2	2	2	2	2	—	—	2	2	—	—	14 (I. pol.) 18 (II. pol.)
Prirodoslovje	—	—	—	—	—	2	2	3	3	—	—	4	3	17 (I. pol.) 14 (II. pol.)
Propedeutika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Skupaj	26	26	26	26	26	28	28	28	28	27	27	28	27	352

B. Neobvezni predmeti.

1. Telovadba.

V tem predmetu so se poučevali učenci v treh oddelkih, razdeljeni po svoji spretnosti v tri tečaje (vsak oddelek 2 uri na teden). V I. oddelku so bili združeni večinoma učenci I. a. in I. b. razreda, v II. oddelku učenci II. a., II. b., III. a., III. b. in IV. razreda, v III. oddelku pa učenci V., VI., VII. in VIII. razreda.

Učni načrt:

V I. tečaju se je prevadila tvarina, ki jo propisuje učni načrt (razglašen z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 12. februarja l. 1897., števil. 17.261) za I., II. in (deloma) III. razred, v II. tečaju tvarina, propisana za III., IV. in V. razred, v III. tečaju pa tvarina, propisana za VI., VII. in VIII. razred.

Na orodju se je vadilo v vsakem oddelku v dveh oddelih; proste in redovne vaje so se vršile v vsakem oddelku skupno.

Udeležba: v prvem polletju 44 + 25 + 18, v drugem polletju 62 + 12 + 6 učencev.

2. Petje.

V tem predmetu so se poučevali učenci v treh tečajih, in sicer po nastopnem načinu:

I. tečaj (začetniki, 2 uri na teden).

Predmet temu tečaju so bili temelji petja do vštetihi durovih načinov, vaje v enoglasnem petju in praktične pevske vaje iz Foersterjeve «Pevske šole».

Udeležba: v prvem polletju 40, v drugem polletju 29 učencev.

II. tečaj (mešani zbor, 1 uro na teden).

Prepevale so se dvo- in triglasne vaje in pesni po Foersterjevi «Pevski šoli» ter razne posvetne pesni za mešani zbor.

Udeležba: v prvem polletju 34, v drugem polletju 21 učencev.

III. tečaj (prostovoljni cerkveni moški zbor, 2 uri na teden.)

Vadile so se večinoma cerkvene pesni in nekaj drugih moških zborov.

Udeležba: v prvem polletju 16, v drugem polletju 15 učencev.

Glasbe in petja se je učilo več učencev v šoli «Glasbene Matice».

3. Lepopisje.

Pouka v tem predmetu so se udeleževali učenci nižjih razredov v dveh tečajih, in sicer deloma svojevoljno, deloma zaradi slabe pisave primorani od učiteljskega zbora na predlog razrednikov.

V I. tečaju (1 uro na teden) so se vežbali učenci v genetiški razvijanih črkah slovenskega tekočega pisa.

Udeležba: v prvem polletju 23, v drugem polletju 15 učencev.

V II. tečaju (1 uro na teden) so se vežbali učenci prvega oddelka v genetiški razvijanih črkah nemškega tekočega pisa, učenci drugega oddelka pa so se na isti način urili v francoskem okroglem pisu in naposled v grških črkah.

Udeležba: v prvem polletju 12, v drugem polletju 9 učencev.

4. Risanje.

V tem predmetu so se učenci poučevali v treh tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt:

I. tečaj: Enostavni okraski (moderni in historijski) na podlagi geometrijskih osnovnih likov. Vrstitve, bordure, centrični in somerni tvorci.

Risalo se je s svinčnikom, slikalo pa z lazurnimi in krijočimi vodenimi barvami.

Udeležba: v prvem polletju 22, v drugem polletju 15 učencev.

II. tečaj: Perspektivno risanje. Risanje navadnih predmetov iz učenčevega obzorja, početkom posamezni predmeti, pozneje v skupinah. V drugi vrsti slikanje teh predmetov in tudi modernih okraskov. Skiciranje enostavnih pokrajinskih motivov.

Risalo se je s svinčnikom, slikalo pa z lazurnimi vodenimi barvami.

Udeležba: v prvem polletju 24, v drugem polletju 16 učencev.

III. tečaj: Nadaljevanje risanja in slikanja po naravnih predmetih. Orodje, cvetlice, sadeži, veje, posode itd. Risanje glav po mavcu in naravi. Skiciranje, oziroma slikanje pokrajinskih motivov po naravi.

Risalo se je s svinčnikom, ogljem, z belo in črno kredo, slikalo pa z vodnimi in oljnatimi barvami.

Udeležba: v prvem poluletju 17, v drugem poluletju 15 učencev.

5. Stenografija.

a) Slovenska.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učna knjiga: Fr. Novak, Slovenska stenografija, I. in II. del, v Ljubljani, 1900 in 1901.

I. tečaj (2 uri na teden): Korespondenčno pismo (t. j. nauk o besedotvoritvi).

Udeležba: v prvem poluletju 31, v drugem poluletju 29 učencev.

II. tečaj (2 uri na teden): Debatno pismo ali stavkovno krajšanje.

Udeležba: v prvem poluletju 11, v drugem poluletju 6 učencev.

b) Nemška.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt.

I. tečaj: Korespondenčno pismo. — Učna knjiga: Gabelsbergers Stenographie von Prof. A. Heinrich, umgearbeitet von Pucskó-Hempel.

Udeležba: v prvem poluletju 25, v drugem poluletju 16 učencev.

II. tečaj: Debatno pismo. — Učna knjiga: Prof. A. Heinrich, Debattenschrift des Gabelsbergerschen Systems, IV. Auflage.

Udeležba: v prvem poluletju 17, v drugem poluletju 5 učencev.

6. Francoščina.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt:

I. tečaj (2 uri na teden): Glasoslovje in oblikoslovje, metodiško razporejeno. Določni in nedoločni spolnik, sklanjatev in spol samostalnikov, pridevnik, zaimek, števniki, prislov, predlog, osnovni pojmi o glagolski spregatvi. Metodiško urejeno narekovanje, učenje na izust in recitovanje prostih, predelanih vaj in beril, na njih sloneče razgovarjanje po I. delu Weitzenböckove knjige: Lehrbuch der französischen Sprache.

Udeležba: v prvem poluletju 19, v drugem poluletju 14 učencev.

II. tečaj: (2 uri na teden): Natančnejše razmotrivanje oblikoslovja pravilnih in nepravilnih glagolov. Popolnitev oblikoslovja ostalih govornih razpolov. Najvažnejše iz skladnje. Čitanje pripovedovalne, dialogiške in epistolarne proze. Učenje na izust in recitovanje pesni. Najvažnejša pravila francoskega stihoslovja. Razgovarjanje na podlagi beril iz II. dela Weitzenböckove knjige: Lehrbuch der französischen Sprache.

Udeležba: v prvem poluletju 15, v drugem poluletju 11 učencev.

7. Laščina.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh vzporednih tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt:

Slovniske vaje in vaje v prevajanju iz učne knjige «A. Mussafia, Italienische Sprachlehre» do § 120. s posebnim ozirom na nepravilne glagolske oblike. Proti koncu razpravljanje nekaterih lahkih pesmic in čitanje manjših pripovedek. Vsako konferenčno dobo ena pismena vaja.

Udeležba: tečaj A: v prvem polletju 34, v drugem 33 učencev; tečaj B: v prvem polletju 52, v drugem 15 učencev.

III.

Učne knjige,

ki bodo služile pouku v obveznih predmetih v šolskem letu 1909./10.

Njih zaznamek se bode mogel objaviti šele začetkom prihodnjega šolskega leta, ker visoko c. kr. naučno ministrstvo doslej še ni rešilo dotičnih, od učiteljskega zbora stavljenih predlogov.

IV.

Prebrana tvarina.

A. Iz latinščine.

III. a. razred. Berila iz Latinske čitanke za tretji gimnazijski razred (ed. J. Košan), in sicer iz *Kornelija Nepota*: Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias. — Iz *Kurcija Rufa* berila št. 1., 2., 3., 5., 6.

III. b. razred. Berila iz Latinske čitanke za tretji gimnazijski razred (ed. J. Košan), in sicer iz *Kornelija Nepota*: Miltiades, Themistocles, Aristides, Cimon; iz *Kurcija Rufa* berila št. 1., 2., 3. — **Domače berilo:** Iz *Kornelija Nepota*: Petrič, Prezelj; De Pausania; Borušak, Hirschmann, Jakab; De Thrasybulo; Bende, Horvat, Kuhar, Leustek; De Hamilcare; Benedik, Kogoj; De Epaminonda; Bende, Kovač, Petrič, Turk; De Pelopida; Kuhar; De Lysandro. — Iz *Kurcija Rufa*: berilo 4: Kovač; berilo 5: Lovšin, Turk; berilo 6: Haller, Jakab, Rekef, Rupnik; berilo 7: Seliškar, Arh; berilo 8: Berlec; berilo 9: Erlah, Kuhar, Prusnik.

IV. a. razred. *Caesaris* Comment. de bello Gall.: lib. I. in IV. 20—36. — *Ovidii* Metam.: 2 (štirje vekî sveta). — **Domače berilo:** *Caesaris* Comment. de bello Gall.: Bežek III. 28—29, IV. 37—38. Brajer VIII. 1—5. Cerar VI. 35—41. Erjavec III. 28. Hut V. 8—14. Kač VI. 16—21. Klaus IV. 1—15. Koleča III. 1—7. Lapajne V. 6—10. Lozej IV. 16—19. Miglič VI. 11—21. Mihelčič VII. 84—90. Podržaj VII. 1—9. Simončič VIII. 1—10. Sirk VI. 11—20. Uran VIII. 49—55. Velikajna IV. 1—5.

IV. b. razred. *Caesaris* Comment. de bello Gall.: lib. I. in IV. (izvzemši cap. 1—19.) — *Ovidii* Metamorph.: Quattuor aetates. — **Domače berilo:** *Caesaris*

Comment. de bello Gall.: Peček lib. II.; Pirc lib. V.; Širca, Švigelj lib. III. — *Ovidii Metamorph.*: Gerčar, Gregorec št. 17; Mohar št. 18; Mauer, Švigelj št. 19; Oblak, Rigler, Šimnic št. 25; Sajovic št. 27; Peček št. 29; Širca št. 23; Tschamernik št. 31. — *Na izust*: Versus memoriales (iz Ovidija) in Quattuor aetates. V. 1—25.

V. razred. *T. Livii* ab urbe condita libri (ed. Zingerle): liber I. (1—35), liber XXI. (c. 1—4, 10, 30, 40). — *P. Ovidius* (ed. Sedlmayer): *Metamorph.*: Die vier Weltalter, Die Götterversammlung, Die große Flut, Deukalion und Pyrrha, Phaëthon, Niobe, Der Raub der Proserpina; aus den *Fasten*: Carmentalia, Die wunderbare Rettung Ariens, Untergang der Fabier an der Cremera, Quirinalia, Regifugium, Liberalia; aus den *Klageliedern*: Abschied von Rom, Selbstbiographie. — *Domače berilo*: *Ovid*: Ambrožič: Die Griechen in Aulis, Die Zauberin Circe; Bremec: Erysichthon; Čelešnik: Die Apotheose Cäsars, Ludi Cereales; Česnik: Der Tod des Achilles; Franza: König Midas; Gorše: Die Apotheose des Aneas; Kranjec: Orpheus und Eurydice, Philemon und Baucis, O süße Heimat; Logar: Liberalia; Mesarič: Cyparissos, Der Tod des Achilles; Miklavc: Die Lehren des Pythagoras; Majaron: Erysichthon; Paternost: Selbstbiographie; Stanonik: Askulapius in Rom; Steele: Der Streit um die Waffen des Achilles; Schiffrer: Arachne wird in eine Spinne verwandelt; Penko: O süße Heimat, Unheilbare Leiden; Pintar: Die Verjüngung des Äson; Urek: Dädalus und Ikarus; Zelenik: Arachne wird in eine Spinne verwandelt, An die Gattin.

VI. razred. *Sallustius*: Bellum Iugurthinum (ed. Scheindler). — *Vergilius* (ed. Klouček): Ecloga I., VII., IX.; Georgicon lib. I., v. 1—5; II. 136—176, 319—345, 458—540; III. 339—383; IV. 315—558; Aen. lib. I. 1—440. — *Domače berilo*: Bregar: Caesar, bellum civile; Sobočan: Cicero: In Catilinam oratio I. — *Na izust*: *Sallust*, bellum Iugurth., cap. 5, 1—4; cap. 10; *Vergil*, Ecloga I., IX. v. 1—16, 28; Georg. I. v. 1—5., II. v. 176, 458—474.

VII. razred. *Vergilius* (ed. Klouček): Aeneis, lib. II., IV. *Cicero*: In Verrem (ed. Nohl) IV; Pro Archia poeta (ed. Nohl). — *Domače berilo*: Ramovž: Cicero: Pro Milone; Sodnik: *Vergil*: Aen. III.; Štamcar: *Vergil*: Aen. V.

VIII. razred. *Horatius* (ed. Huemer): Carmina: lib. I., 1, 3, 4, 7, 11, 15, 22, 24; lib. II., 2, 3, 6, 10, 13, 14, 16, 18; lib. III., 2, 3, 4, 13, 16, 21, 30; lib. IV., 3, 7, 8, 12; Epodon 2, 7, 13; Satirar. lib. I., 1, 16; Epistular. lib. I., 20. — *Tacitus* (ed. Weidner): Germania, 1—27; Annal. lib. XV., 38—45. — *Na izust*: *Horatius*, Carmin. I., 1, 24; II., 2, 3, 6, 10, 13, 14, 16, 18; III., 2 (v. 13—17), 13, 30; IV., 3, 8; Epod. 2.

B. Iz grščine.

V. razred. *Xenophon* (Chrestomathie, ed. K. Schenkl): Anabasis št. I.—IV. — *Homeri Ilias* (ed. Christ), lib. I. — *Domače berilo*: Ambrožič, Logar, Vovk, Zupančič: lib. IV. (v. 1—125); Čelešnik: lib. VI. (359—491); Jamnik: lib. III. (1—115); Kranjec: lib. III. (v. 245—366); Majaron: lib. III. (v. 1—120); Stanonik: lib. VII. (v. 1—20); Steele: lib. III. (v. 1—114); Zelenik: lib. III. (v. 114—232). — *Na izust*: Ilias, lib. I., v. 1—51 in v. 503—518.

VI. razred. *Homer*, Ilias (ed. Christ): lib. II. 325—456; III., IV., VI. — *Herodot* (Auswahl, herausg. v. Scheindler): lib. I. 1—5, 23—24, 28—33, 85—88; III. 1—3, 39—43, 120—125; V. 35—38, 49—54, 97, 99—126. — *Xenophon* (Chrestomathie, ed. Schenkl): Memorabilia Socratis: lib. II. 1, 21—34, 3, 1—19. — *Domače berilo*: Bregar: *Homer*, Ilias, lib. XVIII. 288—439; *Herodot*, lib. I. 108—130, 204—214; II. 2; Jelenc: III. 14—15; Sobočan: *Homer*, Ilias, lib. V.

VII. razred. *Demosthenes* (ed. Wotke): Olynth. I. in III.; *Κατὰ Φιλίππου* A. — *Homeri* *Odyssea* (ed. Christ): lib. I., V.—VIII. — *Domače berilo: Homeri* *Odyssea*: Gosar: lib. IX.; Šavelj: lib. X. — *Demosthenes*: Ramovž: *Περὶ σιταπόρου*.

VIII. razred. *Platon*: Apologie des Sokrates und Kriton (ed. Christ); Euthyphron (ed. Christ). — *Sophokles*: Philoktetes (ed. Schubert-Hüter).

C. Iz nemščine.

V. razred. Izbor iz nemške čitanke. — *Na izust*: Schiller, »Die Kraniche des Ibykus«. — Schiller, »Der Taucher«. — Heine, »Belsazer«. — Goethe »Erlkönig«. — *Domače berilo*: Franza: Lander, »Auf verbotenen Wegen. Reisen und Abenteuer in Tibet«. — Kranjec: Sven Hedin, »Reisen nach Tibet«. — Mesarič: Grillparzer, »Die Ahnfrau«. — Pirkovič: Hauff, »Lichtenstein«. — Ustar: Heyse, »Novellen in Versen«. — Zelenik: Schiller, »Das Lied von der Glocke« (na izust).

VI. razred. Poleg posameznih beril iz nemške čitanke še: Lessing, »Miß Sara Sampson« in »Minna von Barnhelm«. — *Domače berilo*: Bole: Felix Dahn, »Ein Kampf um Rom«; Bregar: Shakespeare, »Julius Cäsar«; Drašler: Wernher der Gartenäre, »Meier Helmbrecht« in Klopstock, »Hermanns Tod«; Goljar: Goethe, »Reineke Fuchs«; Jaklič: Sienkiewicz, »Quo vadis?«; Janežič: »Dante als Dichter, eine Charakteristik auf Grund seiner Dichtungen«; Jelenc: Lessing, »Emilia Galotti« in Shakespeare, »Hamlet«; Kos: Kleist in Klopstock, »Die Hermannsschlacht« in Wallace, »Ben Hur«; Lapajne: Dahn, »Herzog Ernst von Schwaben«; Luštrek: Shakespeare »Sommernachtstraum«; Marolt: Shakespeare, »Coriolanus«; Pelc: G. Freytag, »Soll und Haben«; Privšek: Grillparzer, »Des Meeres und der Liebe Wellen«; Rupar: Shakespeare, »König Lear«; Selan: Shakespeare, »Macbeth«; Sobočan: Herder, »Cid«; Zaletel: Shakespeare, »Hamlet«; Žibert: Ibsen, »Rosmersholm«. — *Domače berilo* se je predelalo v obliki prostega govora in s sodelovanjem vseh učencev.

VII. razred. Poleg posameznih beril iz nemške čitanke še: *Goethe*: »Torquato Tasso« in *Schiller*: »Über naive und sentimentalische Dichtung«. — Kot *domače berilo*, obvezno za vse učence: *Schiller*: »Maria Stuart« in »Don Carlos«. — *Domače berilo*: Bajec: Schiller, »Wilhelm Tell«; Ramovž: Goethe, »Götz von Berlichingen«; Sodnik: Shakespeare, »Hamlet«; Sturm: Goethe, »Hermann und Dorothea«.

VIII. razred. Posamezna berila iz nemške čitanke, zlasti izbrana mesta iz *Lessingove* kritične razprave »Hamburgische Dramaturgie«. Poleg teh beril še naslednja dela: *Lessing*: »Laokoon« (v najvažnejših poglavjih), *Schiller*: »Wallenstein«, *Goethe*: »Hermann und Dorothea«. — *Domače berilo*: Dequal: Schiller, »Maria Stuart«; Dostal: Schiller, »Wilhelm Tell«; Pečkaj: Grillparzer, »Der Traum, ein Leben«; Pernat: Grillparzer, »Das goldene Vlies« (prva dva dela); Pelan: Grillparzer, »Medea« (tretji del prej imenovane trilogije); Raynik: Grillparzer, »Sappho«; Vizjak: Schiller, »Fiesco«. — *Na izust: Schiller*: »Das Lied von der Glocke«.

Č. Iz slovenščine.

V. razred. Epsko pesništvo. Berila iz čitanke. *Jurčič*, »Doktor Zober«. — *Na izust*: »Lepa Vida«, »Asan-Aginica«, »Svetopolkova oporoka«, »Jeftejeva pri-sega«, »Muteč osojski«.

VI. razred. Lirska poezija. Berila iz čitanke za V. in VI. razred. — *Na pamet:* «Krst pri Savici» (izbor), «Samostanski vratar», «Oljki», «V spomin Andreja Smoleta», «Sonetje nesreče» (izbor). — *Hrvatsko štivo:* Odstavki iz dr. Ilešičeve Hrvatske knjižnice, II. zvezek; izbor pesmi iz cikla «Kosovo» (izd. St. Novaković.)

VII. razred. Berila iz slovstvene čitanke (do protestantske dobe); *Prešernove* poezije. — *Na pamet:* Sonetni venec (izbor 4 sonetov).

VIII. razred. Berila iz slovstvene čitanke (do najnovejše dobe). — *Na pamet:* *Vodnikov* «Moj spomenik», *Prešernovo* «Slovo od mladosti» in *Gregorčičeva* pesem «Življenje ni praznik».

V.

Naloge.

A. Za nemške sestavke.

V. razred. *Domače naloge:* 1.) Die Entdeckung der Mörder des Ibykus. — 2.) Die Motive in Schillers Ballade: «Der Taucher». — 3.) Die Geschichte eines alten Hutes. (Von ihm selbst erzählt.) — 4.) Frühlingssehnsucht. — 5. a) Die Adelsberger Grotte; b) Die Aussicht vom Laibacher Schloßberg. — *Šolske naloge:* 1.) Der Herbst auf dem Lande (in Briefform). — 2.) Wie wurden die Phönizier ein seefahrendes Volk? — 3.) Warum mußte Siegfried sterben? — 4.) Die Sage vom Erlkönig. (Nach Goethes «Erlkönig».) — 5. a) Die Klagen gegen Reineke Fuchs (I. Gesang); b) Sokrates und seine Schüler Alkibiades und Kritias. — 6. a) Hüon erzählt Scherasmin seine Lebensgeschichte (Nach Wielands «Oberon» I.); b) Warum lieben wir unsere Heimat? — 7.) Wie benütze ich die Ferien am besten?

VI. razred. *Domače naloge:* 1.) Die Burgunden am Hofe Rüdigers von Bechlarn. (Bedeutung der Szene für den Gang der Handlung.) — 2.) Charakteristik Walthers von der Vogelweide nach seinen eigenen Dichtungen. — 3.) Über den Wert edler und gediegener Lektüre. (Dispositionsaufgabe.) — 4.) Meine Mußestunden. (In Briefform.) — 5.) Wie herrlich leuchtet — mir die Natur! Wie glänzt die Sonne — wie lacht die Flur. (Goethe: Mailied.) — *Šolske naloge:* 1.) Siegfrieds Tod. (Nach der älteren und jüngeren Fassung des Nibelungenliedes.) — 2.) Stoffe und Träger der Poesie im Mittelalter. — 3.) Kunstpoesie und Volkspoesie. — 4.) Klopstocks Verdienste um die deutsche Literatur. — 5.) Kulturelle Bedeutung der Eisenbahnen. (Dispositionsaufgabe.) — 6.) Wie wird in «Minna von Barnhelm» die Verwicklung angelegt und ihre Lösung herbeigeführt?

VII. razred. *Domače naloge:* 1.) Nationalität und Originalität nach Herders gleichnamigem Aufsätze. — 2.) Die literarischen Einflüsse auf Goethe bis zu seinem Straßburger Aufenthalte. — 3.) Blüten und Hoffnungen. — 4.) Welche Bedeutung hat die Begegnungsszene der beiden Königinnen in «Maria Stuart» für das Trauerspiel? — 5.) Charakteristik König Philipps II. nach Schillers «Don Carlos». — *Šolske naloge:* 1.) Die Entwicklung des deutschen Dramas bis Lessing. — 2.) Philemon und Baucis. (Ein Beitrag zur Charakteristik des Göttinger Haines.) — 3.) Die Entstehung des Absolutismus in Europa in der Neuzeit. — 4.) Viel des Gewaltigen ist, doch nichts ist gewaltiger als der Mensch. (Sophokles.) — 5.) Ist Goethes «Tasso» ein Schauspiel oder eine Tragödie? — 6.) Gedankengang des Schillerschen Gedichtes «Die Künstler».

VIII. razred. *Domače naloge.* 1.) Ideengang in Schillers Spaziergang. — 2.) Eine Abiturientenrede anläßlich des sechzigjährigen Regierungsjubiläums Seiner

Majestät. — 3.) Schillers Spruch des Konfucius von des Raumes Maß ist zu betrachten und genauer auszuführen. — 4.) «Im engen Kreis verengert sich der Sinn, Es wächst der Mensch mit seinen größten Zwecken». (Aus Schillers Prolog zu Wallensteins Lager.) — 5.) Matthiissons «Elegie». (Kurze Inhaltsangabe in Form einer eingehenden Disposition.) — *Šolske naloge*: 1.) Wie erklärt Lessing die Ansicht des Aristoteles vom moralischen Endzweck der Tragödie? — 2.) Die Schönheit ist das höchste Gesetz der griechischen Kunst gewesen. (Nach Lessings «Laokoon».) — 3.) Der Aufbau der Schillerschen «Glocke» ist darzustellen. — 4.) Schillers Behauptung «Sein Lager nur erklärt sein Verbrechen» ist aus «Wallensteins Lager» nachzuweisen. — 5.) Hermanns Charakter, wie er sich aus dem I., II. und IV. Gesange von Goethes «Hermann und Dorothea» ergibt, ist darzustellen. — 6.) Tri zrelostne naloge (na izbor; gl. str. 80!)

Prosti govori.

VII. razred. 1.) Die geschichtliche Entwicklung des Postwesens in Krain. (Bajec.) — 2.) «Faust», II. Teil (Inhalt und Erklärung). (Gosar.) — 3.) Drahtlose Erfindungen der Neuzeit. (Kunst.) — 4.) Schillers Verhältnis zu den Romantikern. (Lemež.) — 5.) Die Analyse der Handlung und der Seelenstimmung in Fausts Studierzimmer in «Über die Bühnenaussprache des Deutschen». (Ramovž.) — 6.) Inhaltsangabe und Charakteristik der Hauptpersonen in Goethes «Die Leiden des jungen Werther». (Rus.) — 7.) Helene Keller, ein Beitrag zur Psychologie des Menschen. (Šavelj.) — 8.) Das Zeitalter der Renaissance. (Velkavrh.)

VIII. razred. 1.) Shakespeares Leben und Werke. (Gerwaiß.) — 2.) Die Entwicklung der modernen Literatur. (Virant.) — Razen tega so posamezni učenci prosto predavali o tistih delih, ki so jih bili doma čitali in ki so navedena na strani 58.

B. Za slovenske sestavke.

V. razred. Domače naloge: 1. a) Kako sem potoval v počitnicah? b) Spomini s trgatve. — 2.) Moji načrti za božične počitnice. — 3. a) «Al' bo že skoraj zelena pomlad?» (Hrepenenje po pomladi.) b) Življenje človeško podobno je vodi, ki vsaka po svoji strugi hodi — 4. a) Pomen in namen hribolastva. b) Na visoki gori ob solnčnem vzhodu. — 5.) Pomladna poezija. — *Šolske naloge*: 1.) Nekaj o izvoru in vsebini slovenskih narodnih pravljič. — 2.) Čir govori zbranim grškim častnikom pred bitko pri Kunaksi. (V obliki govora.) — 3. a) Kod po ljubljanski okolici se najrajši izprehajam? b) Moj pogovor z dedom. — 4.) Lastnosti nastopajočih živali v narodni pravljič «Vojska med volkom in psom». — 5.) Hefajst pomiri razburjene duhove v Olimpu. (Prizor po Homerju.)

VI. razred. Domače naloge: 1.) Kmetiška znamenja ob potih. (Črtica.) — 2. a) Obleganje Ajdovskega gradu. (Prizor iz Prešernovega Uvoda h Krstu.) b) Črtomir ob Bohinjskem jezeru. (Slika.) — 3. a) Pomen napisa nad vrati: *Αὐτὸς λόγος οὐκ ἐξέρχεται*. b) Vsakdanje domoljubje. — 4. a) Naši kmetiški značaji. b) Vrvenje po mestnih ulicah. — *Šolske naloge*: 1. a) Martin Krpan, samorašč in dovtipen značaj. b) V čem se da ugovarjati pregovoru: «Obleka dela človeka?» — 2.) Črtomirov značaj. — 3. a) Poezija morja. (Po Aškerčevih pesmih Na Črnem morju in Nazaj na morje!) b) Pomen oljke v človeškem življenju. (Razprava po Gregorčičevi odi Oljki.) — 4. a) Prešernov sonet «Hrast, ki vihar na tla ga zimski trešne» — po vsebini in obliki. b) Sonet resignacije «Čez tebe več ne bo, sovražna sreča...» — 5. a) Odlomek iz Jos. Kozarčeve povesti

«Tri dana kod sina». (Prevod iz hrvaščine.) b) Ali naj odobravam nauk Prešernovega pisarja: «Besed se tujih boj, ko hud'ga vraga!»?

VII. razred. 1.) Smrt v domišljavi našega naroda. — 2.) «Hrast se omaje in hrib — zvestoba Slovincu ne gane.» (Geslo k slavnostnemu govoru ob cesarjevi šestdesetletnici.) — 3.) Zgodovinski momenti v Prešernovih sonetih «Očetov naših imenitna dela...» in «Viharjev jeznih mrzle domačije...» 4. a) S čim si pridobi kak narod odlično mesto v svetovni zgodovini. b) «Poslušaj vsakemu, besedo redkim; poslušaj sodbo vseh, a svojo hrani!» (Shakespeare-Cankar, Hamlet). — *Šolske naloge*: 1. a) Kaj in kako naj beremo. b) «Ο μη δαρείς ἀνδρῶπος οὐ παιδεύεται. (Napis nad šolskim vhodom.) — 2.) Misli ob Mefistovih besedah: «Naposled si, kar — ravno si.»

«V lasulje s kodri se milijonskimi napravljaj —
noge na cikle vatelske postavljaj —
ostaneš vendar le, kar si.» —

3.) Prešeren pesnik domovinske ljubezni v Sonetnem vencu. — 4.) Brut junak v Shakespearovi tragediji Julij Cezar. — 5.) Bilanca mojega znanstvenega napredka v tem šolskem letu.

VIII. razred. *Domače naloge*: 1.) «Ἀπας λόγος, ἂν ἀπὸ τὰ πράγματα, μάταιός τι φαίνεται καὶ ξενόν.» (Demost. 2. ol. 12.) — 2.) Umetnost, ki jo najvišje cenim. — 3. a) Prevod Horacijeve ode «Rectius vives, Licini...» (II, 10.) in razlaga pesnikovih misli v njej. b) Prevod Horacijeve ode «Aequam mentem rebus in arduis...» — (II. 3.) s posnetkom pesnikovih misli v njej. — 4. a) Kako se pojavlja izvirnost in kako posnemanje. b) Poetiško izražanje v Prešernovi Lenori v primeri z Bürgerjevo. — *Šolske naloge*: 1. a) Ali se da leposlovno delo dobro prevesti. (Razprava.) b) Kako so nastali naši najstarejši slovstveni spomeniki. (Razgovor s preprostim rojakom.) — 2. a) Misli ob Wagnerjevih besedah: «Slast je to velika, ko človek v časov se duha zamika. Kako razmišljal mož je bistroglav o čem, kako prišli krasno smo daleč mi potem.» b) Prava in lažiomika. — 3.) Zgodovinske opazke V. Vodnikovih odi «Ilirija oživljena». — 4. a) Misli osmošolca koncem gimnazijskih študij. b) Uspehi moderne tehnike. — 5.) Tri zrelostne naloge na izbor, gl. str. 80.

Prosti govori.

VII. razred. 1.) Podzemske znamenitosti na Notranjskem. (Bajec.) — 2.) O hipnotizmu in spiritizmu. (Gosar.) — 3.) O zrakoplovstvu. (Šavelj.) — 4.) Pet dni v triglavskem pogorju. (Velkavrh.) — 5.) Analiza duševnega življenja Aleksandrova-Murna. (Ramovš.) — 6.) Cerkniško jezero. (Matičič.) — 7.) Gradišče in gomile na Šmagdalenski gori. (Primec.) — 8.) Oton Zupančič in njegova pot. (Melik.) — 9.) O potresih. (Abram.) — 10.) Simona Jenka poezije in slika njegovega življenja. (Lemež.) — 11.) Dubrovniška literatura. (Rus.) — 12.) Vodilne osebe v Shakespearovi tragediji Julij Cezar. (Šavelj.) — 13.) Tehnika drame in Shakespearov Julij Cezar. (Žgur.) — 14.) Zgodovinsko ozadje Finžgarjevega romana «Pod svobodnim solncem». (Sodnik.)

VIII. razred. 1.) Nekaj o zgodovini in upravi Ljubljane v starejših dobah. (Čižman.) — 2.) Razvoj hipnotizma. (Gomilšek.) — 3.) Upori slovenskih kmetov v 16. stoletju. (Dequal.) — 4.) Kaj je povzročilo propast Grecije. (Hönigmann.) — 5.) Cankarjev «Hlapec Jernej in njegova pravica». (Gašperčič.) — 6.) Prešeren v svetovnem slovstvu. (Kranjc.) — 7.) O Ribniški dolini. (Maršič.) — 8.) Popotni spomini iz Bosne in Dalmacije. (Keržan.) — 9.) O fotografiji. (Kokel.) — 10. Kako je bilo mogoče, da so se Židje do danes ohranili. (Lovšin.) — 11.) O simbolizmu in njega zastopnikih v slovenskem slovstvu. (Peterlin.)

VI. Učila.

I. Gimnazijska knjižnica, in sicer:

1.) *Učiteljska knjižnica*, ki jo je oskrboval profesor *dr. Ivan Tertnik*, se je pomnožila v šolskem letu 1908./1909. za 40 del v 25 zvezkih in 15 snopičih ter za 339 šolskih izvestij.

a) Po nakupu:

α) Časopisov in zbornikov: *Verordnungsblatt für den Dienstbereich des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht*, 1908. — *Zeitschrift für österreichische Gymnasien*, 1908. — *Zeitschrift für österreichische Volkskunde*, 1908. — *Archiv für slawische Philologie*. Herausgegeben von V. Jagić, 30. zvezek. — *Carniola. Zeitschrift für Heimatkunde*. Herausgegeben vom Musealverein für Krain. I. Jahrgang. — *Izvestja muzejskega društva za Kranjsko*, 1908. — *Ljubljanski Zvon*, 1908. — *Dom in Svet*, 1908. — *Slovan*, 1907/1908. — *Popotnik*, 1908. — *Zbornik*. Na svetlo daje Slovenska Matica. X. zvezek. (Trubarjev zbornik.) — *Knezova knjižnica*, XV. zvezek. — *Zabavna knjižnica*. XX. zvezek. — *Slovenske narodne pesmi*. Uredil K. Štrelkelj, 12. snopič. — *Prevodi iz svetovne književnosti*, V. zvezek. — *Slovenska zemlja*, V. del: Kamniške ali Savinjske Alpe, njih zgradba in lice. Spisal Ferd. Seidl, II. zvezek. — *Pedagoški letopis*, VIII. zvezek. — *Nazorni nauk*, II. del, 2. snopič. — *Poljudno znanstvena knjižnica*, 1. zvezek. — *Poučna knjižnica »Matica Hrvatske«*. Knjiga XXXIV. — *Zabavna knjižnica »Matica Hrvatske«*. Svezak 303—304. — *Slavenska knjižnica »Matica Hrvatske«*. Knjiga šestnaesta. — *Hrvatsko kolo*. Naučno-književni zbornik. Knjiga IV. — *Prievodi novijih pjesnika*. Svezak II.

β) Knjig: *Die Mittelschul-Enquete im k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht in Wien*. — *Sach- und Personen-Register zu den Verhandlungen der Mittelschul-Enquete*. Herausgegeben von J. Loos. — *Normallehrplan des Gymnasiums*. — *Jahrbuch des höheren Unterrichtswesens in Österreich*, 1909. — *Pribil Dragotin*, Šola in dom s posebnim ozirom na roditeljske večere, II. del. — *Lichtenwallner M.*, Prosto spisje v ljudski šoli, 1. snopič. — *Der Stand der Schularztfrage in Österreich*. *Verhandlungen der »österreichischen Gesellschaft für Kinderforschung«* in Wien. — *Hecht H.*, Verbreitung der Geschlechtskrankheiten an den Mittelschulen. — *Strigl H.*, Sprachwissenschaft für alle. I. Jahrgang. Nr. 1—16. — *Thesaurus linguae Latinae*. Vol. III., fasc. 4.; vol. IV., fasc. 5.; *Supplementum*, fasc. I. — *Heinichen*, Lateinisches Schulwörterbuch. I. Teil, 8. Aufl. — *Schanz M.*, Geschichte der römischen Literatur bis zum Gesetzgebungswerk des Kaisers Justinian. *Handbuch der klassischen Altertums-Wissenschaft*, ... herausgegeben v. Iwan Müller, VIII. Band, 1. Teil [I. und II. Hälfte]. 3. Aufl. — *Kopp W.*, Geschichte der römischen Literatur. 8. Aufl. — *Paul H.*, Deutsches Wörterbuch. 2. Auflage. — *Schmidt A. M.*, Einführung in die Aesthetik der deutschen Dichtung. — *Bürgel Fr. W. und Wimmers P.*, Die Lektüre in Lehrerbildungsanstalten. 16. Auflage. — *Nagel S. R.*, Deutscher Literaturatlas. — *Gregorčič S.*, Poezije. IV. — *Simon Gregorčič*, Poezije. Izdala in založila »Družba sv. Mohorja«. — *Berneker E.*, Slawisches etymologisches Wörterbuch. 1. Lfg. — *Murko M.*, Geschichte der älteren südslawischen Literaturen. — *Slovenski jezik*. Izdala

«Matica Hrvatska». — Ilešić Fr., Kultura in politika. — Posljednji Zrinski i Frankopani. — Zgodbe sv. pisma, 15. snopič. — Lakmayer Fr., Umni čebelar, 2. snopič.

b) Po darilih:

Podarilo je: Knezoškofijstvo ljubljansko: *Catalogus cleri dioecesis Labacensis*, 1909. — Vodstvo eksportne akademije na Dunaju: *X. Jahrbuch der Export-Akademie des k. k. österreichischen Handelsmuseums*. — Vodstvo deželnega muzeja «Rudolfinum»: *Eine Thierfabel aus Krain*. — Ein Grottenfest. Gedicht. — Poklukar J., Ankündigung eines ... allgemeinen lateinisch-slawischen, ... deutschen, französischen, italienischen und eventuell auch eines Universal- oder Welt-Alphabetes etc. — Freyer H., *Alphabetisches Verzeichnis aller Ortschafts- u. Schlösser-Namen des Herzogtums Krain*. — Much M., Bericht über die Versammlung österreichischen Anthropologen und Urgeschichtsforscher am 28. und 29. Juli 1879 in Laibach. — Freyer H., *Fauna der in Krain bekannten Säugetiere, Vögel, Reptilien und Fische*. — Dollner G., *Enumeratio plantarum phanerogamicarum in Austria inferiori crescentium*. — Rechfeld Ph. J., *Franz de Paula Hladnik. Sein Leben und Wirken*. — C. kr. šolsko založništvo na Dunaju: A. Štritof, *Deutsches Lesebuch für die 1. und 2. Klasse gemischtsprachiger Mittelschulen*. — Založništvo Graeserjevo: *Deutsches Lesebuch für Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen*. Herausgegeben von Fr. Prosch. I. Band, 6. Auflage unter Mitwirkung von L. Marcus. — Založnik Tempsky: *Arithmetik*. I. Heft (für die erste Klasse der Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen). Bearbeitet von R. Suppantšitsch. Prav tako: II. Heft (für die zweite Klasse ...). Prav tako: III. Heft (für die dritte Klasse ...). — *Geometrische Anschauungslehre* (für die erste Klasse der Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen). Bearbeitet von R. Suppantšitsch. — *Od istega: Grundriß der Geometrie*. I. Heft (für die zweite Klasse ...). Vsaka knjiga v 2 izvodih. — Močniks *Lehr- und Übungsbuch der Arithmetik* (für die erste und zweite Klasse der Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen). Bearbeitet von Dr. K. Zahradníček. — *Lehr- und Übungsbuch der Arithmetik für Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen von dr. Fr. Hočevár*. Unterstufe (I., II. und III. Klasse). — *Močniks Anfangsgründe der Geometrie für die I. bis III. Klasse der Mittelschulen*, bearbeitet von Joh. Spielmann. — Založnik Hölder: Golling J., *Schulkommentar zu Livius*. 1., 4. Heft. — Leopold Lampel: *Deutsches Lesebuch für die österreichischen Gymnasien; in sicer za II. in V. razred*. — Leopold Lampel in Dr. Leo Langer: *Grundriß der deutschen Literaturgeschichte*. I. Heft (za V. razred). — Ravnatelj Fr. Wiesthaler: *Strossmayerjev koledar za god. 1908*. — Wolff Ed., *Schulwörterbuch zur Germania des Tacitus*. — Pisatelj: Wiesthaler Fr., *Latinske vadbe za drugi gimnazijski razred*. III. natisk. — Sajovic Gvidon: *Anatomie, Histologie und Ersatz der Borstenorgane bei Lumbricus*. — Kranjski mehkužci. — Hinterlechner K.: *Über Basaltgesteine aus Ostböhmen*. — Beitrag zur Kenntnis der geologischen Verhältnisse Ostböhmens. I. Teil. — Bemerkungen über die krystallinischen Gebiete bei Pottenstein a. d. Adler etc. — Granitit als Einschluß im Nephelin. — Tephrite des Kunēitzer Berges bei Pardubitz. — Vorläufige petrographische Bemerkungen über Gesteine des westböhmisches Cambriums.

c) Po zameni:

328 šolskih izvestij.

Koncem šolskega leta 1908/1909 šteje ta knjižnica 3087 del v 3886 zvezkih in 948 sešitkih ter 6337 šolskih izvestij.

2.) *Dijaška knjižnica:*

a) Nemški oddelek dijaške knjižnice, ki ga je oskrboval namestni učitelj *dr. Janko Lokar*,* se je pomnožil za 16 del, oziroma 23 knjig, in sicer:

a) Po nakupu (za 15 del, oziroma 22 knjig):

Karl May, *Old Surehand* I, III; *Im Lande des Mahdi* II, III; *Satan und Ischariot* I, *Winnetou* II, III. — G. Webers *Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte*, I—IV. — *Heil dir, mein Österreich!* — W. Ruland, *Habsburger-Chronik*. — Franz Josef I. *Eine Gedenkschrift*. — Clodius, *Aus der Sagenwelt der Alten. Ein Lesebuch aus Ovid*. — Karl Eckstein, *Tierleben des deutschen Waldes*. — Karl Mühl, *Raupen und Schmetterlinge*. — Rudolf Zimmermann, *Der Deutschen Heimat Kriechtiere und Lurche*. — *Das neue Universum*. Jahrg. XXIX. — *Der gute Kamerad*. XXII (v dveh izvodih). — *Stern der Jugend* XV. — *Alte und neue Welt* XLII.

b) Po darilih (za 1 delo, oziroma 1 knjigo):

Daroval je učenec IV. a. razreda Lilleg: Alex. Varges, *Ein Ritt durch Indien*. Koncem šolskega leta šteje ta oddelek 1109 del v 1191 knjigah, ker se je izločilo 5 del v 5 knjigah kot nerabnih.

β) Slovenski oddelek dijaške knjižnice, ki ga je oskrboval namestni učitelj *dr. Pavel Pestotnik*,** se je pomnožil za 26 del, oziroma 37 knjig, in sicer:

a) Po nakupu (za 17 del, oziroma 26 knjig):

Planinski vestnik, XIV. letnik. — *Dom in Svet*, 1908 (2 izvoda). — *Vrtec*, 1908 (2 izvoda). — *Angelček*, 1908 (2 izvoda). — *Zvonček*, 1908 (2 izvoda). — Šenoa A.: *Zadnja kmetijska vojska*. — *Bol. Prus: Straža*. — F. M. Dostojevski: *Ponižani in razžaljeni*. — Kipling: *Džungla* (2 izvoda). — P. Poljanec: *Kratka zgodovina slovenskega naroda* (2 izvoda). — *Knjige družbe sv. Mohorja*. — Fr. Erjavc: *V naravi* (4 izvodi). — *Brodkovski odvetnik*.

b) Po darilih:

Darovali so: ravnatelj Fran Wiesthaler 5 slovenskih in 1 hrvatsko knjigo, prof. Josip Wester 4 slovenske knjige, dr. Gvidon Sajovic 1 slovensko knjigo.

Koncem šolskega leta šteje ta oddelek 1089 slovenskih del v 1422 knjigah ter 50 hrvatskih knjig.

II. *Zemljepisna in zgodovinska učila* (varuh profesor *dr. O. Jauker*) se je pomnožila za ta-le učila:

a) Po nakupu:

Časopisov: *Umlauf*, *Deutsche Rundschau für Geographie und Statistik*, 1909. — *Rusch*, *Zeitschrift für Schulgeographie*, 1909. — *Zbirke* podob: 47 razglednic z raznimi kraji o Palestini v uporabo pri verouku. — *Knjig: Hübner-Juraschek*, *Geographisch-statistische Tabellen*, 1907, 1908.

b) Po darilih:

Dampfschiffahrtsgesellschaft des österreichischen Lloyd, *Triest* (zemljevid); dar vis. ministrstva za uk in bogočastje.

Vsa zbirka šteje koncem šolskega leta: 105 zemljevidov (v 106 izvodih), 19 atlantov (v 20 izvodih), 22 raznih podob in tabel, 12 zbirk podob, dr. W. Hensella zbirko: *Modelle zur Veranschaulichung antiken Lebens*, 1 Felklov telurij, 2 zemeljski obli in 56 knjig.

* Pri oskrbovanju knjižnice so nam pomagali učenci I. b. razreda: Gnezda, Modic in Prelog.

** Na pomoč so mu bili pri izposojevanju knjig učenci III. razreda: Janko Kolar, Leopold Haller, Evgen Lovšin, Josip Kovač in iz IV. razreda: Štefan Klavs in Ivan Petkovšek.

III. Prirodoslovni kabinet (varuh profesor *Anton Peterlin*) se je a) pomnožil po nakupu za te-le:

a) Pristroje in druge priprave:

Barthelova svetilka. — Mehčalnica probkov. — 4 šestila. — Hoffmannov pri stroj za razkrajanje vode. — Evdiometer. — Žličica za natrium. — 3 rožene žlice. — 2 leseni držali za črpuvete. — 10 pol lakmusovega papirja. — 2 razpredelnici atomskih tež. — 6 steklenih skodelic za izhlapevanje. — 9 steklenih skodelic za kristalovanje. — 10 porcelanastih skodelic za izhlapevanje. — 16 tenkih kozarcev. — 16 tikev. — 10 visokih kup. — 8 retort. — 2 cevi s kroglo. — 3 valjaste posode za merjenje tekočin. — 2 porcelanasta topilnika. — 4 lončeni topilniki. — 4 varnostne cevi. — 2 suha galvanska člena. — Baryum platincyanzaslon. — 500 cm³ ogljikovega sulfida. — 1500 cm³ žveplene kisline. — 2 ameri kanska stereoskopa s 54 slikami.

b) Knjige:

Nova knjiga za inventar.

β) Popravilo in na novo vpisalo:

Stiskalnica za živo srebro. — Postranska priprava k sredobežnemu stroju. Endosmometer. — Tlačilna sesalka s heronovo bučo. — Navadni barometer. — Pri stroj za zračno reakcijo. — Pri stroj za Mariottov zakon. — Pri stroj za Torricelijev poskus. — Poveznik s pipico. — Toplomer k Augustovemu psychrometru. — Leslie-jeva kocka. — Hygrometer po Regnault-u. — Pri stroj za električno napetost po Magnus-u. — Pri stroj za elektrolizo. — 3 Geißler-jeve cevi. — 2 žarnici. — Grenet-jeva baterija 4 členov. — Kovinski toplomer po Bregnet-ju. — Newtonovo steklo.

Nekatere manjše priprave in pristroje je izgotovil šolski sluga Ivan Rozman.

Vsa zbirka šteje koncem šolskega leta: 89 komadov oprave, 458 fizikalnih pristrojov, 13 fizikalnih stenskih slik, 128 kemikalij, 37 lesnih barvil, 282 kemičnih potrebščin, 33 knjig, oziroma zvezkov, 48 komadov orodja, 83 stereometričnih teles, 19 risalnih utenzilij; skupaj 1290 komadov.

IV. Prirodopisni kabinet, ki ga je oskrboval profesor *Fr. Jeraj*, je pridobil te-le predmete:

a) Po nakupu:

Učil: Naturaufnahmen, Photographische, für den Anschauungsunterricht in der Tierkunde. III. Lfg. — Knjig: Thomé, Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz, Bd. V—VII., Lfg. 54—73. — Francé, R. H., Floristische Lebensbilder, Lfg. 7—14. — Rabenhorst, L., Kryptogamenflora, Lfg. 7—8. — Landsberg, B. und Schmid, Monatshefte für den naturwissenschaftlichen Unterricht aller Schulgattungen, I. Bd., Lfg. 8—12, und II. Bd., Lfg. 1—6. — 1 Inventarienbuch.

b) Darovana učila:

1 poljski zajec, 1 veverica, 1 mlada lisica, 1 kavka, 1 sulec (podaril neimenovan), 1 lisasti kosec (podaril Maks Smerdu, učenec II. b), 50 dnevnikov (podaril g. Fran Dobovšek) in 1 modras (podaril g. Fran Degen, železniški poduradnik). — Manjša učila so darovali: gg. prof. Jeršino vic in Lokovšek, Metod Vilfan, učenec II. a in Venčeslav Gnezda, učenec I. b. — Za šolsko zbirko žuželk so nabirali: Bele, Brinovec, Dekleva, Koželj, Pavlin, Plevel (učenci I. a), Majcen (učenec I. b) in Poznik (učenec I. c). — Vsa prirodopisna zbirka šteje koncem šolskega leta: 13 antropoloških, 2902 zooloških, 1241 botaničnih predmetov, 238 kristalnih

vzorcev, 1388 rudnin in geoloških predmetov, 105 orodij in utenzilij, 249 prirodo-pisnih (stenskih in manjših) slik, 196 zvezkov, oziroma snopičev prirodo-pisne vsebine, skupaj 6332, izmed katerih je že marsikaj zastarelega, poškodovanega in neporabnega.

V. Risalna učila (oskrbuje realčni profesor *Anton Koželj*):

Na novo se je letos nakupilo 6 lončenih posod.

Zbirka šteje koncem tega šolskega leta: 21 knjig, 29 predložitnih zbirk, 41 sadrenih vzorcev (okrasov, vaz), 3 reliefe in 5 doprsnic, 1 človeško lobanjo, 44 školjk, 31 vzorcev iz trdega papirja, 6 lončenih posod, 3 risalne deske z oporami in 2 brez opor, 8 Peyrekovih risalnih podlog, 1 risalno ravnilo, 93 komadov risalnične oprave; skupaj 288 komadov.

VI. C. kr. botanični vrt (pod nadzorstvom c. kr. šolskega svetnika in profesorja na tukajšnji nemški državni gimnaziji *Alfonza Paulina* in v oskrbi c. kr. botaničnega vrtnarja *Frana Juvana*). Pravico, uporabljati ga v svoj prid, imajo vsa ljubljanska učilišča. Troške njegovega vzdrževanja zlagata (po naredbi c. kr. naučnega ministrstva z dne 17. aprila l. 1891., števil. 6323) tukajšnja I. in II. gimnazija s skupnim doneskom letnih 420 K iz prispevkov za učila, plačevanih od učencev, država z doneskom letnih 420 K in mestna občina, prispevajoča 210 K na leto.

VII. Javna študijska knjižnica z letno državno dotacijo 2400 K je pod zakonitimi pogoji pristopna učiteljem in učencem. Koncem leta 1908 je štela 38.431 del, in sicer: 59.220 zvezkov, 8473 sešitkov, 3478 listov, dalje 434 rokopisov in 132 zemljevidov. Bila je v oskrbi c. kr. varuha *Konrada Štefana*, ki pa je meseca maja t. l. umrl.

VIII. Deželni muzej Rudolfinum z bogatimi zbirkami iz vseh treh delov prirodstva, mnogimi starinami in kulturnozgodovinskimi predmeti, ki se jim pridružujejo obilne prazgodovinske najdbe, zlasti ostanki nakolnih stavb na Kranjskem.

	V r a z r e d u													Skupaj
	I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V.	VI.	VII.	VIII.	
3. Po materinščini.														
Slovencev	33	27+1	29	40	39	31	29	25+1	24	41	37	29+1	38	422+3
Hrvatov	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
Cehov	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4
Nemcev	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skupaj	36	27+1	30	42	39	31	30	25+1	25	41	37	29+1	38	430+3
4. Po veri.														
Katoličanov (latinskega obreda)	36	27+1	30	41	39	31	30	25+1	25	41	37	29+1	38	420+3
Protestant	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skupaj	36	27+1	30	42	39	31	30	25+1	25	41	37	29+1	38	430+3
5. Po starosti.														
10 let starih	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
11 »	10	2	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
12 »	12	8	9	11	11	—	—	—	—	—	—	—	—	51
13 »	8	11+1	4	12	8	2	8	2+1	2	1	—	—	—	53+1
14 »	3	2	6	10	10	10	9	7	9	6	1	—	—	54+1
15 »	—	3	1	7	7	6	5	8	6	8	7	—	—	57
16 »	1	—	1	1	3	5	—	4	2	12	8	2	—	46
17 »	—	—	—	—	—	5	—	4	3	8	11	5	—	33
18 »	—	—	—	—	—	1	—	4	2	3	5	11	2	34
19 »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	9	12	11	32
20 »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	9	12	27
21 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	6	11
22 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
23 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	36	27+1	30	42	39	31	30	25+1	25	41	37	29+1	38	430+3
6. Po bivališču staršev.														
Iz Ljubljane	16	12	13	19	12	13	8	10+1	9	5	15	9	13	154+1
Od drugod	20	15+1	17	23	27	18	22	15	16	36	22	20+1	25	276+2
Skupaj	36	27+1	30	42	39	31	30	25+1	25	41	37	29+1	38	430+3

	V r a z r e d u													Skupaj
	I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V.	VI.	VII.	VIII.	
7. Razredba.														
a) <i>Koncem šolskega leta 1908./1909. je bilo:</i>														
Za vstop v višji razred (ozir. je dovršilo najvišji razred)	1	5	—	3	2	—	7	1	3	—	3	3	—	
Z odliko sposobnih (z odličnim uspehom)	20	12	18	30	28	16	19	15+1	17	29	26	21	38	
Sposobnih (z dobrim uspehom)	4	3	4	2	5	5	4	4	2	—	—	—	284+1	
V obče sposobnih	10	7	6	7	2	8	—	4	3	3	4	2	33	
Nesposobnih (z nezadostnim uspehom)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	
Ponavljajna izkušnja se je dovolila.	1	+1	—	—	2	2	—	1	—	3	4	3	17	
Nerazredovani so ostali	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+1	2+2	
Izrednih učencev	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Skupaj	36	27+1	30	42	39	31	30	25+1	25	41	37	29+1	430+3	
b) <i>Dodatek k šolskemu letu 1907./1908.</i>														
Ponavljajnih izkušenj je bilo dovoljenih	7	8	5	1	3	1+1	2	2	5	4	2	3	43+1	
Izkušnjo prebilo	7	6	5	1	3	1	2	2	4	3	1	3	38	
Izkušnje ni prebilo (ali jih ni prišlo)	—	2	—	—	—	+1	—	—	1	1	1	—	5+1	
Dodatnih izkušenj je bilo dovoljenih	—	—	—	1	—	2+1	—	1	—	2	1	—	7+1	
Izkušnjo je prebilo	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	—	4	
Izkušnje ni prebilo	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	
K izkušnji jih ni prišlo	—	—	—	—	—	+1	—	—	—	2	—	—	2+1	
Tedaj je končen postopek za šolsko leto 1907./1908.:														
Dobilo jih je:														
Izpridevalo I. reda z odliko	6	7	3	1	5	1	3	3	1	2	1	1	35	
I. »	25	26	27	25	23	15	24	19	17	32	37	39	330	
II. »	6	5	2	1	1	6+1	3	4	4+1	7	3	—	42+2	
III. »	1.	2	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	9	
Neizprašanih	—	—	—	—	—	+1	—	—	—	2	—	—	2+1	
Skupaj	38	40	34	27	29	23+2	32	26	23+1	43	41	40	418+3	

II. Podpore.

a) Ustanove (prim. št. 10!).

Štev.	Imena štipendistov	Razred	Ime ustanove	Podelilni odlok	Znesek v kronah
1	Pavlin Maks	I. a.	Blaž Blaznik	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 24. XII. 1903, št. 24.929	80.—
2	Jeglič Ciril	II. a.	«Nepoznan» II.	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. III. 1909, št. 4875	80.—
3	Kočevar Ivan	II. a.	Andrej Leuz	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 28. VII. 1908, št. 16.418	78.84
4	Pečenik Rudolf	II. a.	Jurij Töttinger, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. IV. 1908, št. 8393	118.—
5	Rejc Metod	II. a.	Iv. Ev. Kavčič	mestni magistrat v Idriji z dne 13. IX. 1908, št. 1594	100.—
6	Tomšič Josip	II. a.	Neža Schittnig	knezoškofijski ordinariat z dne 4. II. 1909, št. 565	333.—
7	Vider Friderik	II. b.	Lovrene Lakner, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 29. X. 1908, št. 24.463	84.—
8	Brajer Emilijan	IV. a.	Ivan Kallister, 10. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. I. 1908, št. 26.746 ex 1907	504.—
9	Koleša Ivan	IV. a.	Valentin Hočevar	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 26. I. 1909, št. 1790	80.—
10	Miglič Jakob	IV. a.	Mihael Omersa	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 24. VI. 1905, št. 12.031	60.—
11	Krhne Štefan	IV. b.	Dominik Repitsch, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 4. II. 1908, št. 2426	51.—
12	Lavrič Vinko	V.	Marija Kosmatsch	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 29. I. 1909, št. 29.088 ex 1908	200.—
13	Lobé Ludovik	V.	Anton Umek, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 16. I. 1906, št. 547	249.—
Odnos .					2017.84

Štev.	Imena štipendistov	Razred	Ime ustanove	Podelilni odlok	Znesek v kronah
				Prenos .	2017·84
			Valentin Kuss, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 7. I. 1905, št. 213	95·—
			Adam Schuppe, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 28. I. 1905, št. 1616	65·—
14	Pintar Anton	V.	Friderik Skerpin, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. VII. 1905, št. 12.870	106·—
			Friderik Skerpin	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 21. II. 1906, št. 3014	86·—
			Fran Schagar, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 18. IX. 1908, št. 18.730	102·—
15	Schrey Amon	V.	Anton Kos, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 21. VI. 1906, št. 12.970	120·—
16	Stanonik Ivan	V.	Jurij Töttinger, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 16. I. 1906, št. 547	118·—
17	Bregar Vladimir	VI.	Fran Knerler, 3. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. VIII. 1907, št. 16.091	200·—
18	Glowacki Kazimir	VI.	Godbeni fond, 3. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 18. I. 1909, št. 29.099 ex 1908	110·—
19	Jelenc Leon	VI.	Jernej Sallocher	mestnega magistrata ljub- ljanskega z dne 14. III. 1907, št. 10.674	100·—
			Blaž Kortsche, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 1. VII. 1906, št. 12.802	79·—
20	Tominec Ivan	VI.	Martin Lamb in Schwarzenberg, 6. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. III. 1903, št. 943	186·—
21	Abram Anton	VII.	Pavel Abram	namestništva tržaškega z dne 2. II. 1906, št. 39.457 ex 1905	532·—
22	Klembas Anton	VII.	Lovro Lakner, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 28. XII. 1903, št. 24.987	84·—
				Odnos .	4000·84

Štev.	Imena štipendistov	Razred	Ime ustanove	Podelilni odlok	Znesek v kronah
				Prenos .	4000·84
23	Wohinz Ivan	VII.	Maks Wiederwohl, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. I. 1905, št. 23.524 ex 1904	145·—
24	Žgur Ivan	VII.	Matej Šigur, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. III. 1904, št. 1521	87·—
25	Dequal Fran	VIII.	Jernej Sallocher	mestnega magistrata ljub- ljanskega z dne 15. II. 1905, št. 3936	100·—
26	Jelenec Josip	VIII.	Jernej Sallocher	mestnega magistrata ljub- ljanskega z dne 10. III. 1908, št. 8329	100·—
27	Kete Ivan	VIII.	Dominik Repitsch	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 14. II. 1903, št. 3470	60·—
			Jakob Stibil	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 20. IV. 1909, št. 8405	119·13
28	Lovšin Ivan	VIII.	Anton Lesar	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 3. VI. 1905, št. 9874	128·—
29	Šušteršič Fran	VIII.	Jurij Töttinger, 3. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 10. II. 1902, št. 2895	116·—
30	Vizjak Ivan	VIII.	Jernej Sallocher	mestnega magistrata ljub- ljanskega z dne 6. II. 1906, št. 44.206	100·—
31	Železnik Fran	VIII.	Fran Knerler, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 23. X. 1902, št. 11.243	200·—
				Skupaj .	5155·97

b) *Podporna zaloga.* Večina naših učencev, ki so domala sinovi kmetjskih staršev, je tako ubožna, da ne bi mogla pohajati našega zavoda, ko bi je ne podpiralo tukajšnje prebivalstvo po svoji občeznani milosrčnosti. Zavod sam sicer doslej še nima nikakršnega podpornega društva ali stalnega podpornega zaklada. Da se je pa vendar vsaj nekoliko olajšala sirotnikom beda, hvala za to gre raznim dobrotnikom, ki so jih podpirali ali z gmotno podporo ali s hrano.

Iz nabranih prispevkov so se preskrbovali pridnejši učenci z učnimi knjigami, vrhu tega pa so nekateri prejeli večje ali manjše zneske v gotovini za stanovanje ali hrano.

Knjižnica podporne zaloge se je pomnožila za 278 knjig. Nakupilo se je 230 knjig; darovali pa so: ravnatelj Fr. Wiesthaler 18, gospa Kat. Adamič 18, profesor J. Wester 5, profesor dr. I. Svetina 3, mestni učitelj I. Bezljaj 3, abiturient I. Ile 2. Za nakup nove psihologije so prispeli osmošolci 20 K (gl. računski pregled!). Darovanih je bilo še nekaj drugih knjig, ki pa za šolo niso bile rabne.

Računski pregled.

A. Dohodki.

1.) Darovali so:

Gosp. dr. Ivan Oračen	K 104.—
» Jernej Bahovec, trgovec s papirjem	» 30.—
» O. Bamberg, knjigotržec, posestnik itd.	» 30.—
» Fr. Souvan (sin), trgovec	» 20.—
» L. Schwentner, knjigotržec	» 10.—
» dr. Alojzij Nastran	» 8.—
Učenec V. razreda Vladimir Pintar	» 5.—
Šolski sluga Ivan Rozman	» 30.—

Ob novem letu:

a) gg. profesorji: A. Jeršinović 2, dr. A. Merhar 2·67, dr. Jos. Pipenbacher in J. Wester po 4, šolski svetnik dr. I. Bezljaj, A. Peterlin in A. Virbnik po 5, dr. O. Jauker 6, Fr. Freraj in dr. Ivan Trtnik po 10, Ivan Teršan 10·03, dr. G. Pečjak 30 K, skupaj	» 93·70
b) učenci* razreda I. a. 7·19, I. b. 4·21, I. c. 4·97, II. a. 10·80, II. b. 10·27, III. a. 2·83, III. b. 6·39, IV. a. 5·78, IV. b. 6·19, V. 4·34, VI. 10·20, VII. 4·30, VIII. 7·50 K, skupaj	» 84·97
Odnos	K 385·97

* I. a razreda: Lončar 1 K; Kozelj 52 h; Debelak, Schrey po 40 h; Bele, Hilbert J. po 30 h; pl. Födransberg 22 h; Hilbert S., Adamič, Borštnik R., Eilec, Lillig, Masle, Predovič, Plevel, Podržaj, Tejkal po 20 h; Bizjak, Borštnik B., Dejak, Dekleva, Gabrena, Kandare, Lajevec, Oračen, Puntar, Rožič, Sieherl, Sparovec, Torkar, Župnek po 10 h; Paulin 2 h. — I. b razreda: Lenassi 88 h; Bregar 21 h; Bahovec, Jelenič, Kanobelj, Lavtižar po 20 h; Degen Iv., Degen St. po 14 h; Aljančič, Bayr, Fojkar, Gnezda, Gradišnik, Groblar, Hojan, Kavčič, Lipovšek, Lužar, Majcen, Modic, Petrovič, Poje, Ponikvar, Prelog, Sedej, Tomec, Trdan, Trošt po 10 h; Osana 8 h; Fajdiga 4 h. — I. c razreda: Poznik 40 h; Irkič, Zidan po 30 h; Bergant, Fajfar, Goljar, Grden, Habič, Leben, Oblak, Pibernik, Vovk, Wissiak, Zan po 20 h; Pavšič 14 h; Bajec 13 h; Aplenc, Bitenc, Florjančič, Komar, Kristof, Kočevar, Korošec, Novak, Pance, Rebelj, Reje, Tomšič, Vilfan po 10 h. — II. a razreda: Černe Ivan, Černe Jožef, Dolenc, Helmich, Macher po 1 K; Lukesch 60 h; Arko, Ontrata, Sever, Vizjak Bog., Vizjak Fr. po 40 h; Ahčin, Arh, Daneu, Hafner, Jenko, Kreuzberger, Lončarič, Lunaček, Majhene, Nadrah, Pečenik po 20 h; Jeglič, Keržin, Krežvar, Korošec, Novak, Pance, Rebelj, Reje, Tomšič, Vilfan po 10 h. — II. b razreda: Goropevšek, Kavčnik po 1 K; Mežan 60 h; Janež, Modic, Ribič, Stepec po 40 h; Kadunc 35 h; Zužek 32 h; Cepuder, Gologranc, Ivanc, Pristov, Vider po 30 h; Omers 26 h; Jeretina 22 h; Bahovec, Christof, Hlebec, Košir, Magolič, Peterca, Porenta, Tavčar, Zeleznik po 20 h; Mravlje, Teršar po 16 h; Benedik, Gregorič, Jančar, Pintar, Poljanec, Porenta, Sajovic, Šnerdu, Sterle, Strnad, Vidrih, Zalesjak po 10 h; Rozman 6 h; Srebot 4 h. — III. a razreda: Bregar 40 h; Bezljaj, Črne, Kos, Podržaj, Rant po 20 h; Rogelj 11 h; Aljančič, Baltezar, Banovec, Fišer, Lipovž, Rižner, Strukelj, Završnik po 10 h; Rihar 8 h; Borštnik, Domianovič, Jean, Pavlovčič, Uran, Zaje po 6 h; Andoljšek, Gabršček po 4 h. — III. b razreda:

Prenos . . . K 385·97

O raznih drugih prilikah:

učenci razreda I. a. 1·76, VIII. 20·18 K, skupaj . . . > 21·94

Popustka, dobljenega pri nakupu zvezkov, so darovali:

učenci razreda II. b. 0·45, III. b. 0·36, IV. b. 0·80,
 V. 0·53, VI. 1·36, VII. 0·74, VIII. 2·34, prof. Wester
 0·74 K, skupaj . . . > 7·32

2.) Za izgubljene ali poškodovane knjige so učenci

plačali . . . € 12·63

Skupaj . . . K 427·86

B. Stroški.

Za učne knjige . . . K 276·—

Podpore v gotovini . . . > 148·80

Primanjkljaj iz šolskega leta 1907./1908. (po obračunu, po-
 danem dne 23. septembra l. 1908. pod šte. 356 in po-
 trjenem od c. kr. deželnega šolskega sveta z razpisom z
 dne 26. septembra l. 1908., šte. 5403) . . . > 0·03

Skupaj . . . K 424·83

C. Bilanca.

Ako se od dohodkov v znesku . . . K 427·86

odbijejo stroški in primanjkljaj v znesku . . . > 424·83

ostane v gotovini . . . K 3·03

Toda ker slavna Kranjska hranilnica, ki je v zadnjih letih
 zavodu bila volila po 400 K, letos ni dala nobene pod-
 pore več in ker se vsota, ki jo je vzel visoki deželni zbor

Levstek, Petrič po 1 K; Hirschman 60 h; Sturm 50 h; Turk 40 h; Borušak, Drašler, Feštajn po 20 h; Prusnik 18 h; Arh 16 h; Kovač, Seliškar po 12 h; Csontola 11 h; Bende, Benedik, Berlec, Erlah, Fidler, Haler, Jakab, Kogoj, Kúhar, Kuhar, Lavšin, Osana, Prezelj, Rekef, Rupnik, Zupan po 10 h. — **IV. a razreda:** Sirk 1 K 60 h; Huth 60 h; Bežek 50 h; Modrijan 40 h; Podržaj 24 h; Kaž 21 h; Brajar, Cerar, Klavs, Miglič, Mihelčič, Simončič po 20 h; Novak 13 h; Erjavec, Jakše, Kogoj, Lapajne, Leskovec, Lillig, Velikanja, Kramar, Uran po 10 h. — **IV. b razreda:** Šimnic 1 K 1 h; Hirschman 63 h; Sajevec 48 h; Peček 44 h; Tschamernik 28 h; Grčar, Mohar, Stojković po 26 h; Pestotnik 23 h; Grabnar 22 h; Čermak, Rigler po 20 h; Gregore, Zeleznik po 19 h; Petkovšek 18 h; Sirec 17 h; Svigel 15 h; Oblak 14 h; Pirc 13 h; Krbne 12 h; Lavrenčak 11 h; Mauer 10 h; Selan 9 h; Zakrajšek 8 h; Zorko 7 h. — **V. razreda:** Stelc 1 K; Franza 50 h; Stanonik 40 h; Majaron, Sehrey po 30 h; Jamnik, Schiffrer, Kranjec, Vovk po 20 h; Mlakar 14 h; Ambrožič, Bremec, Česnik, Drobnič, Gorše, Jager, Jerin, Zupančič, Širaj po 10 h. — **VI. razreda:** Zore 1 K 20 h; Kozak 80 h; Jelenc 60 h; Bregar, Kos, Lapajne, Pfeifer po 50 h; Gabrovšek, de Gleria, Glowacki, Janežič, Jug, Luštrek, Pele, Sobočan, Zibert po 30 h; Kolenc 25 h; Kunst 24 h; Gabrovšek Jos., Jaklič, Marolt, Rupar, Selan, Simončič, Zvokelj po 20 h; Goljar 12 h; Brodar, Dergane, Drašler, Modic, Privšek, Safošnik, Suštar, Zajc po 10 h; Bole 9 h. — **VII. razreda:** Abram 1 K 20 h; Rus 1 K; Velkavrh 50 h; Zgur 40 h; Gosar, Kunst, Malin, Matičič, Lekan, Stancar po 20 h. — **VIII. razreda:** Gomilšek 80 h; Jelenc 60 h; Maršič 50 h; Pelan, Širaj, Tome po 40 h; Pečkaj 30 h; Hönigman 24 h; Kokel, Lovšin, Martinčič, Ravnik, Selan Iv., Sušteršič, Trobej, Virant, Vizjak, Zeleznik po 20 h; Dequal, Dostal, Kržan, Peterlin, Zerjav po 14 h; Čizman, Gasperčič, Gerwaiss, Jošt, Rete, Kovačič, Kranjc, Ločnik, Pernat, Tršar po 10 h; Koder 8 h; Grum, Rodič po 4 h.

kranjski v svoj proračun kot podporo za zavod, doslej še ni izplačala, ravnateljstvo tudi ni moglo plačati vseh računov za učne knjige, ampak je še zanje dolžno 294.75 K. Zaradi tega se pravkar izkazani prebitek izpremeni v primanjkljaj K 291.72

Blagodušno so podpirali revne učence, oskrbujoč jih docela ali podajajoč jim hrano vsak dan ali vsaj posamezne dneve v tednu, še naslednji zavodi: preč. vodstvo usmiljenih sester v hiralnici, prečastito vodstvo Marijanišča, misijonske kongregacije in Salezijanske družbe, samostana prečastitih oo. frančiškanov in mm. uršulink in slavno ravnateljstvo »ljudske in dijaške obednice«. Tudi mnogi zasebniki so jih podpirali na isti način. Med njimi so si zavezali zavod na posebno hvaležnost prečastiti gg. duhovniki ljubljanski, ki so bili mnogim učencem v raznih stiskah in nadlogah na pomoč, zlasti prečastiti g. kanonik Andrej Kalan, čigar požrtvovalno mladineljubje je preskrbelo znatnemu številu učencev brezplačno hrano v omenjeni obednici.

Izpolnjujoč prijetno dolžnost zahvaljuje poročevalec v imenu zavoda vse njegove p. n. dobrotnike kar najtopleje ter priporoča pomoč potrebne učence še njihovi nadaljnji blagohotnosti.

12. Vzprejemnine in prispevki učencev za učila (glej štev. 8.1)

Ti doneski so se porabili v zmislu ministerskih naredb z dne 14. junija l. 1878., štev. 9299, in z dne 17. aprila l. 1891., štev. 6323, za nakup učil, potrebnih pri posameznih učnih strokah.

Zrelostne izkušnje.

A. V poletnem roku šolskega leta 1907./8.

Na podlagi zrelostne izkušnje v poletnem roku šolskega leta 1907./1908., ki se je pod predsedstvom c. kr. deželnega šolskega nadzornika gospoda Fr. Hubada vsila dne 20., 21. in 22. julija, se je priznalo izpričevalo zrelosti 20 javnim učencem (med njimi dvema izpričevalo zrelosti z odliko), dva sta bila reprobirana na pol leta.

Seznamek pri tej izkušnji aprobiranih abiturientov :

(Debeli tisk znači »zrel z odliko«.)

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstveno leto	Kraj in doba gimnazijskega šolanja	Izmed vseh aprobiranih abiturientov so se odločili
Bole Ivan	Laze pri Planini	1888	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	—
Božič Jakob	Gornji grad	1889	nižje razrede na gimnaziji v Celju, višje na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za pravoznanstvo
Bratina Sava	Tolmin	1890	nižje razrede na gimnaziji v Kranju, višje na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za gozdarstvo
Cugmus Josip	Preborje pri Lopaci	1884	na gimnazijah v Mariboru, Celju, Ptuj, Kranju, Novem mestu in na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 13 letih	za pravoznanstvo

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstno leto	Kraj in doba gimnazijskega šolanja	Izmed vseh aprobiranih abiturientov so se odločili
de Gleria Stanko	Spodnji Logatec	1889	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za zdravilstvo
Gruden Makso	Volaka pri Vel. Laščah	1886	nižje razrede na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, višje na gimnaziji v Kranju in na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 10 letih	za železništvo
Ilc Josip	Goriča vas pri Ribnici	1887	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 9 letih	za železništvo
Kovačič Ivan	Šmarje pri Premu	1887	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za zdravilstvo
Levičnik Fran	Škofja Loka	1890	I.—III. razred na I. drž. gimnaziji, IV.—VIII. razred na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za pravoznanstvo
Mikuž Karol	Mokronog	1887	nižje razrede na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, višje na gimnaziji v Trstu in na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 11 letih	za pravoznanstvo
Mlakar Ljudevit	Hošnica pri Slov. Bistrici	1885	nižje razrede na gimnaziji v Mariboru, višje na gimnazijah v Kranju in na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 11 letih	za eksportno akademijo
Mohorič Ivan	Idrija	1888	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za eksportno akademijo

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstna leta	Kraj in doba gimnazijskega šolanja	Izmed vseh aprobiranih abiturientov so se odločili
Petkovšek Valentin	Stara Vrnika	1888	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za poljedelstvo
Punčuh Friderik	Orešje pri Vipavi	1889	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 9 letih	za pravoznanstvo
Sečnik Josip	Samotorica	1887	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za bogoslovje
Skubic Štefan	Polica pri Višnji gori	1886	I. in II. razred na I. drž. gimnaziji, III.—VIII. razred na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za bogoslovje
Škrbec Matjaž	Podcerkev pri Ložni	1886	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za bogoslovje
Uratnik Filip	Podlog pri Sv. Petru v Sav. dolini	1889	I.—VI. razred na gimnaziji v Celju, VII. in VIII. razred na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za železništvo
Vrhovnik Fran	Mengeš	1887	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 9 letih	za filologijo
Zajc Karol	Žigmarice pri Sodražici	1887	vse razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za bogoslovje

B. V šolskem letu 1908./1909.

1. V jesenskem roku ni bilo na zavodu zrelostne izkušnje.

2. V zimskem roku.

Za to izkušnjo se je oglasil samo eden izmed obeh v poletnem roku prejšnjega šolskega leta reprobiranih abiturientov, ki je moral ponoviti pismeni izpit iz grščine ter ves ustni izpit.

Iz grščine je moral preložiti v nemščino: Xenophon Hellenika II. 2., 16—20.

Ustni izpit, ki mu je predsedoval c. kr. deželni šolski nadzornik *Fr. Hubad* je prebil dne 4. februarja 1909.

3. V poletnem roku.

Za to izkušnjo se je oglasilo vseh 38 javnih osmošolcev in 1 zunanjik, ki je bil k izkušnji pripuščen z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 26. aprila 1. 1909., št. 2365.

Zrelostne naloge so se pisale dne 2., 3., 4. in 5. junija. V izvršitev so dobili izpraševanci te-le naloge:

1.) Iz latinščine: Za prevajanje v nemščino: Tacitus Histor., lib. V., cap. 8., 9. in 10. do exercitu tenebat.

2.) Iz grščine: Za prevajanje v nemščino: Sophocles, Oedipus Col. v. 1—32.

3.) Iz nemščine: Na izbero naslednje tri naloge: a) «In den Ozean schiff mit tausend Masten der Jüngling, Still auf gerettetem Boot treibt in den Hafen der Greis» (Fr. Schiller); — b) Warum wird Schiller mit Recht ein Erzieher seines Volkes genannt? — c) Dampf und Elektrizität im Dienste der Menschheit.

4.) Iz slovenščine: Na izbero naslednje tri naloge: a) Naravne in zgodovinske znamenitosti slovenskega ozemlja; — b) Sto let slovenske poezije. (Od Vodnikovih Pesmi za brambovce, 1809 — do Medvedovih poezij II., 1909.) — c) «Nil mortalibus ardui est, caelum ipsum petimus stultitia.» (Hor. carm. I., 3, 37.): misli o moderni tehniki.

Ustne izkušnje, ki jim je predsedoval c. kr. deželni šolski nadzornik gospod *Fr. Hubad*, so se opravile od dne 28. junija do dne 3. julija. Pripuščenih je bilo 36 javnih učencev in 1 zunanjik; izmed teh je bilo aprobiranih 31 javnih učencev in zunanjik, in sicer 3 z odliko, 18 javnih in zunanjik soglasno, 10 z večino glasov; 5 je bilo reprobiranih na pol leta. Imena teh abiturientov bodo priobčena v prihodnjem «Izvestju».

IX.

Wichtigere Erlässe der k. k. Unterrichtsbehörden.

1.) Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 18. Mai 1907, Z. 20.427 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 8. Oktober 1908, Z. 5831). Die Direktion wird angewiesen, den Gesuchen der definitiv angestellten Lehrpersonen um Anrechnung von Dienstjahren eine Tabelle anzuschließen, in der die im Lehrfache zurückgelegte Dienstzeit in übersichtlicher Weise angegeben erscheint.

2.) Erlässe des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 22. September und 14. Dezember 1908, Z. 27.245 und 40.914 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 22. Februar 1909, Z. 7223 ex 1908), womit angeordnet wird, daß

an den utraquistischen Staatsgymnasien in Krain sukzessive die slovenische Unterrichtssprache nach Maßgabe der für einzelne Disziplinen zur Verfügung stehenden approbierten Lehrmittel und Lehrbehelfe eingeführt und daß an den genannten Anstalten schon mit Beginn des Schuljahres 1908/9 die Religionslehre in der V. Klasse und Griechisch in der III. Klasse unter Gebrauch der slovenischen Unterrichtssprache gelehrt werde.

Weiters hat das genannte Ministerium genehmigt, daß an den gedachten Gymnasien Krains die Zahl der wöchentlichen Unterrichtsstunden aus der deutschen Sprache in den zwei ersten Klassen von vier auf fünf und in der III. Klasse von drei auf vier erhöht werde.

3.) Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 12. Oktober 1908, Z. 2766 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 6. Jänner 1909, Z. 7214 ex 1908), womit die Direktion angewiesen wird, die Schüler über die Einrichtung und Benützung von sogenannten «Heimsparkassen» zu belehren.

4.) Erlaß des Herrn Leiters des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 31. Dezember 1908, Z. 27.075 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 13. Jänner 1909, Z. 199), betreffend die Einführung der schriftlichen Reifeprüfung aus der slovenischen Sprache an den hierländischen utraquistischen Gymnasien.

5.) Erlaß des Herrn Leiters des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 2. Jänner 1909, Z. 51.190 ex 1908 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 12. Jänner 1909, Z. 198), wonach künftighin an Mittelschulen die Jahresprüfungen der Privatisten die Regel zu bilden haben. Auf Wunsch der Eltern oder Vormünder können jedoch die Privatisten allenfalls auch am Schlusse des ersten Semesters zu einer Prüfung zugelassen werden, worüber ihnen ein Semestralausweis auszustellen ist.

6.) Erlaß des Herrn Leiters des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 5. Jänner 1909, Z. 3639 ex 1908 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 16. Jänner 1909, Z. 291), betreffend die Behandlung von Staatstelegrammen.

7.) Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 8. Jänner 1909, Z. 52.698 ex 1908 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 14. Jänner 1909, Z. 245), betreffend die Stempelung der Semestralausweise und Jahreszeugnisse mit einer Stempelmarke von 30 h.

8.) Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 13. Jänner 1909, Z. 49.996 ex 1908 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 21. Jänner 1909, Z. 420), womit eine Durchführungsverordnung zu einigen Punkten der Prüfungs- und Klassifikationsvorschrift vom 11. Juni 1908, Z. 26.651, erlassen wird.

9.) Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 17. Jänner 1909, Z. 2010 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 26. Jänner 1909, Z. 528), womit neue Normen hinsichtlich des Stipendiumgenusses der Mittelschüler bekanntgegeben werden.

10.) Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 22. Jänner 1909, Z. 47.619 ex 1908 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 30. Jänner 1909, Z. 635), womit die Direktion in Kenntnis gesetzt wird, daß die Bescheinigungen, die den bei Reifeprüfungen an Mittelschulen reprobierten Kandidaten ausgefolgt werden, ebenso wie die Reifezeugnisse mit einem 2-Kronenstempel zu versehen sind. Für Zeugnisse über die Prüfung aus der zweiten Landessprache beträgt die Stempelgebühr auch fernerhin 1 Krone.

11.) Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 9. Februar 1909, Z. 2436 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 19. Februar 1909, Z. 989), betreffend den Vorgang bei der Ausstellung des Jahreszeugnisses an Schüler der

IV. Gymnasialklasse, die vom Unterrichte in der griechischen Sprache befreit gewesen sind.

12.) Erlaß des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 12. Februar 1909, Z. 2809 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 22. Februar 1909, Z. 1045), womit angeordnet wird, daß Ansuchen um Verlegung der Waffenübung der übungspflichtigen Lehrpersonen auf die Zeit der Schulferien nach den Bestimmungen des § 38:6 der Wehrvorschriften II. Teil zu behandeln und zu Beginn des betreffenden Jahres einzubringen sind.

13.) Verordnung des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 7. März 1909, Z. 8890 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 23. März 1909, Z. 1589, betreffend den Vorgang bei der Schulgeldbefreiung.

14.) Verordnung des Herrn Ministers für Kultus und Unterricht vom 20. März 1909, Z. 11.662, betreffend einen neuen Lehrplan für die Gymnasien in Österreich.

15.) Verordnung des Herrn Ministers für Kultus und Unterricht vom 29. März 1909, V. 1997 (Min.-Vdg.-Bl. Nr. 17, Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 10. Mai 1909, Z. 2568), betreffend einige Änderungen im Berechtigungswesen der Mittelschulen.

16.) Erlaß des Herrn Ministers für Kultus und Unterricht vom 25. April 1909, Z. 17.149 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 3. Mai 1909, Z. 2504), womit der Schulschluß an den Mittelschulen, an denen das Schuljahr sonst mit dem 15. Juli 1909 zu enden hätte, ausnahmsweise auf den 8. Juli 1909 festgesetzt wird.

17.) Verordnung des Herrn Ministers für Kultus und Unterricht vom 13. Mai 1909, Z. 20.071 (Erlaß des k. k. Landesschulrates vom 29. Mai 1909, Z. 2892), mit Aufklärungen und Weisungen zu den Vorschriften für die Abhaltung der Reifeprüfungen an Gymnasien und Realschulen am 29. Februar 1908, Z. 10.051. (Im Nachhange zu den Ministerialerlässen vom 2. April 1908, Z. 15.509, und vom 26. Mai 1908, Z. 26.135.)

18.) Erlaß des k. k. Landesschulrates für Krain vom 1. März 1908, Z. 1281, betreffend den Einreichungstermin für Kompetenzgesuche.

X.

Kako se je pospeševal telesni razvoj mladine.

(Zvršitev ministrske naredbe z dne 12. oktobra l. 1890., št. 1853.)

A. Vsak dan so dobili učenci med dopoldanskimi in popoldanskimi urami 10 do 15 minut odmora; odmor so učenci porabili za šetanje na dvorišču (pri slabem vremenu za šetanje po hodnikih), med tem so se zračile učilnice.

B. Po zimi so se učenci drsali na mestnem drsališču ter sankali po mestnem sankališču, poleti pa so se kopali v mestni kopeli. Mestna uprava jim je dovolila znižano vstopnino.

C. Za telesni razvoj šolske mladine se je letos prav mnogo storilo s šolskimi igrami in izleti, katerih so se udeleževale tri četrtine učencev na zavodu. Igre so se vršile ob prostih poludnevih in ugodnem vremenu na travniku ob Lattermannovem drevoredu, ki ga je mestna uprava prepustila v ta namen. Začenjale so se navadno ob dveh, v dobi poletne vročine ob štirih. Za izlete je bila oddolžilna oddaljenost izletnega kraja. Z izleti so bile navadno spojene igre brez orodja. Učenci nižjih razredov so posebno radi igrali kroké in nožno žogo, z vnemo so

balinali in metali ročne žoge. Prav posebno živahnost pa so letos razvili dijaki višjih razredov: pričenši z majnikom je bilo nožno žogo (football) vsak teden 6—8 ur približno 30 dijakov. Igrali so po angleških pravilih, uspeh vežbanja je bil jako povoljen, kakor so pokazale tekme z učenci c. kr. I. drž. gimnazije.

D. Izleti so se vršili peš v okolico. Obiskovali so se vedno le kraji, ki so v zgodovinskem, geološkem in naravoslovnem oziru znameniti, tako da je mogel voditelj učence spotoma nazorno navajati na razumevanje domače preteklosti in narave.

Pregled izletov:

Dan	Čas	Kraj	Število udeležencev
26. septembra 1908	2 — 6	Koseze - Podutik	80
3. oktobra	2 — 6	Golovec - Rakovnik	85
8. »	2 — 6	Čez Ljubljanski grad - Mestni log	80
10. »	2 — 6	Rožnik	110
24. aprila 1909	2 — 6	Golovec	90
29. »	2 — 7	Hautmance - Lavrica - Ljubljana	68
27. maja	3 — 7	Golovec	86
15. junija	3 — 7	Bizavik - Golovec	92
24. »	3 — 7	Vič - Vel. hrib - Rožnik	84
30. »	3 — 7	Ježca - Šmartno ob Savi	80

Pregled iger:

Dan	Čas	Število udeležencev	Dan	Čas	Število udeležencev
26. septembra 1908	2 — 5	70	24. maja	2 — 6	85
1. oktobra	2 — 5	85	29. »	3 — 7	80
6. »	1 — 5	90	2. junija	3 — 7	90
1. maja 1909	2 — 5	82	5. »	3 — 7	90
5. »	2 — 5	93	9. »	3 — 7	100
12. »	2 — 6	84	12. »	3 — 7	86
15. »	2 — 6	102	16. »	4 — 7	90
19. »	2 — 6	96	19. »	4 — 7	95

Ravnateljstvo je dalo letos popraviti in prebarvati stara igrala, na novo pa je nabavilo več krogel za kroge in nožno žogo.

Igre in izlete je vodil s hvalno vnemo in potrebno spretnostjo nam. gimn. učitelj *dr. Pavel Pestotnik*.

XI.

Kronika.

Šolsko leto 1908./09. se je pričelo dne 18. septembra s slovesno sv. mašo z uvodnim »Veni sancte spiritus«, ki jo je daroval v nunski cerkvi preč. gospod katehet, profesor dr. Gregorij Pečjak.

Vzprejemni izpiti so se bili opravili dne 16. septembra, ponavljalni in dodatni pa v dobi od 16. do 18. septembra.

Zavod je štel v minulem šolskem letu 8 razredov s petimi vzporednimi oddelki (I. b., I. c., II. b., III. b., IV. b.), učiteljski zbor pa v I. polletju 22, v II. 23 članov: ravnatelja (na celoletnem dopustu), 12 profesorjev (eden izmed njih je bil začasni vodja tega zavoda, eden je imel kot začasni ravnatelj liceja in mestne dekleške šole celoleten, eden pololeten dopust, dva sta poučevala z znizano učno obveznostjo), enega rednega in osem, oziroma v II. polletju devet namestnih učiteljev.

Da bi se v starših, oziroma njihovih odgovornih namestnikih zbudilo večje zanimanje za vzgojna vprašanja, ki zadevajo našo učečo se mladino, in da bi se dosegel ožji stik med njimi ter med učečim učiteljstvom, so se v tem šolskem letu na zavodu prvič uvedli takozvani roditeljski sestanki, ki so prav lepo uspeli. Bili so vsi skupaj štirje. Starši, oziroma odgovorni stanodajalci in vzgojitelji, pa tudi učenci so se jih prav pridno udeleževali ter s tem kazali, da umevajo velevažni pomen teh sestankov. Od vsakega so lahko s seboj vzeli nekoliko plodonosnih naukov in koristnih opominov, ki so jih mogli uvaževati pri svojem vzgojnem postopanju in nadziranju lastnih otrok, oziroma njim v varstvo izročeni učencev. Prvi sestanek se je vršil dne 22. novembra. Pri tej priliki je predaval začasni vodja šolski svetnik dr. Bezjak o imenitnosti roditeljskih sestankov za mladeniško vzgojo in o vzgojnem vplivu čitanja dobrih knjig. Drugi sestanki so kronologično pozneje omenjeni.

Drugi dan meseca decembra je bil posvečen notranji patriotski slavnosti: slavila se je šestdesetletnica vladanja Njega Veličanstva. Na kak način, je spredaj opisano pod drugo točko izvestja.

Da bi se v ta namen tudi na Najvišjem mestu poklonil, se je udeležil ravnatelj Fran Wiesthaler dne 28. novembra l. 1908. deputacije zastopnikov kranjskih srednjih šol, ki so se pod vodstvom obeh deželnih šolskih nadzornikov peljali na Dunaj in se tam pridružili drugim zastopnikom vsega šolstva in uradništva, ki so bili tja prihiteli iz raznih mest širne domovine Njegovemu Veličanstvu izražati svojo vdanost in zvestobo.

Dne 9. januarja se je vršil drugi roditeljski sestanek s predavanjem namestnega učitelja dr. Pavla Pestotnika o skrbi vzgojiteljev za telesno vzgojo mladine.

Prvo poluletje se je končalo dne 13. februarja kakor navadno s sv. mašo, drugo pa se je pričelo dne 17. februarja.

Dne 27. februarja je bil tretji roditeljski sestanek, v katerem je namestni učitelj dr. Gvidon Sajovic predaval o starših, otrocih in naravi ter posebno o vzgojnem vplivu natančnega opazovanja narave.

Dne 15. aprila se je vršil zadnji roditeljski sestanek v tem šolskem letu s predavanjem gospoda dr. Bleiweisa viteza Trsteniškega o domači higieni naše srednješolske mladine.

Dne 22. majnika so priredili posamezni razredi pod vodstvom svojih učiteljev izlete v bližnjo in daljnjo okolico ljubljansko, zlasti tudi v Postojnsko jamo in na Gorenjsko. Ti in vsi drugi že prej navedeni izleti niso merili le na zabavo, ampak tudi na izobrazbo šolske mladine. Pouk so pospeševali poleg tega tudi še poseti nekaterih ljubljanskih obrtnih podjetij in zavodov. Tako je dne 4. oktobra namestni učitelj dr. Gvidon Sajovic razlagal svojim učencem bogate zbirke muzeja Rudolfin. Ravnateljstvu pa je bilo posebno pri sren, da bi se učenci VIII. razreda seznanili z raznimi zavodi in poučnimi napravami, ki naj bi jih poznal vsak iz-

obrazenec. Radi tega so si natančno ogledali dne 13. marca pod vodstvom svojega razrednika prof. Peterlina tukajšnjo elektrarno. Dne 2. aprila jih je vedel začasni vodja zavoda v tovarno zvonarja Samasse, kjer se jim je nazorno razložilo, kako se lijejo zvonovi. Dne 11. junija so si ogledali pod vodstvom začasnega vodje in prof. Peterlina v artilerijski vojašnici najnovejši sistem topov ter vse druge artilerijske priprave, dne 14. junija pa na vojaškem strelišču najnovejše strojne puške.

Gospodom lastnikom, načelnikom in uradnikom gori omenjenih obrtnih podjetij in zavodov izreka ravnateljstvo najtoplejšo zahvalo za naklonjenost, ki so jo izkazali učencem naše gimnazije.

Bogoslužne vaje: Dne 19. novembra se je služila sv. spominska maša za Njeno Veličanstvo rajno cesarico *Elizabeto*. Učiteljstvo se je vrhu tega tudi še udeležilo slovesnih sv. maš, darovanih v stolnici na rojstveni in godovni dan Njegovega Veličanstva cesarja *Franca Jožefa I.* (dne 18. avgusta, oziroma 4. oktobra) kakor tudi slovesnih zadušnic za rajne ude presvetle cesarske rodovine (dne 10. septembra za Njeno Veličanstvo cesarico *Elizabeto*, dne 30. junija pa za Njegovo Veličanstvo cesarja *Ferdinanda I.*). K izpovedi in sv. obhajilu je šla šolska mladina trikrat. V zmislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 23. junija l. 1899., števil. 861 ex 1907, so se vršile dne 21., 22. in 23. marca v nunski cerkvi velikonočne duhovne vaje, ki jih je vodil preč. gospod katehet, namestni učitelj *dr. Alojzij Merhar*. Od istega pripravljenih je prejelo 16 učencev o Duhovem svetstvu sv. birme, dne 20. junija pa 11 učencev prvič sv. obhajilo. Ob nedeljah in praznikih so se udeleževali učenci skupne službe božje v nunski cerkvi (od 8. do 9. ure). Zavod se je korporativno udeležil slovesnega cerkvenega obhoda na dan sv. Rešnjega Telesa (dne 10. junija), zastopniki učiteljskega zbora pa tudi cerkvenega obhoda na Veliko soboto (dne 10. aprila).

Zdravstveno stanje učencev je letos bilo precej ugodno; obolelo je med šolskim letom sicer več učencev, ki pa so zopet ozdraveli; le dva sta se morala zaradi bolezni popolnoma okaniti učenja.

Ustne premestne izkušnje so se vršile v dobi od 15. junija do 26. junija; razredbene konference so bile dne 25. in 26. junija, završna pa dne 3. julija. Vzprejemne izkušnje za vstop v I. razred šolskega leta 1909./1910. so se bile opravile že dne 6. julija. Šolsko leto se je sklenilo po razpisu preslavnega c. kr. dež. šol. sveta z dne 2. julija l. 1909., št. 3784, dne 3. julija s sv. zahvalno mašo, po kateri se je pela cesarska pesem.

XII.

Naznanilo o začetku šolskega leta 1909./1910.

Šolsko leto 1909./1910. se prične v soboto, dne 18. septembra s slovesno sveto mašo z »Veni sancte«, ki se bo služila ob desetih v nunski cerkvi. Na novo vstopajočim učencem (vseh razredov) se je oglasiti, spremljanim od roditeljev ali njih namestnikov, dne 15. septembra pri gimnazijskem ravnateljstvu z rojstvenim listom, šolskim izpričevalom zadnjega leta (štipendistom in šolnine oproščenim tudi z dotičnimi dekreti) ter plačati 4 K 20 b vzprejemnine in 2 K 40 b prispevka za učila in igrala. Od učencev, na podlagi povoljno prebite izkušnje vzprejetih v I. razred, se bodo pobirale te pristojbine šele po istinitem vstopu v šolo (dne 21. septembra).

Učenci, ki se dajo vpisati v I. razred, morajo tekom solnčnega leta 1909. dovršiti deseto leto ter prebiti vzprejemno izkušnjo z dobrim uspehom. Oni, ki so doslej obiskovali kako javno ljudsko šolo, naj se izkažejo (v zmislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 7. aprila l. 1878., šte. 5416) z dotičnim šolskim (obiskovalnim) izpričevalom, obsezajočim rede iz krščanskega nauka, učnega (= slovenskega in nemškega) jezika in računstva. **Vzprejemne izkušnje se prične dne 16. septembra,** in sicer pismene zjutraj ob osmih, ustne popoldne ob treh. Pri teh izkušnjah se zahteva (po določenih ministrskih razpisov z dne 14. marcija l. 1870., šte. 2370, in z dne 27. majnika l. 1884., šte. 8019): **Iz krščanskega nauka** toliko znanja, kolikor se ga more pridobiti v prvih štirih letnih tečajih ljudske šole; **v učnem jeziku** (slovenskem in nemškem) spretnost v čitanju in pisanju, znanje početnih nauk iz oblikoslovja, spretnost v analizovanju prosto razširjenih stavkov, poznavanje pravopisnih pravil; **v računstvu** izvežbanost v štirih osnovnih računskih vrstah s celimi števili.

Vzprejemno izkušnjo ponoviti v istem letu na istem učilišču ali na kaki drugi srednji šoli ni dovoljeno.

Po 15. septembru se na novo vstopajoči učenci ne bodo več vzprejemali.

Učencem, ki so že doslej obiskovali ta zavod, se je javiti **dne 17. septembra dopoldne od 9.—10. ure** v svojih razredih pri poedinih razrednikih s šolskim izpričevalom zadnjega poluleття ter plačati 2 K 40 b prispevka za učila in igrala.

Učenci, ki nameravajo prestopiti z drugih učilišč na c. kr. II. državno gimnazijo ljubljansko, naj si preskrbe na izpričevalu zadnjega poluleття pripomnjo o pravilno naznanjenem odhodu; isto je storiti tudi onim tukajšnjim učencem, ki hočejo prihodnje leto nadaljevati svoje nauke kje drugje.

Ponavljalne in dodatne izkušnje se bodo vršile dne 16. in 17. septembra, istotako vzprejemne izkušnje za vse druge razrede (izvzemši I.).

Dne 20. septembra se prične redni šolski pouk ob osmih dopoldne.

Zapiski učnih knjig za šolsko leto 1909./1910. se bodo dobivali pri tukajšnjih knjigotržcih.

Poluleття šolnina znaša 40 K. Učenci **I. razreda** jo morajo plačati za I. poluleття v prvih treh mesecih šolskega leta; vendar smejo (v zmislu razpisa visokega naučnega ministrstva z dne 7. marcija l. 1909.), ako so revni, prositi plačilnega odloga, oziroma oproščenja šolnine ter oddati dotične prošnje ravnateljstvu v prvih osmih dneh šolskega leta. Njih prošnji se more ugoditi, ako jim prizna učiteljski zbor po prvih dveh mesecih v vsakem šolskem predmetu najmanj znamko »zadostno« (»genügend«), v vedenju znamko »prav dobro« (»sehr gut«) ali »dobro« (»gut«), koncem I. poluleття pa vsaj »zadostno« v vseh obveznih predmetih, v vedenju pa najmanj znamko »dobro«. Ako ti pogoji koncem I. poluleття niso izpolnjeni, mora dotični učenec šolnino za I. poluleття plačati še pred začetkom II. poluleття. V vseh drugih primerih morajo plačati neoprosčeni učenci polule்த்தo šolnino v prvih šestih tednih vsakega polule்த்தa, ako jih ni med tem presl. deželni šolski svet opustil plačevanja šolnine na njih upravičeno prošnjo. Upravičena pa je prošnja (po gorenjem razpisu visokega naučnega ministrstva, le, ako so prosilci zares revni in so dobili v izpričevalu I. polule்த்தa najmanj znamko »zadostno« v vseh obveznih predmetih, v vedenju pa vsaj znamko »dobro«, v II. polule்த்தu pa bili spoznani za sposobne, vstopiti v višji razred, in prejeli v vedenju vsaj znamko »dobro«.

Prošnjam za oproščenje šolnine, naslovljenim na »preslavni c. kr. deželni šolski svet kranjski«, naj pridenejo revni prvošolci (ki niso repetenti) revnostno izpričevalo, obsezajoče natančne in vestne podatke o stanu in imetku roditeljev

ter ne **nad eno leto staro**; neoprosčeni revni učenci drugih razredov pa morajo priložiti svojim prošnjam tudi še izpričevalo zadnjega polulelja.

Učenci, pripadajoči po svojem rojstvenem kraju ali po rodbinskih razmerah ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Kranju, Radovljici, Črnomlju in Novem mestu ali pa ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori, se po razpisu preslavnega c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 28. avgusta l. 1894., šte. 2354, na ljubljanskih gimnazijah ne smejo vzprejemati. V posebnega ozira vrednih slučajih more jim vzprejem izjemoma dovoliti le c. kr. deželni šolski svet.

Na to šolsko oblast naslovljene in dobro utemeljene prošnje za izjemni vzprejem na eno izmed obeh tukajšnjih gimnazij naj vložijo p. n. roditelji ali varuhi, dotičnih učencev do 1. avgusta, in sicer, ako gre za vstop v I. razred, pri pristojnem, c. kr. okrajnem glavarstvu, v vseh drugih primerih pa pri c. kr. ravnateljstvu nazadnje obiskovane gimnazije.

Ravnateljstvo.

Mitteilungen, den Beginn des Schuljahres 1909/1910 betreffend.

Das Schuljahr 1909/1910 beginnt **Samstag den 18. September** mit einem heil. Geistamte, das um 10 Uhr in der Ursulinenkirche abgehalten werden wird. **Neu eintretende Schüler** aller Klassen haben sich **am 15. September** bei der Gymnasialdirektion zu melden, den Taufschein, die Schulnachrichten, resp. das Zeugnis über das letzte Semester (Stipendisten und vom Schulgelde befreite Aufnahmswerber überdies die betreffenden Dekrete) vorzulegen und eine Aufnahmestaxe von 4 K 20 h nebst einem Lehr- und Spielmittelbeitrage von 2 K 40 h zu entrichten. Diese Gebühren werden von den auf Grund gut bestandener Aufnahmeprüfung in die I. Klasse aufgenommenen Schülern erst nach tatsächlichem erfolgtem Eintritte in die Schule (am 21. September) eingehoben werden.

Schüler, welche in die **I. Klasse neu eintreten** wollen, müssen das zehnte Lebensjahr erreicht haben oder es noch im Solarjahre 1909 erreichen und sich einer Aufnahmeprüfung mit gutem Erfolge unterziehen. Die **Aufnahmeprüfungen** beginnen **am 16. September**, und zwar um 8 Uhr Vormittag die schriftlichen, um 3 Uhr Nachmittag die mündlichen. Bei diesen Prüfungen werden im Sinne der Ministerialverordnungen vom 14. März 1870, Z. 2370, und vom 27. Mai 1884, Z. 8019, folgende Anforderungen gestellt: «In der **Religion** jenes Maß von Wissen, welches in den ersten vier Jahreskursen einer Volksschule erworben werden kann; in der **Unterrichtssprache** (slovenisch und deutsch) Fertigkeit im Analysieren einfach bekleideter Sätze, Bekanntschaft mit den Regeln der Orthographie; im **Rechnen** Übung in den vier Grundrechnungsarten in ganzen Zahlen.»

Eine Wiederholung der Aufnahmeprüfung in demselben Jahre, sei es an dieser oder an einer anderen Anstalt, ist unzulässig.

Nach dem 15. September werden neu eintretende Schüler nicht mehr aufgenommen.

Die dieser Anstalt bereits angehörenden Schüler haben sich **am 17. September von 9 bis 10 Uhr Vormittag** in ihren Klassen bei den einzelnen Klassenvorständen mit dem letzten Semestralzeugnisse zu melden und einen Lehr- und Spielmittelbeitrag von 2 K 40 h zu erlegen.

Die Nachtrags- und Wiederholungsprüfungen sowie die Aufnahmsprüfungen für die II. bis VIII. Klasse finden am 16. und 17. September statt.

Der regelmäßige Unterricht beginnt am 20. September um 8 Uhr Vormittag.

Die Verzeichnisse der pro 1909/1910 dem Unterrichte zugrunde zu legenden Lehrbücher werden in den hiesigen Buchhandlungen erhältlich sein.

Nach den Bestimmungen des Erlasses des hochlöbl. k. k. Landesschulrates vom 28. August 1894, Z. 2354, dürfen Schüler, welche nach ihrem Geburtsorte und nach ihren Familienverhältnissen dem Bereiche der k. k. Bezirkshauptmannschaften Krainburg, Radmannsdorf, Rudolfswert und Tschernembl und dem Bereiche der k. k. Bezirksgerichte Landstraß, Nassenfuß, Weixelburg und Stein angehören, hierorts nur ausnahmsweise in besonders berücksichtigungswürdigen Fällen mit Genehmigung des k. k. Landesschulrates aufgenommen werden.

Die P. T. Angehörigen jener Schüler, welche hierorts neu eintreten wollen und einer solchen Genehmigung bedürfen, wollen um dieselbe beim k. k. Landesschulrate mit einem gut motivierten Gesuche einschreiten, welches bis 1. August, und zwar, wenn es sich um den Eintritt in die I. Klasse handelt, bei der zuständigen k. k. Bezirkshauptmannschaft, in allen übrigen Fällen aber bei der k. k. Direktion des zuletzt besuchten Gymnasiums einzubringen ist.

Die Direktion.

Imenik učencev.*

I. a. razred.

Adamič Alojzij, Grosuplje.
Belè Janez, Ljubljana.
Bizjak Josip, Studeno pri Postojni.
Borštnik Bruno, Ljubljana.
Borštnik Radivoj, Hrib pri Zužemberku.
Brinovec Fran, Rojan pri Trstu na Primorskem.
Debelak Gvidon, Postojna.
Dejak Ferdinand, Jarše pri Mengšu.
Dekleva Dominik, Vipava.
Eiletz Leopold, Tržič na Primorskem.
pl. Föderpersperg Gregor, Hudo pri Zatičini.
Gabrejna Fran, Unec pri Planini.
Gabršek Stanislav, Krško.
Grampovčan Ivan, Vrhnika.
Hilbert Aleksander, Krško.
Hilbert Jaromir, Krško.
Kandare Ivan, Dane pri Starem trgu.
Kozelj Milan, Ljubljana.

Kraut Stefan, Lukovica pri Kamniku.
Lajovic Ladislav, Vače pri Litiji.
Lilleg Branko, Krško.
Lončar Fran, Ljubljana.
Masle Ivan, Borovnica.
Oražem Alojzij, Ljubljana.
Pavlin Maks, Črnomelj.
Plevel Fran, Mekine pri Kamniku.
Poderžaj Fran, Ljubljana.
Predovič Rudolf, Ljubljana.
Puntar Anton, Unec pri Planini.
Rožič Josip, Dol pri Hrastniku.
Schrey Ivan, Bled.
Sicherl Josip, Trzin.
Šparovec Anton, Selo pri Smarju.
Tejkal Fran, Ljubljana.
Torkar Ivan, Bohinjska Bistrica.
Župnek Bogomil, Ljubljana.

I. b. razred.

Aljančič Emil, Trebnje.
Bahovec Ivan, Ljubljana.
Bayr Egon, Ljubljana.
Bregar Josip, Kranjska gora.
Degen Ivan, Sisak na Hrvatskem.
Fajdiga Jakob, Hraše pri Postojni.

Fojkar Josip, Ljubljana.
Gnezda Venčeslav, Unec.
Gradišnik Alojzij, Celje na Štajerskem.
Grobljar Andrej, Zabreznik pri Čemšeniku.
Hojan Ivan, Vrhnika.
Jelenič Jernej, Ljubljana.

* Debeli tisk znači odličnjake.

Kavečič Viktor, Ljubljana.
 Lenassi Josip, Gorenji Logatec.
 Lipovšek Ivan, Gorenje Loke pri Blagovici.
 Lužar Ciril, Ljubljana.
 Majcen Milan, Gorenje Ribiče pri Moravčah.
 Modic Andrej, Rakek.
 Osana Miroslav, Ardro pri Krškem.
 Petrovčič Viktor, Ljubljana.
 Poje Stanislav, Vrhnika pri Ložu.

Ponikvar Ciril, Ljubljana.
Prelog Anton, Zareče pri Ilirski Bistrici.
Rebolj Martin, Srednja vas pri Kranju.
Sedej Lovrenc, Notranje gorice pri Ljubljani.
 Tomec Ivan, Sujca pri Dobrovi.
 Trdan Anton, Sušje pri Ribnici.
 Podnebšek Ivan, Volosko (priv.).

I. c. razred.

Aplenc Emerik, Ljubljana.
 Bajec Fran, Razdrto.
 Bergant Fran, Ljubljana.
 Bitenc Vinko, St. Vid pri Ljubljani.
 Fajfar Bogomir, Vrhnika.
 Florjančič Milan, Ljubljana.
 Goljar Srečko, St. Vid pri Ljubljani.
 Grden Anton, Martinja vas.
 Habič Anton, Sadinja vas pri Sostrem.
Irkič Ignacij, Ljubljana.
 Komar Stanislav, Ljubljana.
 Krištof Vladimir, Ljubljana.
 Leben Stanislav, Ljubljana.
 Oblak Janko, Škofja Loka.
 Pavčič Pavel, Zavogljje pri Sostrem.
 Pibernik Božidar, Ljubljana.

Planinšek Rok, St. Vid pri Ljubljani.
 Pogačar Josip, Dobrunje pri Ljubljani.
 Poznik Josip, Turjak pri Vel. Lašičah.
 Remič Josip, Ljubljana.
 Stojan Fran, Rateče pri Beli peči.
 Šket Stanislav, Podsreda na Štajerskem.
 Steh Ivan, Cesta pri Dobropoljah.
 Tomec Ivan, Ljubljana.
 Vesely Anton, Salgotarjan na Ogrskem.
 Vovk Ivan, Tržič.
 Wissiak Josip, Ljubljana.
 Žagar Vinko, Zapuže pri St. Vidu pri Ljubljani.
 Zan Ivan, Ljubljana.
 Zidan Ivan, Ljubljana.

II. a. razred.

Ahčin Vincencij, Domžale.
 Arh Josip, Boh. Češnjica.
 Arko Ivan, Ribnica.
 Arzenšek Josip, Trbovlje.
 Bahovec Ciril, Ljubljana.
 Bajda Ivan, Ljubljana.
 Bežek Etbin, Kamnik.
 Černe Ivan, Kranjska gora.
 Černe Josip, Ljubljana.
 Daneu Ernest, Opčina.
 Debelak Janko, Lož.
 Dolence Vladimir, Ortenek.
 Guzelj Josip, Ljubljana.
 Helmich Václav, Ljubljana.
Jeglič Ciril, Sv. Križ pri Litiji.
 Jenko Davorin, Ljubljana.
 Kajfež Maks, Bovec na Primorskem.
 Keržin Fran, Dobrunje.
 Kočevar Ivan, Ljubljana.
 Kollaritsch Oton, Gradec na Štajerskem.
 Korošec Ivan, Boh. Češnjica.
 Kragelj Mirko, Kamnik.

Kreuzberger Adolf, Kranj.
 Lončarič Drago, Skrad pri Reki na Hrvatskem.
 Lukesch Rudolf, Ljubljana.
 Lunaček Aleksander, Trebelno.
 Macher Ivan, Ljubljana.
 Majhene Fran, Vrhovo.
 Nadrah Ignacij, Višnja gora.
 Novak Ivan, Notranje gorice.
 Oblak Ivan, Borovnica.
 Outrata Fran, Nabrežina na Primorskem.
Pance Pavel, Vič.
 Pečenik Rudolf, Horjul.
 Reje Metod, Sebelje na Primorskem.
 Rus Mirko, Travnik.
 Sever Avgust, Zatičina.
 Tomaž Josip, St. Vid nad Ljubljano.
 Tomšič Josip, Stari trg pri Višnji gori.
 Vilfan Metod, Radovljica.
 Vizjak Bogomil, Ljubljana.
Vizjak Fran, Ljubljana.

II. b. razred.

Bahovec Ciril, Ljubljana.
 Benedik Bogomir, Smednik pri Kranju.
 Cepuder Alfonz, Studenec.
 Christof Henrik, Dob. pri Kostanjevici.
 Goligranc Stanislav, Gaberje pri Celju.
 Goropevšek Josip, Trbovlje na Štajerskem.
 Gregorič Beno, Novo mesto.

Hlebec Maks, Sevnica ob Savi na Štajerskem.
 Ivanc Fran, Dvorska vas pri Vel. Lašičah.
 Jančar Viktor, Divača na Primorskem.
 Janež Josip, Ljubljana.
 Jeretina Ivan, Brezje pri Kamniku.
 Kadunc Rafael, Zg. Tuhinj.

Kavčnik Leon, Ljubljana.
 Košir Josip, Križ pri Kamniku.
 Magolič Vladislav, Celje na Stajerskem.
Mežan Leon, Podkraj pri Logateu.
 Modic Alojzij, Rakek.
 Mravlje Milan, Brezovica.
 Omers Fran, Nadgorica pri Černuclah.
 Peterca Fran, Dravlje pri Ljubljani.
 Pintar Alojzij, Dolga njiva pri Sv. Lovrencu ob Temenici.
 Poljanec Fran, Šmarjeta pri Novem mestu.
 Porenta Anton, Slape pri Ljubljani.
 Porenta Viktor, Slape pri Ljubljani.
 Pristov Alojzij, Ljubljana.

Ribič Viljem, Dob pri Kostanjevici.
 Rozman Ludvik, Fužine pri Ljubljani.
 Sajovic Leon, Kranj.
 Smerdu Maks, Pulj na Primorskem.
 Srebot Fran, Podkraj pri Vipavi.
 Sterle Ivan, Ljubljana.
 Strnad Josip, Dobrepolje.
 Štepec Alojzij, St. Pavel pri St. Vidu na Dolenskem.
 Tavčar Ivan, Ljubljana.
Vider Miroslav, Ljubljana.
 Vidrih Alojzij, Begunje pri Cerknici.
 Zalesjak Stanislav, Ljubljana.
 Zužek Fran, Kompolje pri Dobrepoljah.

III. a. razred.

Aljančič Alfonz, Trnovo.
 Andoljšek Ivan, Male Lipljene.
 Baltezar Ivan, Ljubljana.
 Banovec Rudolf, Ljubljana.
 Bezljaj Vladimir, Krško.
 Borštnik Pavel, Ljubljana.
 Bregar Stanislav, Kranjska gora.
 Černe Anton, Kranjska gora.
 Domianovič Rihard, Ljubljana.
 Fišer Simon, Plat pri Rogateu na Stajerskem.
 Gaberšek Fran, Ljubljana.
 Jean Maks, Ljubljana.
 Kavčič Josip, Vrhnika.
 Kolar Ivan, Postojna.
 Kos Stanislav, Ljubljana.
 Kozak Josip, Ljubljana.

Lipovž Anton, Rudnik pri Ljubljani.
 Mihelčič Ivan, Zabukovje.
 Pavlovčič Fran, Cerknica.
 Poderžaj Ferdinand, Ljubljana.
 Puc Viktor, Col pri Vipavi.
 Rant Fran, Jesenice.
 Rihar Leopold, Ljubljana.
 Rižner Ivan, Račica pri Zidanem mostu na Stajerskem.
 Rogelj Anton, Prevalje pri Preserju.
 Strukelj Vinko, Krašnja.
 Mran Ivan, Ljubljana.
 Vadnal Adolf, Ljubljana.
 Vilhar Anton, Selee pri Slavini.
 Zaje Ivan, Gornja Zadobrova pri Ljubljani.
 Završnik Fran, Radeče pri Zidanem mostu.

III. b. razred.

Arh Josip, Čemšenik.
 Bende Roman, Vuzenica na Stajerskem.
 Benedik Stanko, Smlednik.
 Berlee Anton, Podbruška pri Kamniku.
Borušak Josip, Zagorje ob Savi.
 Csontola Matija, Motoljad, komitat Vas na Ogrskem.
 Drašler Srečko, Dole pri Borovnici.
Erlah Evstahij, Šmarje pri Jelšah.
 Feštajn Rudolf, Košica pod Kumom.
 Fidler Josip, St. Juri ob južni železnici.
 Haller Leopold, Radeče.
 Hirschmann Karel, Ljubljana.
 Horvat Rudolf, Orehek pri Postojni.
 Jakab Ivan, Bakovci, komitat Vas na Ogrskem.
 Kogoj Fran, Gorenji Logatec.

Kovač Josip, Šentjanž.
Kuhar Rudolf, Satahovei, komitat Vas na Ogrskem.
 Kuhar Mihael, Bratoncei, komitat Zala na Ogrskem.
 Leustek Milivoj, Sunja na Hrvatskem.
Lovšin Evgen, Vinica pri Črnomlju.
 Osana Ciril, Mali Trn nad Krškim.
Petrič Ivan, Rudnik.
Prezelj Maks, Lož.
 Prusnik Anton, Ljubljana.
 Rekef Ciril, Medno.
 Rupnik Rudolf, Podgora pri St. Vidu.
Seliškar Albin, Vransko.
 Sturm Artur, Splet v Dalmaciji.
 Turk Ernest, Ljubljana.
 Zupan Mihael, Brezje pri Čemšeniku.

IV. a. razred.

Bergant Fran, Podsmrečje pri Blagovici.
 Bežek Rihard, Kamnik.
 Brajer Emilijan, Rakitnik pri Postojni.
 Cerar Anton, Dob pri Domžalah.
 Erjavec Francež, Vižmarje.

Huth Dragotin, Dovje pri Mojstrani.
 Jakše Josip, Rob.
 Kač Janez, Latkova vas na Stajerskem.
 Klavs Stefan, Podgorica pri Dobrepoljah.
 Kogoj Milan, Ljubljana.

Koleša Ivan, Ljubljana.
 Kramar Rudolf, Ljubljana.
 Lapajne Alfonz, Ljubljana.
 Leskovec Anton, Buje pri Košani.
 Lilleg Demetrij, Krško.
 Lozej Ivan, Ljubljana.
 Miglič Jakob, Studenec-Ig.
 Mihelčič Franc, Nadlesk pri Starem trgu.
 Modrijan Fran, Zatičina.

Novak Ivan, Dole pri Litiji.
Podržaj Ciril, Ljubljana.
 Simončič Ivan, Ljubljana.
 Sirk Josip, Ljubljana.
 Uran Andrej, Ljubljana.
 Velikajna Josip, Ljubljana.

Gregorič Miron, Ljubljana (priv.).

IV. b. razred.

Čermák Jaroslav, Ljubljana.
 Gerčar Jakob, Dupeljne pri Brdu.
 Grabnar Stanislav, Ljubljana.
 Gregorec Srečko, Mengeš.
 Hirschman Heribert, Ljubljana.
 Krhné Stefan, Vipava.
 Lavrenčak Viktor, Radovljica.
 Mauer Alojzij, Zagradec.
 Mohar Fran, Loški potok.
 Oblak Josip, Graben.
Peček Fran, Male Lašče.
 Pestotnik Ivan, Ljubljana.
 Petkovšek Ivan, Hotedršica.

Pirc Ivan, Ljubljana.
 Richter Rudolf, Vinica pri Črnomlju.
 Rigler Alojzij, Praproče.
 Sajovic Dušan, Hrastje.
 Selan Anton, Štepanja vas.
 Stojković Fran, Breg pri Borovnici.
 Šimnić Miroslav, Kranj.
 Širca Ignacij, Planina.
Švigelj Karol, Borovnica.
 Tschamernik Herman, Radeče.
 Zakrajšek Jakob, Skufce.
 Zorko Josip, St. Vid pri Brdu.

V. razred.

Ambrožič Franc, Gaberje pri Dobrovi.
 Bremec Pavel, St. Vid pri Ljubljani.
 Čelešnik Jakob, Hotič.
 Česnik Dragotin, Predoslje pri Kranju.
 Detela Martin, Moravče.
 Drobnič Ivan, Velika Stara vas pri Grosupljem.
 Franza Josip, Skedenj pri Trstu.
 Gorše Martin, Sodražica.
 Jager Matija, Ljubljana.
Jamnik Karol, Brankovo pri Vel. Laščah.
 Jerin Juri, Zagorje ob Savi.
 Korun Ferdinand, St. Peter v Savinski dolini na Štajerskem.
 Kostanjevec Božidar, Col nad Vipavo.
Kranjec Silvester, Ljubljana.
 Lavrič Ivan, Travniki pri Loškem potoku.
 Lavrič Vinko, Kozaršče.
 Lobé Ludovik, Zagradec pri Žužemperku.
 Logar Josip, Železniki.
 Majaron Josip, Borovnica.
 Mesarič Anton, Selnica ob Dravi na Štajerskem.

Miklave Franc, Javorje.
 Mlakar Franc, Senožeče.
 Modrijan Ivan, Rovte pri Logatecu.
 Paternost Franc, Dane pri Ložu.
 Penko Franc, Palčje pri St. Petru.
 Petavs Karol, Vrhnika.
Pintar Anton, Kamnik.
 Pirkovič Vladimir, Spodnja Šiška pri Ljubljani.
 Schifferer Stanko, Ljubljana.
 Schrey Amon, Bled.
 Skobe Ignac, Budganja vas pri Žužemperku.
 Stanonik Ivan, Horjul.
Stele Albin, Idrija.
 Širaj Franc, Gradišče pri Robu.
 Tratnik Leopold, Idrija.
 Urbas Franc, Unec pri Rakeku.
 Urek Franc, Ljubljana.
 Ustar Franc, Slivna pri Vačah.
 Vovk Alojzij, Bleč vrh pri Višnji gori.
Zelenik Karol, Črmla v Slov. goricah na Štajerskem.
 Zupančič Ivan, Lipoglav.

VI. razred.

Bole Andrej, Slavina.
Bregar Vladimir, Kranjska gora.
 Brodar Srečko, Ljubljana.
 Derganc Albert, Ljubljana.
 Drašler Fran, Allegheny v Ameriki.
 Gabrovšek Andrej, Rovte pri Logatecu.
 Gabrovšek Josip, Sv. Jošt pri Vrhniki.
 de Gleria Josip, Dolenji Logatec.

Glowski Kazimir, Dubravica v Dalmaciji.
 Goljar Fran, Podgora nad Ljubljano.
Jaklič Fran, Andol pri Sv. Gregoriju.
 Janežič Matija, Peče pri Moravčah.
 Jelenc Leon, Sv. Juri pri Kranju.
 Jug Rihard, Rogatec na Štajerskem.
 Kolenc Pavel, Homec v Savinski dolini na Štajerskem.

Kos Josip, Ljubljana.
 Kozak Josip, Ljubljana.
 Kunst Edvard, Polzela pri Celju na Štajerskem.
 Lapajne Stanislav, Postojna.
 Luštrek Srečko, Verje pri Medvodah.
 Marolt Fran, Brdo pri Lukovici.
 Modic Peter, Iška Loka pri Igu.
 Pele Stanislav, Ljubljana.
 Pfeifer Ciril, Kandija pri Novem mestu.
 Privšek Fran, Kaplja vas pri Celju na Štajerskem.
 Rutar Fran, Škofja Loka.

Safošnik Jakob, Pleterje pri Ptuj na Štajerskem.
 Selan Anton, Dobrunje pod Ljubljano.
 Simonič Adolf, Kranjska gora.
Sobočan Ivan, Gumilica na Ogrskem.
 Suštar Lovro, Stob pri Domžalah.
 Tomince Ivan, Lome pri Crnem vrhu nad Idrijo.
 Zaje Josip, Volosko na Primorskem.
 Zatelet Rudolf, Ljubljana.
 Zore Ivan, Ljubljana.
 Žibert Simon, Rakitovec v Tuhinjski dolini.
 Zvokelj Dominik, Vrhpolje pri Vipavi.

VII. razred.

Abram Anton, Tupelče na Primorskem.
 Bajec Franc, Dolenji Logatec.
 Borštnik Božidar, Hlinje pri Zužemberku.
 Gabršek Ladislav, Krško.
Gosar Andrej, Dolenji Logatec.
 Klembas Anton, Ljubljana.
 Kunst Alojzij, Polzela na Štajerskem.
 Lekan Ivan, Vipava.
 Lemež Milan, Maribor na Štajerskem.
 Lovšin Franc, Sušje pri Ribnici.
 Malin Ivan, Ljubljana.
 Matičič Janko, Rakek.
 Melik Anton, Črna vas pri Ljubljani.
 Merješič Filip, Ljubljana.
 Mikuš Rudolf, Gornji grad na Štajerskem.
 Primec Franc, Zalog pri Smarju.

Pucelj Ivan, Gorenja vas pri Ribnici.
Ramovš Franc, Ljubljana.
 Rus Alojzij, Bled.
Sodnik Josip, Ljubljana.
 Sturm Ivan, Košana.
 Svetek Miloslav, Ljubljana.
 Savelj Anton, Rudnik pri Kamniku.
 Šefman Karl, Kranjska gora.
 Stamear Milan, Ljubljana.
 Velkavrh Stanko, Ljubljana.
 Wohinz Janez, Kresnice pri Litiji.
 Zaverl Alfonz, Velika goba pri Litiji.
 Zgur Ivan, Podraga pri Vipavi.

Molek Jožef, Bojanja vas pri Metliki (priv.).

VIII. razred.

Čizman Anton, Ljubljana.
 Dequal Fran, Ljubljana.
 Dostal Adolf, Ljubljana.
 Gabrovšek Fran, Rovte pri Logatecu.
 Gašperčič Valentin, Sv. Ivan pri Trstu.
 Gerwaiss Josip, Bedenica na Hrvaškem.
 Gomilšek Vladimir, Stara vas pri Vidmu na Štajerskem.
 Hönigmann Fran, Goriča vas pri Ribnici.
 Jelenec Josip, Trnje pri Slavini.
Jošt Josip, Lipovec pri Celju.
 Kete Ivan, Dolenje pri Vipavi.
 Koder Anton, Zagorje ob Savi.
 Kokel Fran, Idrija.
 Kovačič Fran, Smerje pri Premu.
 Kranje Ivan, Verd pri Vrhniku.
 Kržan Fran, Ljubljana.
 Ločnik Emerik, Borovnica.
 Lojk Rudolf, Černici na Primorskem.
 Lovšin Ivan, Spodnje Laze pri Ribnici.

Maršič Fran, Globel pri Sodražici.
 Martinčič Andrej, Artiče pri Zagorju ob Savi.
 Pečkaj Ivan, Brod pri Logatecu.
 Pelan Ivan, Mozirje.
 Pernat Anton, Pleterje na Štajerskem.
Peterlin Fran, Kisovec.
 Ravnik Ivan, Bohinjska Bistrica.
 Rodič Slavko, Sv. Jurij pod Kumom.
 Selan Anton, Dobrunje pri Ljubljani.
 Širaj Jakob, Metulje pri Rakeku.
 Sušteršič Fran, Horjul.
 Tome Alojzij, Ljubljana.
 Trobej Anton, Gornji grad na Štajerskem.
 Tršar Fran, Dolenja Planina.
Virant Stanislav, Gomilsko na Štajerskem.
 Vizjak Ivan, Ljubljana.
 Železnik Fran, Gorenje Orle pri Krškem.
 Zerjav Ivan, Toplice pri Novem mestu.

